

Jaarverslag 2014

Sustaining value from Dutch oil and gas

Businessmodel

Kennis ontwikkelen

Kennis toepassen

Roadmaps

- Investeren in nieuwe kennis, analyses en instrumenten
- Leren uit operationele activiteiten
- Inzicht in kansen voor nieuwe ontwikkeling

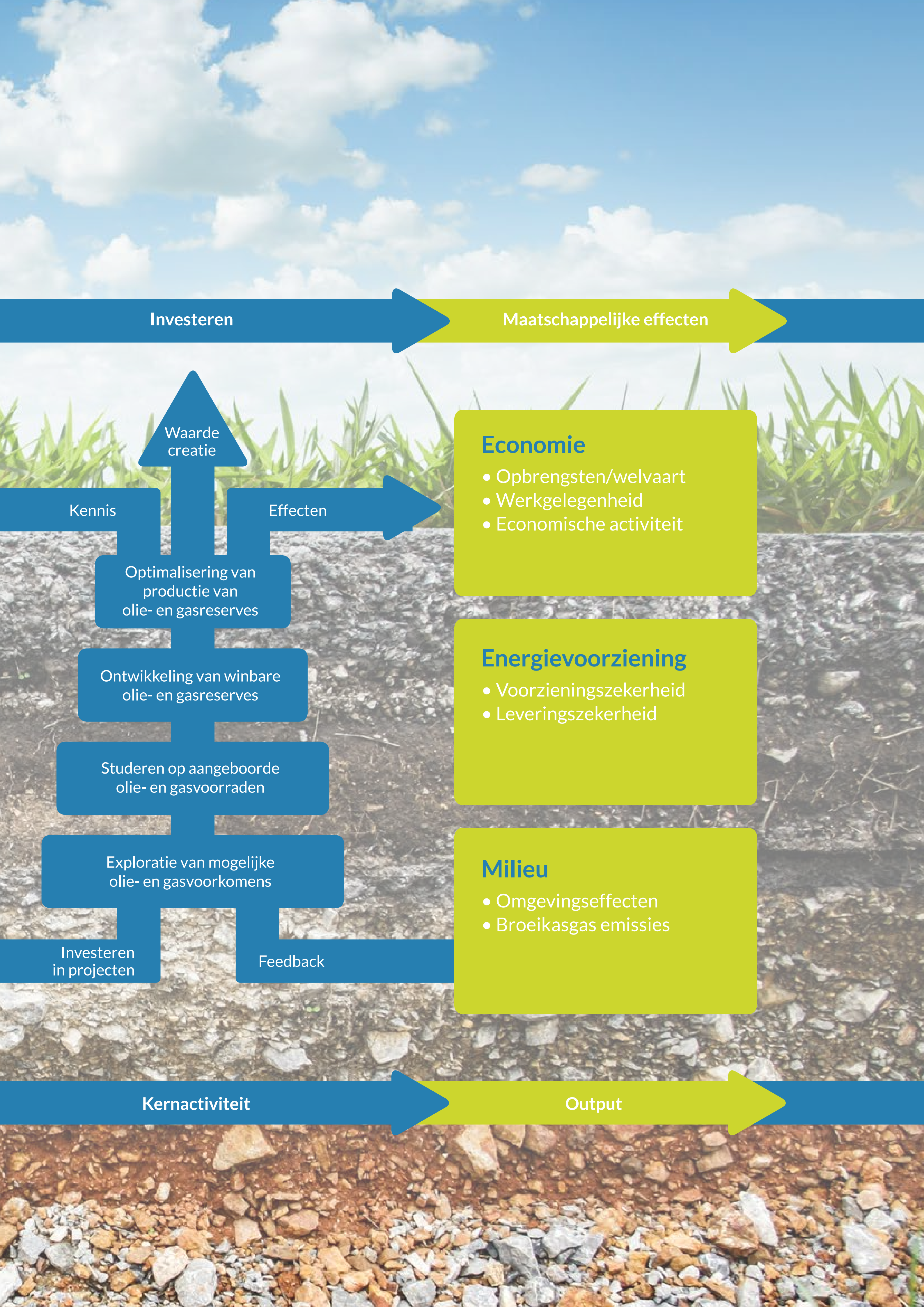
Kennis delen

- Nieuwe kansen vermarkten
- Innovatie
- Advies aan EZ

NOV management

- Technische, commerciële, juridische en business informatie samenbrengen
- Aansturing van deelnemingen
- Advisering
- Kennisuitwisseling

Input

Investeren
Maatschappelijke effecten
Waarde creatie
Kennis
Effecten
Optimalisering van productie van olie- en gasreserves
Ontwikkeling van winbare olie- en gasreserves
Studeren op aangeboorde olie- en gasvoorraden
Exploratie van mogelijke olie- en gasvoorkomens
Investeren in projecten
Feedback
Economie
• Opbrengsten/welvaart
• Werkgelegenheid
• Economische activiteit
Energievoorziening
• Voorzieningszekerheid
• Leveringszekerheid
Milieu
• Omgevingseffecten
• Broeikasgas emissies
Kernactiviteit
Output

Kerncijfers

HOOFDZAKEN IN CIJFERS	2014	2013
aantal participaties	203	201
waarvan exploratie	55	56
afzet EBN-aandeel (mrd. Nm^3)	27	32
omzet	6.598	8.809
nettoresultaat	1.614	2.327
afdrachten aan de Staat	4.874	7.187
investeringen	765	652
afschrijvingen	595	652

SOCIAAL	2014	2013
aantal medewerkers	77	73
ziekteverzuim	2,3%	2,9%

MILIEU	2014	2013
CO_2 emissie	787 Kton	769 Kton
methaanemissie	5,8 Kton	6,6 Kton
energieverbruik	20,3 PJ	17,9 PJ

Inhoudsopgave

Voorwoord

De woelige tijden waarin we een jaar geleden verkeerden, zijn nog niet voorbij. Integendeel. De woorden gas en gaswinning liggen voor in de mond, meestal meer in negatieve dan in positieve zin. De discussie over het meest verantwoorde productieniveau uit het Groningenveld gaat onverminderd verder. Terecht maken de bewoners zich zorgen over hun veiligheid en over hun huizen. Terecht vragen zij de overheid en NAM meer inspanning te leveren om hun problemen op te lossen.

We moeten alles op alles zetten om de situatie voor de Groningers te verbeteren. Het schadeherstel moet met grote voortvarendheid worden aangepakt en de huizen moeten worden versterkt. Het is een enorme opgave alles op korte termijn aan te pakken: 20.000 schademeldingen in 2014, wat neerkomt op gemiddeld 60 per dag, werk je niet zomaar even weg.

Het beste is natuurlijk om bevingen te voorkomen of in elk geval het aantal aanzienlijk te verminderen. Er wordt nu onderzocht wat de meest optimale maatregelen zijn, maar mede door de complexiteit van het Groningenveld zal dit enige tijd vergen. De minister van Economische Zaken heeft voor het Groningenveld een productieplafond ingesteld om in elk geval de frequentie van de aardbevingen te reduceren. Door dit plafond is in 2014 aanzienlijk minder gas gewonnen dan in het jaar ervoor: 42,3 miljard Nm^3 ten opzichte van 54 miljard Nm^3 in 2013. Begin 2015 is het plafond met nog eens 3,1 miljard Nm^3 verlaagd. EBN onderschrijft deze aanpak. We zijn ons terdege bewust van de zorgen die er leven in de maatschappij.

Door de problemen die zijn veroorzaakt, roept de winning van het product gas bij veel mensen negatieve associaties op. Het comfort en het gemak leidden tot een onbesproken imago, maar door de ontwikkelingen in binnen- en buitenland kalft dit steeds verder af.

Willen we dat gas (weer) maatschappelijk wordt geaccepteerd, dan is ook goede voorlichting een absolute noodzaak. Behalve de technologische uitdaging om het beschikbare gas op een veilige en duurzame manier te winnen, ligt juist hier ook een uitdaging voor ons en onze ketenpartners. Terwijl er ongelooflijk veel kennis beschikbaar is, zijn we er tot nu toe onvoldoende in geslaagd die kennis te delen met de consument en andere doelgroepen. We zijn niet duidelijk geweest over wat we precies doen, niet over de complexiteit van de ondergrond, niet over de gevaren en de risico's, en evenmin over de uitdagingen waar we mee te maken hebben, of onze zorg voor veiligheid en voor het milieu. We willen meer transparantie bieden en dat kunnen we alleen als we in de sector de krachten bundelen.

Naar verwachting zal de komende jaren dus beduidend minder gas uit het Groningenveld worden gewonnen. Die afname kan niet worden gecompenseerd door het gas uit de kleine velden. De productie uit deze velden neemt gestaag af; op dit moment zijn we alleen nog in staat de teruggang zo langzaam mogelijk te laten verlopen. Het winnen van gas wordt technisch gezien steeds uitdagender en ook kostbaarder.

Het vergt de bereidheid van olie- en gasmaatschappijen om te blijven investeren in Nederland. In tijden waarin de olieprijzen meer dan gehalveerd zijn, ligt dat niet altijd voor de hand. Er is minder investeringsruimte en de olie- en gasmaatschappijen kunnen hun geld maar één keer uitgeven.

Toch liggen er nog voldoende kansen in Nederland, zowel op land als op de Noordzee, zo leren diverse studies ons. Verborgen juweeltjes die met nieuwe technieken vaak verantwoord en zeer rendabel te ontwikkelen zijn.

In het afgelopen jaar hebben we samen met onze operators weer volop geïnvesteerd in het zoeken naar nieuwe velden op zee en op land en het in productie brengen daarvan. Ruim 60 procent van alle opsporings- en evaluatieputten was succesvol: we konden hiermee weer acht kleine velden aan onze portfolio toevoegen. Dit is niet genoeg om de teruglopende productie uit kleine velden te compenseren. Ook zijn zes nieuwe gasvelden en één nieuw olieveld in productie genomen. Ten slotte, de uitbreiding van de Norg-gasopslag is in december afgerond en de bouw van de Bergermeer-gasopslag bevindt zich in de afrondende fase. Beide gasopslagen zijn nodig om Nederland van voldoende gas te voorzien als de vraag hoog is.

Gas is de afgelopen 50 jaar belangrijk geweest voor Nederland en zal dat de komende decennia ook blijven. Wellicht niet vanuit de traditionele opvatting waarin gas als allesomvattende oplossing werd gezien voor de energievoorziening (gas by default), maar meer als smeermiddel bij de transitie naar een duurzaam energiesysteem (gas by design). Gas blijft de komende decennia dan ook een uiterst belangrijke plaats innemen in de energiemix. Als betrouwbare en flexibele energiebron vervult het een waardevolle rol. Want gas is essentieel om de overgang naar een meer duurzame energievoorziening tegen acceptabele kosten mogelijk te maken.

Ook met dit verslag trachten we nog beter inzichtelijk te maken wat EBN precies doet en welke rol wij hebben in de keten van opsporing tot winning en levering van gas en olie. En welke niet-financiële aspecten daar aan kleven. In dat kader hebben we met enkele van onze belangrijkste gesprekspartners overlegd of en zo ja hoe we tot een gezamenlijk duurzaamheidsplan kunnen komen. En hoe we over die duurzame prestaties als ketenpartners verantwoording kunnen afleggen aan onze belanghebbenden. Intern hebben we geanalyseerd welke materiële onderwerpen van belang zijn voor ons en onze belanghebbenden. Die analyse ligt aan de basis van dit verslag.

Enkele van die onderwerpen betreffen onze medewerkers: hun welzijn en hun ontplooiing. We zijn een kleine organisatie, maar we staan samen voor grote uitdagingen. De maatschappelijke relevantie van ons werk vinden onze medewerkers belangrijk. Uit de interviews met zes EBN'ers die in dit verslag zijn opgenomen, blijkt dat het leveren van een bijdrage aan het Nederlandse energieklimaat een van hun grote drijfveren is. EBN wil meer doen dan financieel investeren in opsporing en winning; EBN wil voor de partners in de industrie een expertisecentrum zijn dat heel gericht investeert in kennis. Dit is voor onze medewerkers een belangrijke reden om voor EBN te kiezen. Niet voor niets hebben we als thema voor dit verslag 'De medewerkers van EBN' gekozen. In 2014 zijn we uitgeroepen tot een 'Great workplace', deze titel dragen we met gepaste trots en die willen we ook de komende jaren blijven dragen.

De uitdagingen die voor ons liggen, pakken we op. Samenwerking in onze sector is daarvoor essentieel. Openheid van zaken eveneens. We hopen met dit verslag een bijdrage te leveren aan het herstel van vertrouwen in gas en gaswinning.

Jan Dirk Bokhoven

Jan Dirk Bokhoven

Over EBN

Profiel

EBN B.V. is actief betrokken bij het opsporen, produceren, opslaan en verhandelen van gas en olie. EBN is een staatsdeelneming, waarvan 100 procent van de aandelen in handen zijn van de Nederlandse Staat en die worden beheerd door het ministerie van Economische Zaken. EZ is ook het beleidsverantwoordelijke departement.

EBN stelt de opbrengsten door olie- en gaswinning voor Nederland voor de toekomst zo veel mogelijk zeker. Het is daarnaast onze taak de minister van Economische Zaken te adviseren over het mijnbouwklimaat. Wij stimuleren activiteiten op het gebied van opsporing, ontwikkeling en productie door nationale en internationale olie- en gasmaatschappijen. EBN investeert met belangen van tussen de 40 en 50 procent, faciliteert en deelt kennis.

Naast belangen in olie- en gasactiviteiten heeft EBN belangen in gasverzamelleidingen op zee, ondergrondse gasopslagen op land en een belang van 40 procent in GasTerra B.V., groothandelsmaatschappij in aardgas.

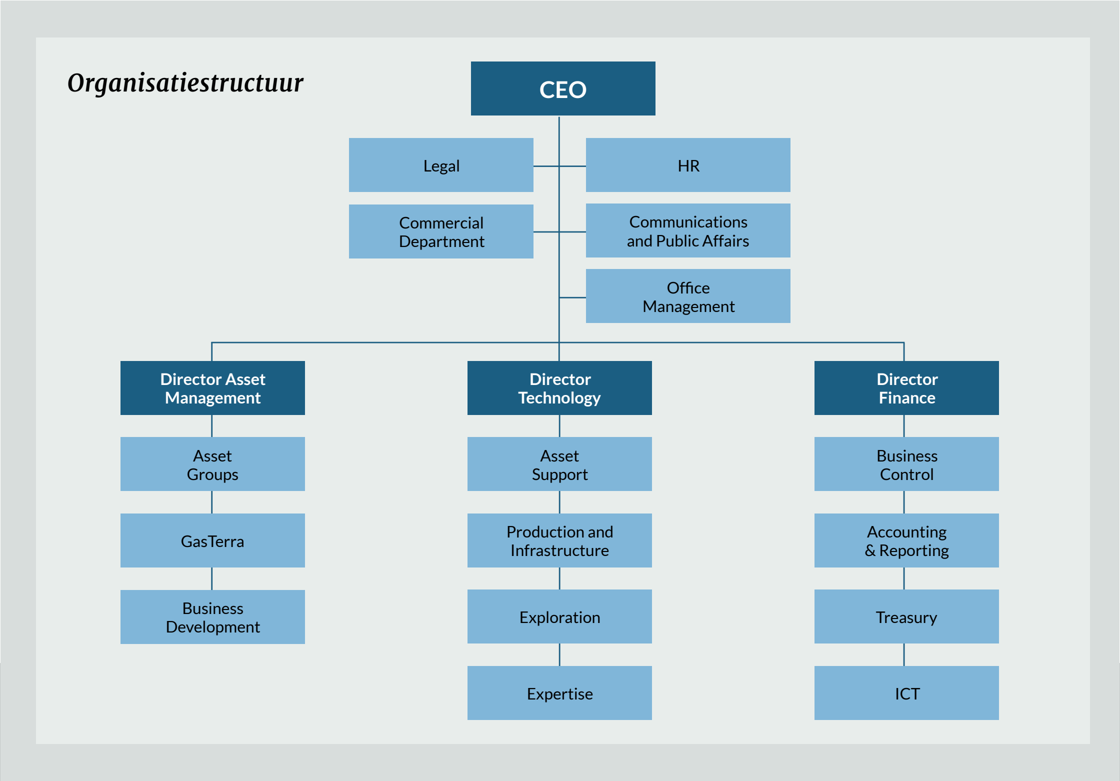
De rechtsvoorganger van EBN is DSM Aardgas B.V., opgericht in 1973. Tot eind 2005 werd EBN aangestuurd door DSM en was de raad van bestuur van DSM verantwoordelijk voor de gang van zaken bij EBN. Sinds 2006 heeft EBN een eigen bestuur met een onafhankelijke raad van commissarissen.

De winst draagt EBN volledig af aan de Nederlandse Staat. De inkomsten en belastingen die EBN afdraagt, bedragen ongeveer de helft van de totale gasbaten, een belangrijke inkomstenbron voor Nederland. In 2014 bedragen de totale aardgasbaten ongeveer EUR 10,3 miljard, wat gelijk staat aan ruim EUR 600 per hoofd van de bevolking. EBN draagt hier EUR 4,9 miljard aan bij. De gasindustrie draagt bij aan de werkgelegenheid in Nederland, met ruim 16.000 directe en indirecte arbeidsplaatsen.

Organisatiestructuur

EBN vormt in de uitvoering van olie- en gasactiviteiten een belangrijke schakel tussen de olie- en gasmarkt en de overheid. EBN heeft, of ontwikkelt via onderzoek, veel kennis over de opsporing en winning van olie- en gasvelden op land en op zee. Deze kennis komt met name samen binnen de afdeling Technology. Asset Management fungeert als aanspreekpunt voor onze zakenpartners. Deze afdeling behartigt en stuurt de belangen in de deelnemingen. Finance is verantwoordelijk voor de financiële gang van zaken binnen EBN. Daarnaast beheert deze afdeling de geldstromen.

Een team met vier directieleden functioneert vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Er is een taakverdeling naar functionele gebieden: de Director Asset Management, de Director Technology en de Director Finance, onder voorzitterschap van de CEO. De CEO is de enige statutair bestuurder.

“Een unieke combinatie van complex werk en maatschappelijke relevantie”

‘Eerlijk gezegd wist ik voordat ik solliciteerde niet van het bestaan van EBN. Sterker nog, ik wist niet eens dat de Nederlandse Staat deelnam aan gaswinning. Pas toen ik hier werkte, werd de enorme omvang van de portfolio me duidelijk. EBN geeft je de ruimte om te excelleren. Ik ben in 2009 gestart als Commercial Advisor en heb anderhalf jaar geleden de overstap gemaakt naar Business Control omdat ik nog dichter bij onze core business wilde werken.

In mijn rol zorg ik voor optimaal financieel inzicht in de prestaties van de investeringen op land. Van jaarlijkse budgetten tot maandelijks inzicht in de prestaties van EBN en de operators, kosten versus budget en toegevoegde waarde. Op niveau van deelnemingen, maar ook per operator, en als de situatie erom vraagt tot het niveau van productie-installaties. De samenwerking met de collega’s van de afdeling Accounting & Reporting is daarbij essentieel. Wij gebruiken hun data voor onze analyses, zij zijn voor de interpretatie van de cijfers deels afhankelijk van onze kennis van de business.

We zijn een organisatie van vakspecialisten. De focus ligt op de inhoud, iedereen werkt vanuit zijn eigen vakgebied aan hetzelfde doel. Die inhoudelijke gedrevenheid zorgt voor een bedrijfscultuur waar ik me prettig bij voel. Bovendien spreekt de combinatie van complex werk en maatschappelijke relevantie me enorm aan. We bestaan niet voor onszelf, maar voor de samenleving, de Staat, en voor de partijen waarmee we samenwerken: de vergunninghouders en in het bijzonder de operators.

Dankzij onze positie beschikken we over een enorme hoeveelheid kennis. Wij kijken immers over licentiegrenzen heen en kennen alle best practices uit de sector. Met die kennispositie in de Nederlandse gas- en oliesector kunnen wij waarde toevoegen door onze partners te helpen optimaal te presteren.

Dat doen we onder meer door actief mee te denken, kennis te delen en zo nodig alternatieve oplossingen aan te reiken. De juiste analyses op basis van al onze data zijn een krachtig, overtuigend instrument waar we steeds doelmatiger gebruik van weten te maken. In mijn functie werk ik in het hart van de business en dat is wat ik het liefste doe.’

Edmund Wellenstein

Business Controller

Businessmodel

EBN neemt deel in 203 samenwerkingsverbanden en deelnemingen gericht op opsporing en/of winning van olie en gas in Nederland, zowel op zee als op land.

Kennis ontwikkelen

Waardecreatie vindt plaats door studies te doen naar mogelijke nieuwe vindplaatsen van gas en olie en met onderzoeksprojecten naar nieuwe technologieën. Ook leren we van de exploratie- en winningsactiviteiten in onze samenwerkingsverbanden. Deze studies en onderzoeken zijn essentiële bouwstenen van ons bedrijfsmodel.

Kennis toepassen

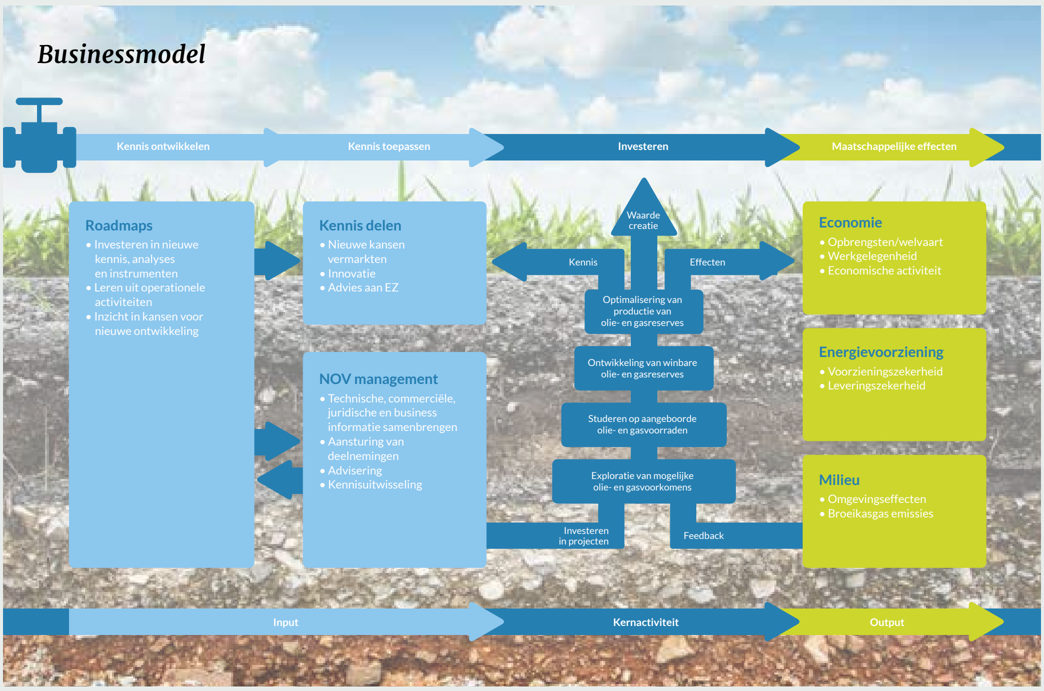
De kennis die we opdoen, delen we met de markt en onze aandeelhouder. We maken nieuwe kansen inzichtelijk en sturen actief op onderzoek en ontwikkeling in de sector.

De investeringen die wij doen in kennisontwikkeling en onderzoek monden uit in investeringen die erop gericht zijn om de Nederlandse ondergrond verantwoord en optimaal te benutten.

Investeren

Aangezien EBN niet zelf gas- of olievoorkomens uitnut – dat wil zeggen dat we geen uitvoerende taken hebben – zijn we afhankelijk van investeringsvoorstellen van vergunninghouders in samenwerkingsverbanden. Zodra de minister van Economische Zaken een vergunning heeft verleend voor opsporing of winning, krijgt EBN tegenwoordig in de regel een belang van 40 procent.

De investeringen in opsporing hebben tot doel inzicht te krijgen in de aanwezigheid en produceerbaarheid van olie en gas. Zo investeert EBN in seismisch onderzoek bij het opsporen van kansrijke structuren en in proefboringen om aanwezigheid

Op de omslag van ons verslag staat een vergrote weergave van het businessmodel.

van olie of gas aan te tonen. Rendabele voorkomens brengen onze partners samen met ons tot ontwikkeling. We investeren in boringen en aanleg van productiefaciliteiten en pijpleidinginfrastructuur met als doel een olie- of gasveld uiteindelijk te ontsluiten en het gas of olie op de markt te verkopen.
In deze keten ontstaan kennis en economische waarde. Er zijn ook maatschappelijke effecten.

Maatschappelijke effecten

Operationele en technologische kennis delen we met onze (nieuwe) partners in de samenwerkingsverbanden die hiermee hun voordeel kunnen doen. Daarnaast is er sprake van economische waardecreatie doordat de opbrengsten van gas- en olieproductie in de staatskas vloeien. De olie- en gasindustrie is bovendien een belangrijke economische aanjager van directe en indirecte werkgelegenheid.

Het bezit van aardgas heeft voor Nederland internationale relevantie. De aardgaswinning biedt Nederland een grote mate van energieonafhankelijkheid en draagt bij aan de welvaart. Nederland kan een rol van betekenis spelen als Europees gasland, met haar goede gasinfrastructuur en eigen gasvoorraad. Bezit van eigen aardgas biedt burgers en bedrijven leveringszekerheid en zorgt ervoor dat zij zich de komende decennia verzekerd weten van een betaalbare energievoorziening.

Aardgaswinning en de gevolgen daarvan hebben effect op lokaal niveau en op het klimaat en het milieu. De winning van aardgas in Groningen veroorzaakt aardbevingen. Dit leidt tot grote onrust bij de bevolking, die zich onveilig voelt, maar ook tot aanzienlijke schade aan woningen en gebouwen. Winning van olie en gas en het verbruik ervan veroorzaken CO_2-emissies en er is risico op vervuiling door bijvoorbeeld olielekkages.

Ook kunnen de productieactiviteiten gevolgen hebben voor de biodiversiteit, hoewel die niet altijd negatief hoeven te zijn. Zo is de onderwaterflora en -fauna in de directe omgeving van de productieplatforms op zee weelderiger dan in de omliggende onderwatergebieden. Van olie- of gasvelden op zee of op land die aan het einde van hun levensduur komen, moet de infrastructuur worden opgeruimd. Dit kan een bedreiging vormen voor het milieu.

De olie- en gasketen

Onderstaande illustratie geeft aan wat onze betrokkenheid is bij de winning van olie en gas. In de keten speelt EBN op onderdelen een rol.

Upstream

De upstreamactiviteiten betreffen het zoeken naar en het produceren van aardgas en aardolie. Deze activiteiten vinden zowel op land als op zee plaats. Samen met olie- en gasmaatschappijen, die de uitvoering van de werkzaamheden verrichten, investeert EBN in het zoeken naar en produceren van olie en gas.

Het geproduceerde aardgas wordt getransporteerd naar behandelingsinstallaties. Hier wordt het geschikt gemaakt voor invoeding in het landelijk gasnet.

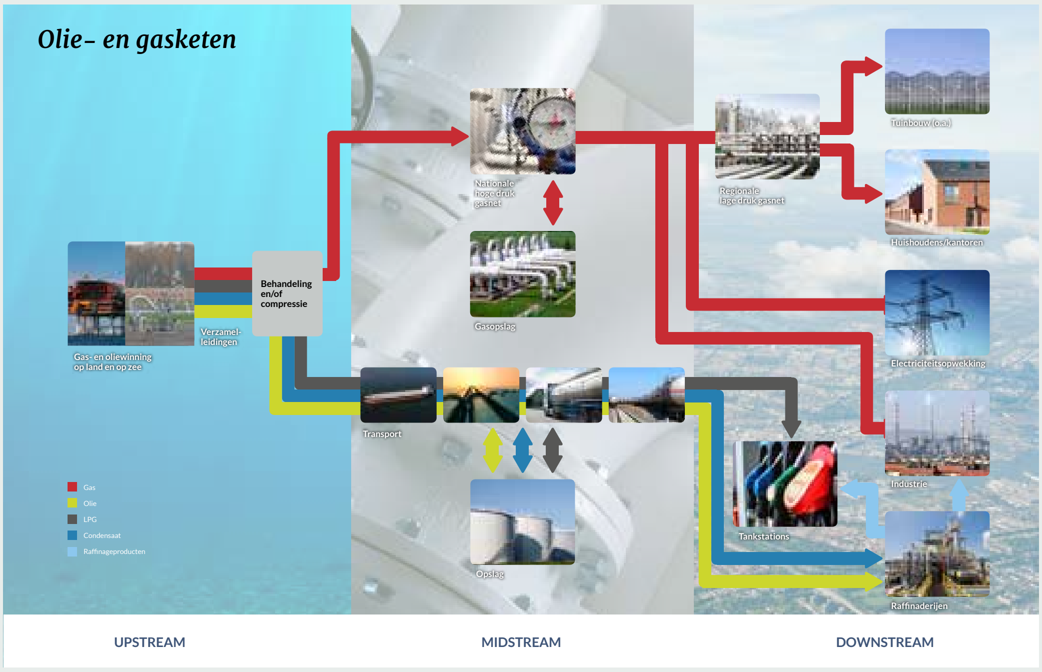
Staatstoezicht op de Mijnen, dat valt onder het ministerie van Economische Zaken, houdt toezicht op de winning van olie en gas.

Midstream

De productiebedrijven verkopen de olie en het aardgas veelal aan groothandelsbedrijven. EBN verkoopt haar gas aan groothandelsbedrijf GasTerra, dat het gas doorverkoopt aan diverse tussenhandelaren en eindgebruikers. EBN is medeaandeelhouder van GasTerra.

Het aardgas wordt via pijpleidingen getransporteerd naar verbruikers in binnen- en buitenland. Geproduceerde aardolie wordt niet altijd met leidingen maar ook per schip (over zee) of vrachtwagen/trein (over land) getransporteerd.

Omdat het moment van gebruik van aardgas afwijkt van het moment van produceren, is er opslagcapaciteit noodzakelijk. Die kan worden gevuld als het aanbod hoger is dan de vraag (meestal in de zomer) en geleegd in de omgekeerde situatie (in de winter). EBN is mede-eigenaar van vier ondergrondse gasopslagfaciliteiten.

Op de omslag van ons verslag staat een vergrote weergave van de olie- en gasketen.

Downstream
In Nederland vindt het aardgas zijn weg naar de eindgebruiker via het regionale lagedrukgasnet. Aardgas wordt gebruikt als brandstof voor huishoudens (koken, verwarming), elektriciteitsopwekking (centraal en decentraal), voor industriële processen (hoge temperatuur) en als grondstof (zoals kunstmest).

Aardolie dient als grondstof voor industriële processen (zoals plastic, nylon, rubber) en voor raffinage naar transportbrandstoffen als benzine, diesel en kerosine. EBN heeft geen rol in de raffinage-activiteiten.

De Energiekamer van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) houdt toezicht op de levering van gas.

Levenscyclus olie- of gasveld

De betrokkenheid van EBN bij de olie- en gaswinning is beter te begrijpen aan de hand van de levenscyclus van een olie- of gasveld. Onderstaande illustratie maakt duidelijk hoe het proces verloopt om olie of gas te vinden, te winnen en bij de eindgebruiker te brengen.

Verkenning: EBN doet studies naar mogelijke nieuwe vindplaatsen van gas en olie aan de hand van regionale kennis en seismiek.

Start exploratie: potentiële gas- of olievoorkomens testen we samen met vergunninghouders door middel van proefboringen.

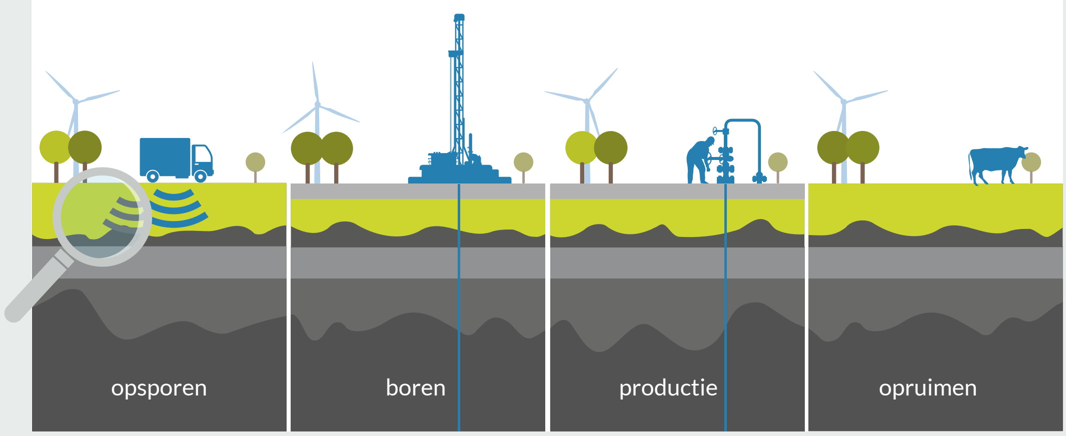
Constructie: rendabele voorkomens brengen we samen met onze partners tot ontwikkeling.

Eerste gasproductie: de reserves worden geproduceerd zolang het verantwoord en economisch rendabel is. Vanaf deze fase verdienen de investeringen zich in de regel terug.

Einde gasproductie: als een gasveld aan het eind van de levensduur gekomen is, worden de putten permanent afgesloten en de infrastructuur ontmanteld.

Oude staat: de omgeving wordt hersteld in de oude staat.

Levenscyclus olie- of gasveld

Onze belanghebbenden

Zoals ook blijkt uit de beschrijving van ons businessmodel en onze keten, zijn er een aantal belanghebbenden die direct betrokken zijn bij onze activiteiten:

- De overheid als aandeelhouder
- De overheid als vergunningverlener (toezicht op rechtmatigheid)
- De medewerkers van EBN
- De overheid als beleidsmaker (energiebeleid)
- Olie- en gasmaatschappijen als partners in deelnemingen (economisch belang)
- Onderzoeksbureaus (kennisdelen, werkgelegenheid, omgevingseffecten, economisch belang)

EBN heeft indirect invloed op andere groepen belanghebbenden die elk een verschillend belang kunnen hebben bij olie- en gaswinning:

- Burgers en bedrijven als gebruikers van olie en gas (beschikbaarheid energie, economisch belang)
- De Nederlandse maatschappij (welvaart, CO_2-reductie, energiezekerheid, innovatie, werkgelegenheid)
- Ngo's (natuur- en milieukwesties, biodiversiteit)
- Omwonenden van projecten en productielocaties op land (veiligheid, schade)

Interne en externe stakeholderdialogen

In 2014 hebben we onderzocht welke duurzame en maatschappelijke onderwerpen wij dienen te rapporteren in ons jaarverslag. We hebben hiervoor een interne analyse gedaan: medewerkers uit de eigen organisatie en experts uit de sector hebben de belangrijkste onderwerpen uit de keten vastgesteld, en deze zijn vervolgens met de directie besproken. De uitkomst van de interne analyse hebben we gedeeld met een aantal direct bij ons bedrijf betrokken belanghebbenden. Meer hierover leest u in de paragraaf Niet-financiële prestaties op pagina 36.

Educatie

De activiteiten van EBN hebben een grote maatschappelijke invloed. Het is daarom essentieel een bijdrage te leveren aan een maatschappelijk bewustzijn over energie en de ondergrond in het bijzonder. In 2014 heeft EBN daarom verschillende initiatieven ondersteund.

EBN heeft in 2014 voor het eerst een Energiecollege georganiseerd voor een groot aantal Utrechtse studenten. De bijeenkomst had tot doel de laatste stand van de klimaatwetenschap te bespreken en het gesprek te initiëren tussen onder andere studenten, het bedrijfsleven, ngo's en de wetenschap.

Om de kennis over de ondergrond te vergroten, heeft EBN daarnaast bijgedragen aan DomUnder. Deze archeologische vondst onder het Domplein in Utrecht is ontwikkeld tot een historische expositie. Hier zijn de middeleeuwse kelders te vinden en muurresten van het Romeinse fort Trajectum. DomUnder geeft de relatie weer tussen de diverse onderlagen en de historische tijd. Dat geldt evenzeer voor het zogeheten GeoFort in Herwijnen (in de Betuwe). Dit fort is omgevormd tot een speeldomein waarin alle activiteiten met de aarde hebben te maken. Samen met Shell heeft EBN een virtuele lift mogelijk gemaakt waarmee kan worden afgereisd naar het midden van de aarde.

Externe klachtenafhandeling

Om de afstand tot het grote publiek zo klein mogelijk te houden is EBN telefonisch en per e-mail bereikbaar voor geïnteresseerden en gesprekspartners, maar ook wanneer er klachten zijn over operationele werkzaamheden. Ook al is EBN nooit de uitvoerende partij van werkzaamheden, wij zorgen er wel voor dat klachten met onze verantwoordelijke afdeling en met onze operationele partners worden gedeeld.

Belangrijkste resultaten in 2014

EBN realiseert een omzet van EUR 6,6 miljard (2013: EUR 8,8 miljard), met een nettowinst van EUR 1,6 miljard (2013: EUR 2,3 miljard). De omzet is aanzienlijk lager door lagere productie en lagere prijzen.

De totale gasproductie EBN-deel bedraagt ruim 27,5 miljard Nm^3. (2013: 32 miljard Nm^3). Deze daling wordt deels veroorzaakt door minder productie, zowel uit het Groningenveld als uit kleine velden. De totale gasproductie uit de Nederlandse kleine velden bedraagt 24 miljard Nm^3. Het aandeel van EBN in deze kleine velden is 10,5 Nm^3 (2013: 11,4 miljard Nm^3).

Het investeringsniveau stijgt naar EUR 765 miljoen (2013: EUR 652 miljoen). De belangrijkste investeringen vinden plaats in de gasopslagen Norg en Bergermeer. In beide opslagen werd gezamenlijk EUR 202 miljoen geïnvesteerd, de rest van de investeringen werd gedaan in putten en veldontwikkelingen.

Het aantal samenwerkingsverbanden in opsporing en winning stijgt in vergelijking met 2013 met twee naar 193.

In 2014 zijn er in totaal 52 boringen gezet (24 op land, 28 op zee).

"De feiten bewijzen dat het werkt"

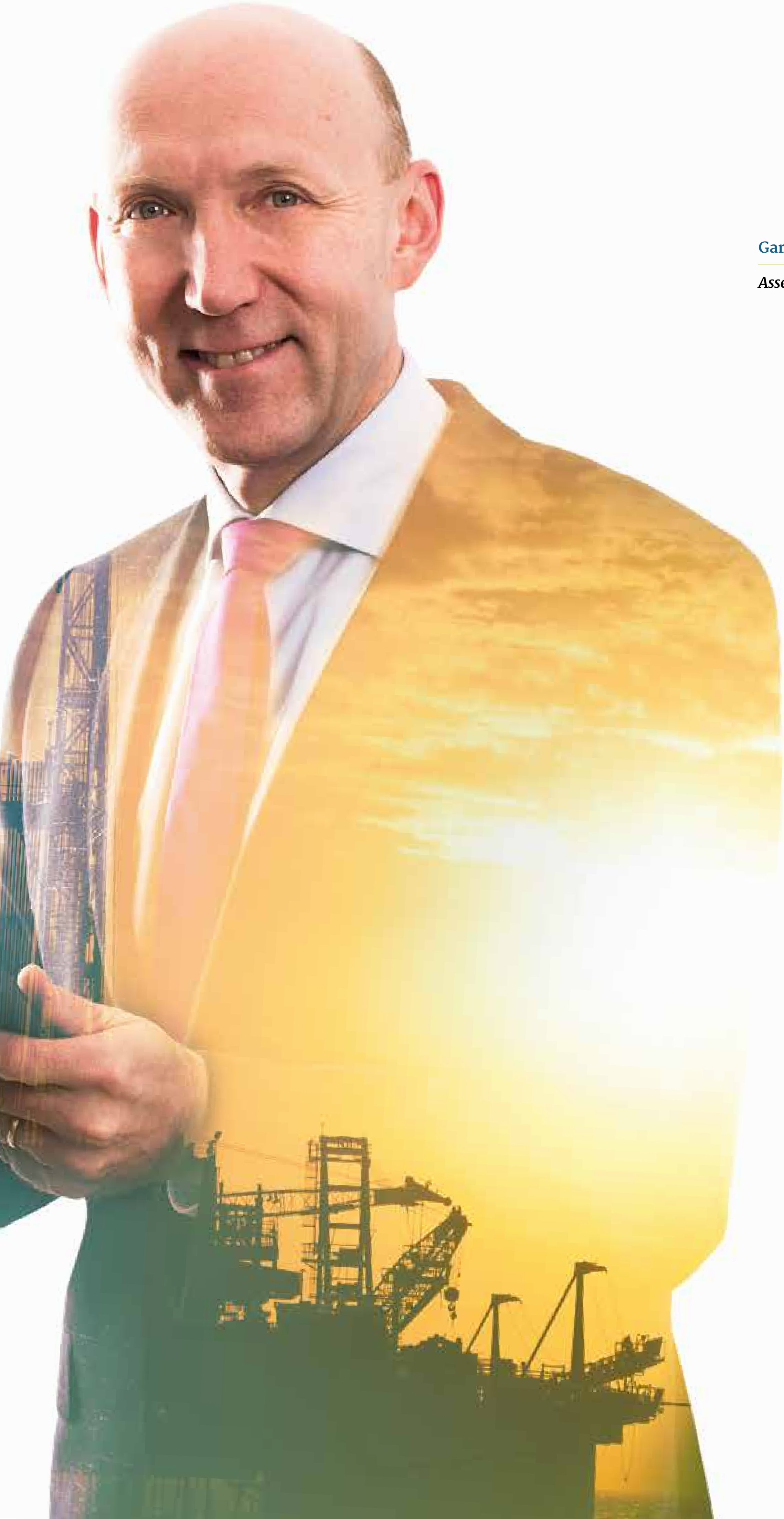
'Eigenlijk werk ik al mijn hele leven in de olie- en gasindustrie. Van exploratie tot raffinage. Toen ik vier jaar geleden voor de keuze stond om weer te gaan werken voor een van de supermajors of voor EBN heb ik even getwijfeld. Uiteindelijk was het maatschappelijk belang doorslaggevend.

Als assetmanager heb ik de opdracht optimaal economisch rendement te behalen uit de off-shoregaswinning in het deel van de Nederlandse Noordzee dat tot mijn portefeuille behoort. Ik werk daarvoor nauw samen met zes E&P operators. Het economisch rendement komt ten goede aan de Nederlandse Staat. Zo lever ik indirect een bijdrage aan de bouw van scholen, ziekenhuizen et cetera. EBN is een prettig bedrijf om voor te werken en mijn baan biedt mij de kans betrokken te zijn bij 85 deel-nemingen, vier pijpleidingen en twee ondergrondse gasopslagen.

De afgelopen vier jaar hebben we een sterke profes-sionaliseringsslag doorgemaakt, en dat zie je terug in het maatschappelijk kapitaal dat we realiseren. De belangrijkste succesfactor is een vernieuwde focus. Met eenduidige doelstellingen en een conse-quent herkenbaar beleid werken we gericht aan het maximaliseren van de productie uit de kleine velden. We kunnen weliswaar niet in de schoenen van de operators staan, maar wij weten wel waar alle operators in Nederland mee bezig zijn. We zien welke technieken wel of juist niet succesvol worden toegepast, hebben inzicht in de ondergrond van alle licenties en kijken over licentiegrenzen. Zo kunnen we de operators faciliteren en adviseren. Als het nodig is, zijn we de luis in de pels, maar uiteindelijk werken we aan een gezamenlijk doel.

De feiten bewijzen dat het werkt. Er is meer activi-teit in de Nederlandse Noordzee, meer exploratie en er worden meer putten geboord. Het geeft mij elke keer weer een kick als we een put erbij krijgen of een beter ontwikkelingsconcept realiseren en soms simpelweg als een operator waardeert wat we doen.'

Gareth Noble

Asset Manager

Verslag van de directie

v.l.n.r.: Berend Scheffers, Jan Boekelman, Thijs Starink en Jan Dirk Bokhoven

Visie en missie

Visie

Het onderwerp gas staat regelmatig in het middelpunt van de belangstelling, en niet altijd in positieve zin. De aardbevingen in Groningen die zijn veroorzaakt door de gaswinning leiden tot gevoelens van onrust en onzekerheid bij bewoners in deze provincie. EBN is zich terdege bewust van de zorgen die er leven in de maatschappij en wil graag haar bijdrage leveren aan een verantwoorde toekomstige positie van aardgas in Nederland.

De rol van de kleine velden die Nederland bezit, wordt belangrijker nu de productie uit het Groningenveld is teruggebracht. Er is al veel olie en gas gevonden in de Nederlandse ondergrond, maar er zijn nog substantiële hoeveelheden potentieel winbaar aardgas en aardolie aanwezig. De makkelijk winbare voorraden zijn al uit de grond gehaald of in productie, bij de moeilijker winbare voorraden zullen nog veel uitdagingen opdoemen. Benutting zal steeds lastiger worden. Samen met partners onderzoekt EBN hiertoe de meest geschikte, vaak nieuwe technieken.

EBN beheert haar portfolio actief via Non-Operated Venture (NOV)-management. Als partner in 203 deelnemingen en samenwerkingsverbanden vindt EBN het van belang om een sterke focus te hebben op de activiteiten die de meeste toegevoegde waarde creëren voor Nederland.

Op basis van studies hebben we een langetermijnvisie ontwikkeld. Zonder een stevige en continue groei van projecten die gasreserves kunnen toevoegen neemt de jaarlijkse productie uit kleine velden snel af. Daarom vindt EBN het van belang alle rendabele projecten tijdig uit te voeren. De NOV-managementcyclus is een systematiek die werkt met strategieën en actieplannen die zijn toegespitst op individuele operators. Deze integrale aanpak heeft de afgelopen jaren haar vruchten afgeworpen.

Via de productie van gas draagt EBN bij aan een stabiele energievoorziening in Nederland. Aardgas dat in Nederland is geproduceerd, is de ruggengraat van de huidige energievoorziening. Gas blijft de komende decennia een wezenlijk onderdeel van de energiemix. Aardgas is flexibel inzetbaar, waardoor een onregelmatige energievraag goed kan worden opgevangen.

Missie

EBN stelt de opbrengsten door olie- en gaswinning voor Nederland voor de toekomst zo veel mogelijk zeker. Dat doen we door op een verantwoorde, veilige en duurzame wijze een optimaal economisch rendement te realiseren voor de Nederlandse samenleving.

Strategie

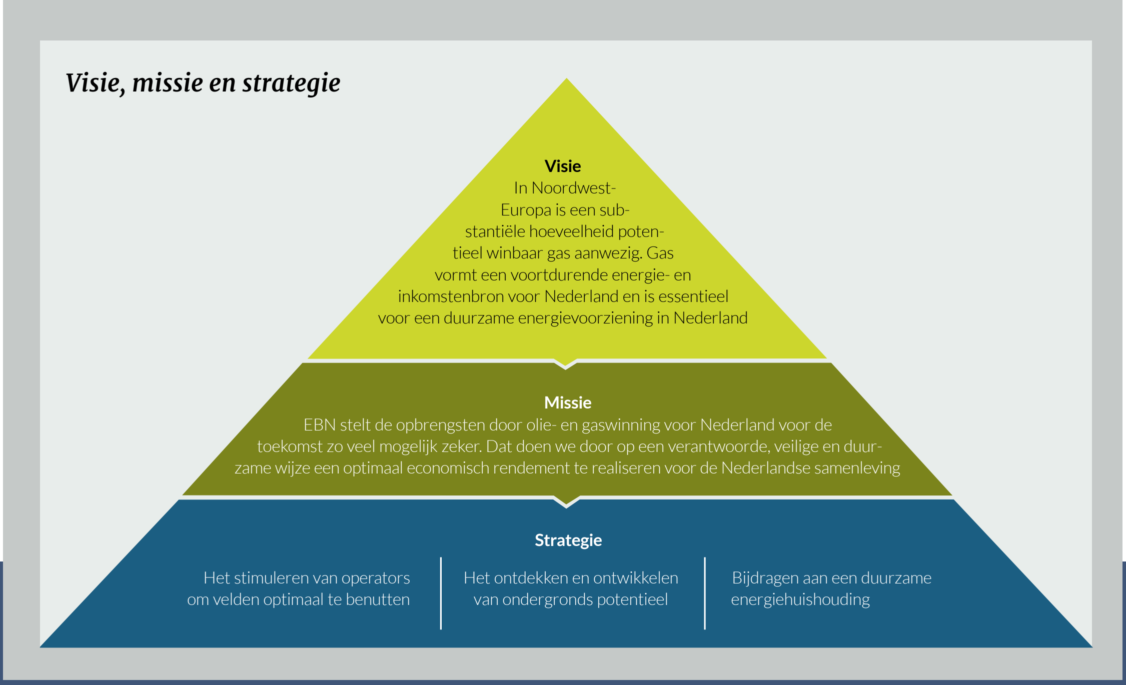
Om de opbrengsten voor de Nederlandse samenleving uit olie- en gaswinning zolang mogelijk voort te laten duren, moet er in toenemende mate gas uit kleine velden worden geproduceerd.

Om dit te bereiken, heeft EBN een strategie geformuleerd die rust op twee pijlers:

1) Het stimuleren van operators om velden optimaal te benutten;
2) Het ontdekken en ontwikkelen van ondergronds potentieel;
3) Bijdragen aan een duurzame energiehuishouding.

Stimuleren van operators om velden optimaal te benutten

Wij willen operators stimuleren te blijven investeren in de olie- of gasproductie uit bestaande en nieuw te ontdekken kleine velden. We leveren onze bijdrage aan een optimaal investeringsklimaat door kennis op te bouwen en uit te wisselen over het potentieel in Nederland en over nieuwe exploratietechnologieën. Met het NOV-management sturen we de deelnemingen op een professionele wijze aan. Onze interne bedrijfsvoering en systemen zijn zo ingericht dat we deze activiteiten optimaal kunnen uitvoeren. De doelstelling is activiteiten in opsporing, ontwikkeling en uiteindelijke winning aan te moedigen en te vergroten zodat de bestaande infrastructuur op de Noordzee en op land maximaal benut blijft.

Ontdekken en ontwikkelen van ondergronds potentieel

EBN stelt zich ten doel nieuwe velden te zoeken en te ontwikkelen en de opsporing en winning van moeilijk winbaar gas te stimuleren. Dit soort voorkomens zijn echter heel complex en vergen een grotere inspanning en meer creativiteit van geofysici, geologen en reservoir ingenieurs. Voor beide aandachtsgebieden is EBN de afgelopen jaren onderzoeksprojecten gestart, meestal samen met andere partijen. De komende jaren zullen uitwijzen of deze projecten leiden tot een grote hoeveelheid gas of olie.

Bijdragen aan een duurzame energiehuishouding

EBN zal blijven werken aan draagvlak voor aardgas-(winning) in de maatschappij. Dit is noodzakelijk omdat aardgas een essentiële rol zal spelen in de transitie naar een duurzame energiehuishouding. We willen goede voorlichting over aardgas ondersteunen, waarbij we streven naar een gezamenlijke aanpak met de industrie.

Activiteitenplannen op basis van technologiebeleid

Om onze ambitie te kunnen realiseren, hebben we voor een aantal onderwerpen activiteitenplannen opgesteld. Ze geven inzicht in de stappen die gezet moeten worden om de additionele olie- of gasvoorkomens in de Nederlandse bodem te ontwikkelen. Dit kan betrekking hebben op het realiseren van technische, commerciële, juridische of organisatorische randvoorwaarden.

Ons doel is om meer vernieuwing te bewerkstelligen in exploratie- en productietechnologieën en werkwijzen die leiden tot de opsporing van nieuwe gas- en oliereserves. Resultaten van de studies die we uitvoeren, presenteren wij op nationale- en internationale podia en conferenties voor Exploration & Production (E&P) en tijdens workshops met in Nederland actieve operators.

De aandachtsgebieden die we hebben gedefinieerd zijn:

- Exploratie
- Slecht doorlatende velden
- Ondiepe velden
- Bijna uitgeputte velden
- Infrastructuur

“Je bereikt je doel sneller als je de route kent”

‘Voordat ik bij EBN in dienst kwam, werkte ik twaalf jaar voor een van de grote accountantsfirma’s. Omdat ik operators in mijn portefeuille had kende ik EBN ook, maar destijds was het nog een geheel ander bedrijf dan de professionele organisatie die er nu staat. Zeker de afgelopen vier jaar is er veel veranderd. EBN is een goede werkgever.

Je krijgt de ruimte om je werk in te richten op de wijze die jij het beste acht en er zijn mogelijkheden om te groeien binnen je functie. Of, zoals in mijn geval, om een overstap te maken naar een andere afdeling. Na vijf jaar als Business Controller te hebben gewerkt, ben ik sinds november 2014 manager van de afdeling Accounting & Reporting. Een mooie kans die ik met beide handen heb aangegrepen.

De afdeling Accounting & Reporting zorgt voor de tijdige totstandkoming en analyse van betrouwbare financiële rapportages en verslagen. Van maand- en kwartaalrapportages tot jaarverslaglegging. Mijn uitdaging is om Accounting & Reporting nog dichter bij de business te brengen en de wisselwerking met Business Control verder te versterken. Vanuit onze financiële expertise leveren we essentiële toegevoegde waarde.

Ik trek vaak de vergelijking met een navigatiesysteem. Rijd je zonder naar je bestemming, dan is de kans groot dat je te laat komt door onverwachte omleidingen of door een verkeerde afslag. Hetzelfde geldt voor een strategische of operationele bestemming: je bereikt je doel sneller als je de route kent en de mogelijke obstakels tijdig weet te identificeren. Rapportages en tussentijdse financiële inzichten zijn onmisbaar om verwachtingen te managen en de koers uit te zetten en eventueel aan te passen.

De complexiteit van ons werk is groot. Onder meer als gevolg van de ruim 200 deelnemingen en de toepassing van IFRS in de E&P-sector, maar ook omdat maatschappelijke vraagstukken van invloed kunnen zijn. Het is niet altijd eenvoudig om dergelijke aspecten te verwerken in rapportages. Dat is elke keer weer een uitdaging. Maar het is ook de reden dat ik mijn werk zo leuk vind. Ik houd ervan om met een multidisciplinair team van enthousiaste professionals complexe vraagstukken op te lossen, en daar biedt EBN mij alle ruimte voor.’

Laure van der Westerlaken-Malecki

Manager Accounting & Reporting

Exploratie
Met studies naar nieuwe olie- en gasvoorkomens op het Nederlandse deel van het Continentaal Plat wil EBN de belangstelling van de E&P-industrie aanwakkeren om hier activiteiten te ontplooien. Voorkomens zijn geïdentificeerde kansen (zogeheten prospects) die na aanboren mogelijk kunnen worden opgewerkt tot reserves.

De exploratiestudie van de D-, E-, F-, A- en B-blokken (DEFAB) domineert onze exploratieactiviteiten in 2014 en de jaren erna. DEFAB-blokken liggen in het noordelijke deel van het Continentaal Plat. Binnen de DEFAB-studie zijn we in 2013 gestart met een studie van Zechstein-kalkgesteenten, en die is in 2014 voortgezet. De tweede studie betreft zandsteenreservoirs in de Trias-laag. Triassische zandstenen komen wijdverbreid voor in de ondergrond van Nederland en vormen de belangrijkste gasreservoirgesteenten. In diverse gasvelden op de Noordzee ten zuiden van het DEFAB-gebied is ook aardolie bewezen in de Triaslaag. We noemen dat in de industrie een 'petroleum play'.

EBN heeft de prospects uit beide studies aan de industrie gepresenteerd op congressen en in workshops. De industrie heeft bijvoorbeeld veel belangstelling voor (mogelijke) olievoorkomens in de kalkgesteenten in de Noordzee.

Een andere belangrijke studie die is gedeeld met de industrie, was de inventarisatie en vergelijking van mogelijke olie- of gasmoedergesteenten in hetzelfde gebied.

De resultaten van de afgeronde prospectiviteitsstudie van de Dinantien-kalkgesteenten zijn ook aan de industrie gepresenteerd. Diverse onderzoekstudies van universitaire studenten leverden ook dit jaar een grote bijdrage aan dit onderzoek.

Slecht doorlatende velden
Een groot aantal gasvelden in Nederland heeft te kampen met lage productiviteit door een lage natuurlijke doorlatendheid van het reservoirgesteente. Dit heeft grote invloed op het economische ontwikkelingspotentieel van olie- en gasvoorkomens en op de rentabiliteit. Nederland heeft ongeveer 50 al aangeboorde velden – met een gezamenlijk geschat gasvolume van ruim 75 miljard Nm^3 – die vanwege productiviteitsproblemen nog niet in productie zijn genomen. Ook toekomstige vondsten zullen in bepaalde gebieden waarschijnlijk met dit verschijnsel te maken krijgen, waardoor het 'tight gas'-volume kan oplopen tot boven de 200 miljard Nm^3. Innovatieve technieken moeten winning van dit gas mogelijk maken. Zo is het afgelopen jaar grote vooruitgang geboekt met zogeheten 'minimale faciliteiten'. Dit zijn compacte en relatief goedkope offshoreplatforms die marginaal economische gasvoorkomens kunnen helpen ontwikkelen. Daarnaast onderzoekt EBN nieuwe boortechnieken zoals radial drilling, die met een relatief laag watergebruik een potentieel groener alternatief voor fracking kunnen vormen.

Ondiepe velden

Op het Nederlandse deel van de Noordzee zijn drie ondiepe gasreservoirs in productie. Ondiepe velden (shallow fields) kenmerken zich door ongeconsolideerde sedimenten en lage drukken. EBN onderzoekt en bewerkstelligt de mogelijkheden andere ondiepe velden te ontwikkelen; Nederland loopt met deze initiatieven voorop in het Noordzeegebied. EBN heeft tientallen additionele ondiepe reservoirs geïdentificeerd waarvan een aantal de potentie heeft ontwikkeld te worden. Echter, de potentiële volumes zijn relatief klein en vaak liggen de voorkomens ver van bestaande infrastructuur. Daarom hebben we ons in 2014 gericht op de economische evaluatie van deze reservoirs. Een eerste studie toont aan dat een aantal potentiële voorkomens economisch ontwikkeld zou kunnen worden op basis van stand-alone projecten en conservatieve kostenprofielen. Door clusterontwikkeling van meerdere velden zou deze portfolio verder kunnen groeien.

Bovendien heeft EBN dit jaar een studie laten uitvoeren waarin is aangetoond dat de platformkosten met ongeveer 50 procent omlaag kunnen, zodat meerdere voorkomens uit deze portfolio kunnen worden ontwikkeld. Met deze resultaten is een belangrijke stap gezet ondiepe gasreservoirs in het Nederlandse offshoregebied tot volwassenheid te brengen.

Bijna uitgeputte velden

Een gasveld is aan het eind van zijn levensfase als de productieniveaus significant zijn gedaald of wanneer productie economisch bijna niet meer rendabel is. Van de huidige operationele gasvelden verkeert 90 procent in deze fase.

Er zijn diverse methoden en technieken om de levensduur van de oudere gasputten te rekken en de opbrengsten te maximaliseren. Voordat een keuze kan worden gemaakt, is het noodzakelijk een inschatting te maken van de kosten van een dergelijk revitaliseringsproject. Daarom is het van belang om de technische onzekerheden die samenhangen met de winning van de nog beschikbare reserves te verkleinen. EBN heeft in deze velden een potentieel geïdentificeerd van 30 miljard Nm^3 gas dat in de komende vijftien jaar nog is te winnen.

In 2014 heeft EBN veertien projecten goedgekeurd die deze langetermijnambitie kunnen helpen realiseren. In de nabije toekomst verwachten we meer ontwikkelingen op dit gebied.

Infrastructuur

Voor de gaswinningsinstallaties op zee is voor een aantal scenario's het eind van de productie bepaald. EBN heeft niet alleen modelmatig het einde van de levensduur bepaald maar ook de (economische) waarde van infrastructuur en de gekoppelde resterende reserves. Daarnaast zijn de resultaten vergeleken met de data van operators.

Deze informatie maakt het verdwijnen van de infrastructuur inzichtelijk. Rond een gedeelte van de platformen die op basis van de huidige reserves met verdwijnen wordt bedreigd, is nog een aantal voorkomens aanwezig. Daarmee kunnen substantiële volumes worden toegevoegd en kunnen de installaties langer door produceren. Daarnaast creëert reductie van de operationele kosten ook tijd om eventueel nieuwe exploratievolumes op te sporen en te ontwikkelen.

Overige aandachtsgebieden

De kennis die EBN opdoet in de diverse studies kan ook worden benut voor andere aandachtsgebieden, hoewel die niet direct tot het domein van EBN behoren. Geothermie is hier een voorbeeld van.

Deelname van EBN aan een geothermieproject vereist op grond van de Mijnbouwwet de toestemming van de minister van Economische Zaken. Het ministerie onderzoekt of een rol van EBN op dit onderwerp gewenst is. In de loop van 2015 zal dit duidelijk worden. Onze activiteiten in 2014 beperkten zich tot het ondersteunen van onderzoeksprojecten, die ook een direct verband hebben met de olie- en gaswinning.

Topsectoren

EBN heeft voor het derde jaar deelgenomen aan het Topconsortium voor Kennis en Innovatie (TKI) in het kader van het innovatiecontract gas (TKI-gas). EBN participeert binnen de programmalijn Upstream Gas. In deze programmalijn zijn verschillende projecten geformuleerd. In het seizoen 2013-2014 hebben wij geparticipeerd in negen projecten. Deze projecten hebben als doel tot innovatieve oplossingen te komen om de maximale hoeveelheid gas uit de Nederlandse ondergrond te kunnen winnen.
Deze ambitie sluit goed aan bij de doelstellingen van onze organisatie. De deelnemende organisaties zijn de industrie, kennisinstituten en universiteiten.

Algemene en maatschappelijke ontwikkelingen

Stand van zaken Groningenveld

De gaswinning uit het Groningenveld veroorzaakt aardbevingen. In de loop der jaren zijn deze in frequentie en kracht toegenomen. De aardbeving bij Loppersum in augustus 2012 (3,6 op de schaal van Richter) was voor het kabinet reden onderzoek te laten doen naar de bevingen in Groningen. Zo wilde het Rijk weten of de gaswinning sterkere aardbevingen veroorzaakt. En wat de effecten van de gaswinning zijn op gebouwen, huizen, buisleidingen, dijken en hoogspanningskabels.

Op 17 januari 2014 zijn de uitkomsten van dit onderzoek bekendgemaakt. Naar aanleiding hiervan heeft het kabinet een besluit genomen over gaswinning in het Groningenveld.

De belangrijkste punten hiervan waren:

- vermindering van de gasproductie met 80 procent in het risicogebied rond Loppersum;
- vergroten van de veiligheid en versterken van huizen, gebouwen en infrastructuur;
- efficiënte schadeafhandeling door de NAM;
- regeling voor de waardedaling van huizen.

In december 2014 heeft het kabinet het winningsplan voorlopig definitief vastgesteld. Hierin staat dat de gaswinning uit het Groningenveld omlaag moet van maximaal 42,5 miljard Nm^3 in 2014 naar maximaal 39,4 miljard Nm^3 in 2015. Dit kabinetsbesluit kwam overeen met het aanvullende advies van het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM), dat toezicht houdt op de gaswinning.

Begin februari 2015 heeft de minister van Economische Zaken echter extra maatregelen genomen om de leefbaarheid en veiligheid in Groningen verder te vergroten. De gaswinning wordt in de eerste helft van 2015, tot 1 juli, verder beperkt tot 16,5 miljard Nm^3. Dit houdt de mogelijkheid open om vanaf juli de gaswinning eventueel te verminderen tot het niveau van leveringszekerheid, mocht nieuw onderzoek hiertoe aanleiding geven (er is 30 miljard Nm^3 nodig om alle gebruikers van gas te blijven voorzien). Een andere maatregel is de aanstelling van een Nationaal Coördinator Groningen. Die moet ervoor zorgen dat de verbetering van veiligheid en leefbaarheid in het gebied goed en snel verloopt.

In februari 2015 publiceerde de Onderzoeksraad voor Veiligheid het rapport ‘Aardbevingsrisico’s in Groningen’. De Onderzoeksraad heeft onderzoek gedaan naar de besluitvorming over de gaswinning in Groningen en heeft daarbij specifiek gekeken naar de manier waarop de veiligheid van inwoners in relatie tot aardbevingen is meegewogen. Dit onderzoek bestrijkt de periode vanaf de ontdekking van het gasveld in Groningen in 1959 tot de presentatie van het pakket aan maatregelen door de minister van Economische Zaken in januari 2014.

De Onderzoeksraad zegt in zijn rapport dat tot 2013 de veiligheid voor de bevolking in de praktijk een ondergeschikte rol speelde. De Maatschap Groningen en de bij gaswinning betrokken partijen vormen in de ogen van de Onderzoeksraad samen een gesloten bolwerk.

De Onderzoeksraad doet in het rapport een aantal aanbevelingen. Partijen die zich bezighouden met activiteiten in de diepe ondergrond zouden de complexe en onzekere risico’s als uitgangspunt moeten nemen van hun handelen. Voor de gaswinning in Groningen beveelt de Raad dan ook aan dat alle partijen actief kennis moeten vergaren en ontwikkelen, onder andere door het opzetten van een structureel onderzoeksprogramma. Ook de communicatie met inwoners dient verbeterd te worden. Daarin moeten de omgang met onzekerheid en transparantie over afwegingen en besluitvorming een plek krijgen.

Stand van zaken gas uit schalie

Gas uit schalie biedt mogelijkheden als energiebron in Nederland. Dit gas zit opgesloten in kleisteenlagen, ook wel schalies genoemd. Gas uit schalie is hetzelfde aardgas als wat uit andere velden wordt gewonnen en bestaat voornamelijk uit methaan. Er bestaan zorgen over de technologie die benodigd is voor het ontsluiten van gas uit deze lagen. In 2013 heeft de overheid de mogelijke risico's van winning voor mens, natuur en milieu inzichtelijk gemaakt. In 2014 is gestart met een plan-MER, waarin de mogelijke milieugevolgen (kansen en risico's) van eventuele schaliegaswinning in kaart worden gebracht voor alle gebieden waar potentieel schaliegas aanwezig is. De uitkomsten van het plan-MER vormen een belangrijke input voor de Structuurvisie Schaliegas die de minister van Economische Zaken en de minister van Infrastructuur en Milieu naar verwachting in de tweede helft van 2015 uitbrengen.

Onderzoek naar governance

In 2014 heeft de minister van Economische Zaken onderzoek laten doen naar de toekomst van de governance van het Gasgebouw en EBN. (Het Gasgebouw is de publiek-private samenwerking tussen de Staat, EBN, Exxon Mobil, Shell en GasTerra voor winning en verkoop van aardgas uit het Groningse veld) Het bureau ABDTOPConsult heeft dit onderzoek uitgevoerd. Het rapport is eind augustus 2014 afgerond; begin oktober heeft de minister van Economische Zaken het met een begeleidende brief naar de Tweede Kamer gestuurd.

Wat betreft EBN concludeert het adviesbureau onder andere dat zij een nuttige rol vervult. Zo is de participatie met risicodeling door de Staat een stimulans voor mijnbouwmaatschappijen om kleine velden te exploiteren. Wel is ABDTOPConsult van mening dat EBN zich bij haar werkzaamheden meer rekenschap dient te geven van het feit dat zij een beleidsdeelneming is en een instrument voor de uitvoering van overheidsbeleid. Het bureau adviseert het ministerie de bestaande mogelijkheden om EBN aan te sturen beter te benutten.

Het ministerie is voornemens de aanbevelingen uit te voeren en heeft daartoe een projectgroep opgericht die in het tweede kwartaal van 2015 haar advies zal uitbrengen. EBN neemt deel in die projectgroep.

Resultaten 2014

Samenwerkingsverbanden

De uitvoering van het daadwerkelijk winnen van olie of gas ligt bij een van de medehouders van een vergunning, de zogeheten operators. Olie- en gasmaatschappijen vragen vergunning aan voor de opsporing of winning van olie of gas. Wanneer deze wordt toegekend, neemt EBN in de regel een belang in deze activiteiten van 40 procent. Vaak heeft een operator meerdere vergunningen. Het totaal aantal samenwerkingsverbanden (zowel in opsporing, winning als overige samenwerkingsverbanden) steeg in 2014 van 201 naar 203.

Twee samenwerkingsverbanden zijn omgezet van opsporing naar winning van gas en olie; één op land en één op de Noordzee. Twee samenwerkingsverbanden voor respectievelijk winning en opsporing zijn beëindigd. Deze opsporingsvergunningen zijn door de vergunninghouders teruggegeven aan de minister van Economische Zaken.

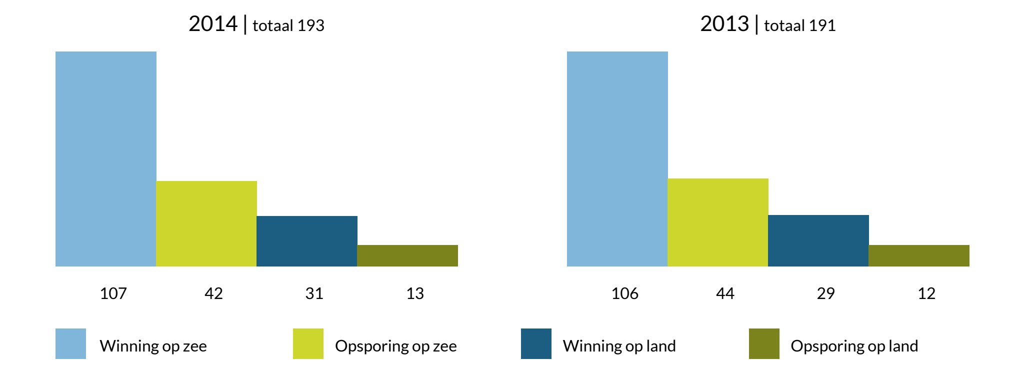
Door de splitsing van de winningsvergunning Botlek is er een nieuw samenwerkingsverband ontstaan.

Nieuwe samenwerkingsverbanden waren er ook in 2014: twee voor opsporing en vier voor winning waaronder de eerder genoemde twee die zijn omgezet.

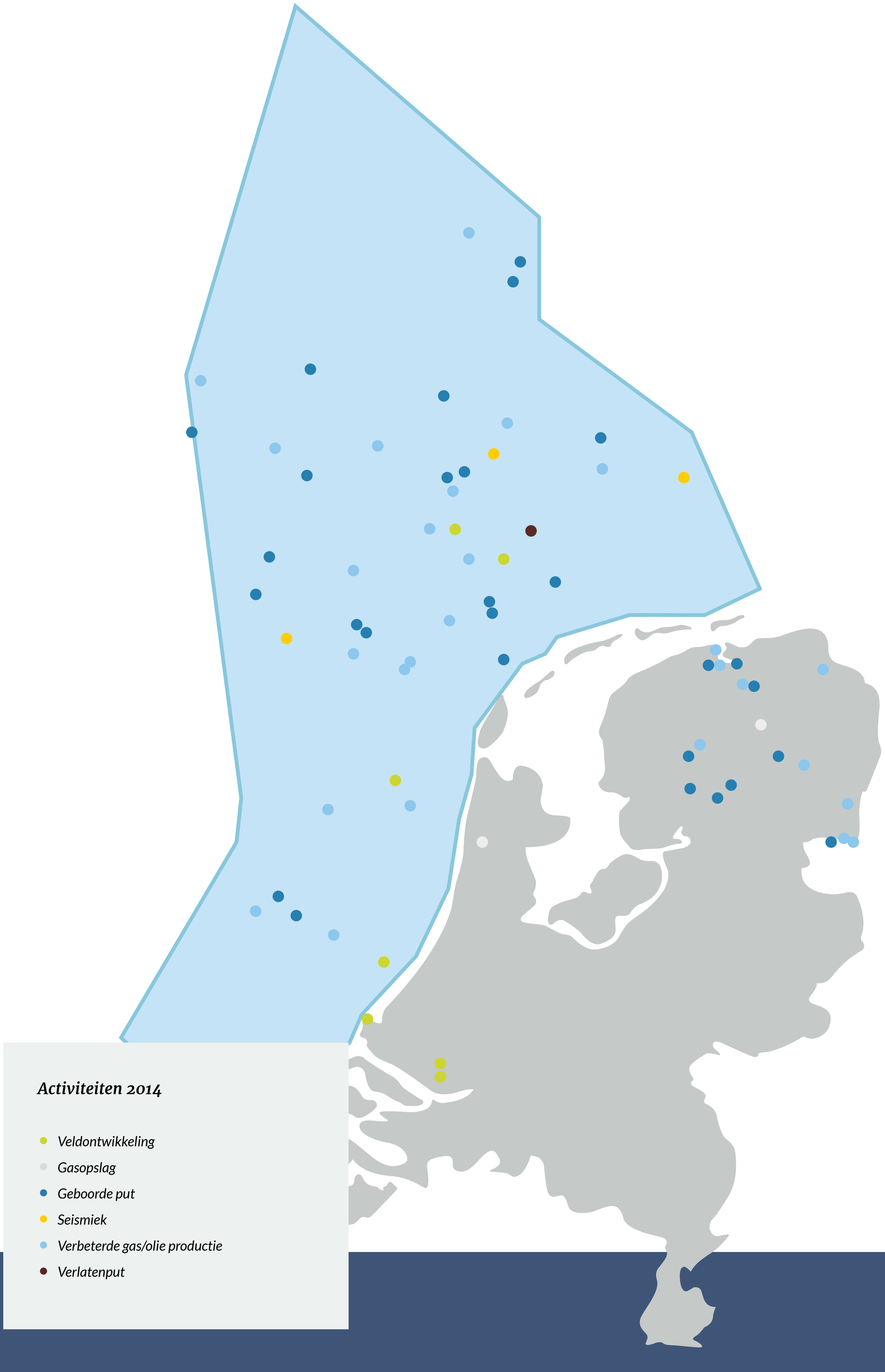
In totaal heeft EBN een belang in 193 deelnemingen voor opsporings- en winningsvergunningen. Daarnaast participeren wij in vijf pijpleidingen (inclusief gasbehandelingsfaciliteiten), vier gasopslagen en in gasgroothandelsmaatschappij GasTerra. Ten opzichte van 2013 zijn in deze deelnemingen geen wijzigingen geweest.

Portfolio olie en gas

Nederland beschikt over een aanzienlijk potentieel aan kleine (olie- en) gasvelden op zee, maar ook op land. In 2014 zijn zeven velden gestart met productie: zes gasvelden en één olieveld. Dit is minder dan we hadden verwacht: een van de nieuwe gasvelden bleek onderdeel te zijn van een bestaand veld en de productiestart van een tweede gasveld is vertraagd en wordt nu in 2015 verwacht.

Samenwerkingsverbanden in opsporing en winning

Activiteiten 2014
Veldontwikkeling
Gasopslag
Geboorde put
Seismiek
Verbeterde gas/olie productie
Verlatenput

Opsporingen

In 2014 is er 2.210 km^2 nieuwe seismiek geschoten. Verder zijn er 23 exploratie- en evaluatieboringen gezet. Hiervan zijn er 14 succesvol.

Boringen

In 2014 zijn er in totaal 52 boringen gezet (24 op land, 28 op zee):

Exploratie- en evaluatieboringen	23
Productieboringen	15
Injectieputten	3
Gasopslag putten	11

Het resultaat van de exploratie- en productieboringen:

Aantal boringen dat gas aantoonde	24
Aantal boringen dat olie aantoonde	5
Geen koolwaterstoffen aangetroffen	6
Niet in aanmerking voor winning (niet economisch winbaar)	3

Ontwikkelingen

De investeringen in de winnings- en opslagvergunningen zijn 17 procent toegenomen naar EUR 765 miljoen vergeleken met EUR 652 miljoen in 2013. Zonder deze investeringen zal de gasproductie uit kleine velden sterk afnemen. Het is van belang velden te blijven ontwikkelen en nieuwe reserves toe te voegen om de productie zoveel mogelijk op peil te houden.

De belangrijkste investeringen vinden plaats in de gasopslagen Norg en Bergermeer. In beide opslagen werd gezamenlijk EUR 202 miljoen geïnvesteerd, de rest van de investeringen werd gedaan in putten en veldontwikkelingen.

Productie

Na de bijstelling van het productieplafond begin 2014 kwam de productie uit het Groningenveld in 2014 uit op 42,3 miljard Nm^3 (2013: 54 miljard Nm^3) aardgas. De productie van gas uit kleine velden waarin EBN participeert bedroeg 24 miljard Nm^3 (2013: 26 miljard Nm^3). Het totaal aan geproduceerd gas in 2014 is daarmee ruim 66 miljard Nm^3. Het relatieve aandeel uit de kleine velden is ten opzichte van 2013 toegenomen omdat er uit het Groningenveld minder is geproduceerd.

Het EBN-aandeel in de gasproductie is 27,5 miljard Nm^3 en de olieproductie 0,46 miljoen m^3. Het gas dat gedurende de wintermaanden uit de ondergrondse gasopslagen Norg, Grijpskerk en Alkmaar werd geproduceerd, wordt in de zomer maanden weer terug geïnjecteerd.

Reserves

In 2014 is de totale Nederlandse gasreserve met 49 miljard Nm^3 afgenomen. De totale gasreserve in de Nederlandse bodem bedraagt 884 miljard Nm^3. Het aandeel van EBN in deze gasvoorraad bedraagt 358 miljard Nm^3.

Verkopen

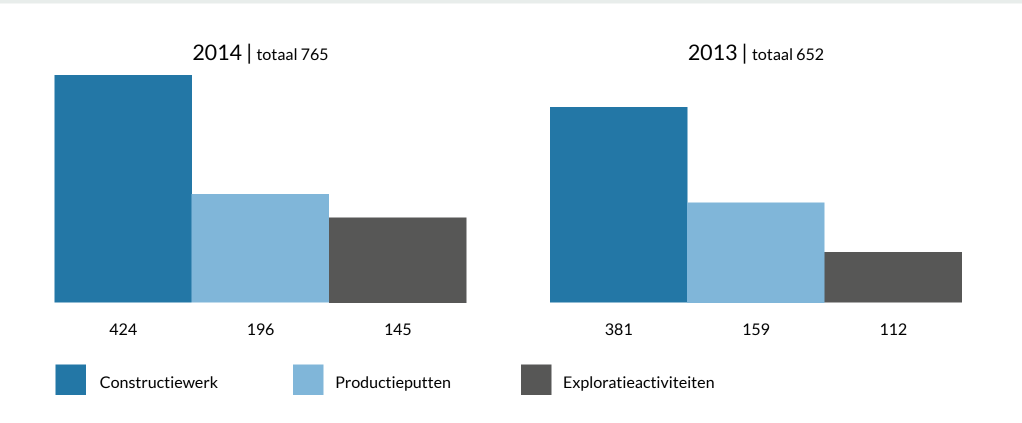
Gas en gasopslagcapaciteit

Door de milde winter van 2013/2014 zijn de gasprijzen in 2014 met 18 procent gedaald tot een gemiddelde van 21,8 euro/MWh; een jaar eerder was er juist sprake van een lange koude periode. De prijzen op de Title Transfer Facility (TTF), de meest liquide centrale handelsplaats voor gas in Noordwest-Europa, bewogen zich gedurende het jaar tussen 16,7 en 28,0 euro/MWh (TTF Month Ahead, MA). De prijzen zakten na een piek in januari tot onder 17 euro/MWh.

De gewogen gemiddelde opbrengstprijs voor de EBN-gasportfolio is in lijn met de markt uitgekomen op 22,7 EUR/MWh, 13 procent lager dan in 2013. De totale afzet bedroeg 27 miljard Nm^3, 17 procent lager dan vorig jaar. Naast een lagere gasvraag werd dit vooral veroorzaakt door de opgelegde productiebeperking op het Groningenveld en een teruglopende productie uit kleine velden (-8 procent).

Op 17 september 2014 is de resterende gasopslagcapaciteit uit gasopslag Bergermeer geveild. Het geveilde volume bedroeg 13 TWh (1,3 bcm) waarmee de berging voor het opslagseizoen 2015/2016 volledig is uitverkocht.

Voor dit volume is een voorlopige opbrengstprijs van circa 2,4 EUR/MWh (inclusief cyclekosten) berekend, gebaseerd op een multiplier op het gemiddelde dagelijks vastgestelde verschil tussen de zomerprijs 2015 en de winterprijs 2016 in de periode 15 oktober tot en met 15 december 2014. Na de periode 15 januari tot en met 15 maart 2015 zal blijken wat de definitieve opbrengstprijs is.

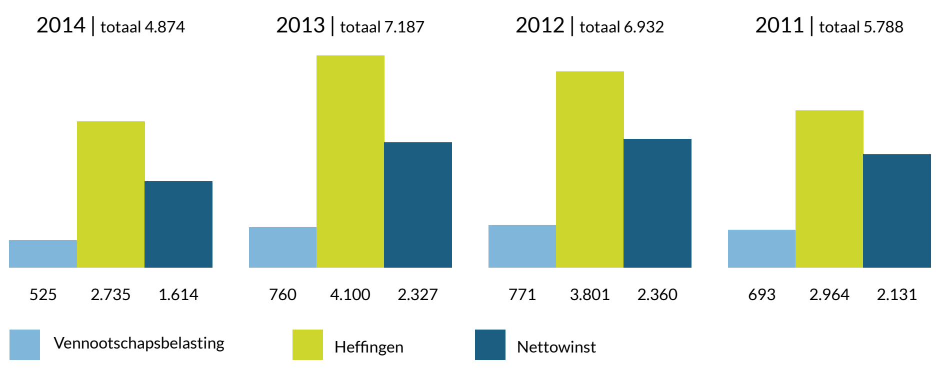
Investeringen

Olie, condensaat en LPG

De olieprijzen lagen tot september 2014 nog op het niveau van de afgelopen jaren (tussen EUR 75 en 85 per vat). In het laatste kwartaal ging de olieprijs sterk omlaag als gevolg van een overaanbod op de wereldmarkt en tegenvallende vraag uit Azië. Dit had tot gevolg dat de gemiddelde prijs voor een vat Dated Brent in 2014 met EUR 71 per vat 9 procent lager uitviel dan in 2013. De markt voor olieproducten stond eveneens onder druk door onder andere een groter aanbod van nafta uit de Verenigde Staten en West-Afrika.

De gewogen gemiddelde opbrengstprijs voor onze olie-, condensaat- en LPG-portfolio kwam uit op ruim EUR 70,5 per vat (10 procent lager dan in 2013). Het gebruikelijke verschil ten opzichte van de prijs voor een vat Dated Brent is te verklaren door een hoog aandeel laagwaardiger olie en een hoger aandeel condensaat in de totale afzet.

Deze producten worden doorgaans tegen een afslag verkocht. De totale afzet van olie, condensaat en LPG over 2014 is uitgekomen op 4,2 miljoen vaten, 57 procent meer dan in 2013. Deze stijging is te verklaren door het in productie nemen van de velden Amstel (ruwe olie) en Q16 Maas (condensaat en LPG) en een hogere productie uit het Schoonebeek- olieveld.

Afdrachten aan de staat

“Wij kijken soms net anders naar een put of veld”

‘Op basis van uiteenlopende data inzicht geven in het te verwachten gedrag van een veld en daar uit concluderen of de productie kan worden geoptimaliseerd – dat is de kern van mijn werk.

Bij EBN werken we met data die we aangeleverd krijgen van alle operators die actief zijn in Nederland. Dat kan variëren van de hoeveelheden gas, water en condensaat die worden geproduceerd tot de temperatuur en de druk in de put. We analyseren deze gegevens voor meer dan 250 producerende velden. Die enorme omvang maakt ons werk heel bijzonder en uitdagend. Die biedt een uniek inzicht in de effectiviteit van de diverse mogelijkheden en technieken die er zijn om de olie- en gaswinning te optimaliseren. Daardoor kijken wij soms net vanuit een ander perspectief dan de operator naar een put of veld.

Overigens staan we als organisatie sowieso open voor nieuwe ideeën en durven we out-of-the-box te denken. Er is ruimte voor studie of onderzoek als we daardoor beter in kaart kunnen brengen wat alternatieve mogelijkheden zijn. Een van de belangrijkste uitdagingen in mijn werk is op proactieve wijze kennis te delen met operators en hen te stimuleren nieuwe denkrichtingen te overwegen om extra gas en olie te winnen. Naast het reguliere contact met de operators komen we tweemaal per jaar met elke operator samen in zogenoemde Technical Committee Meetings.

Daarin worden de activiteiten, verwachtingen en kansen van de velden en putten gepresenteerd en besproken. Samen met de operators gaan we voor het beste resultaat. We willen velden zo lang en goed mogelijk laten produceren.

Die gedrevenheid ervaar je in de hele organisatie. EBN is een veeleisende werkgever, maar in positieve zin. Dat hoort bij de positie die we innemen: we werken in het hart van de Nederlandse E&P-industrie, dan moet je wel veeleisend zijn. Je wordt gestimuleerd om je verder te ontwikkelen, zowel professioneel als persoonlijk. Tegelijkertijd is de werksfeer goed. Het is een gezellig bedrijf met een goede mix van jonge en meer ervaren collega’s.’

Mariene Gutierrez-Neri

Reservoir Engineer

Financieel

De omzet over 2014 is met 25 procent gedaald naar EUR 6,6 miljard, vergeleken met EUR 8,8 miljard in 2013. De daling van de omzet werd veroorzaakt door zowel een lagere gerealiseerde afzet van aardgas (17 procent) als lager gerealiseerde prijzen (13 procent). Ook de gerealiseerde opbrengstprijzen voor olie en condensaat waren lager dan in 2013.

Het nettoresultaat komt uit op EUR 1,6 miljard. De operationele kosten bedragen EUR 1,1 miljard (2013: EUR 1,0 miljard). De totale afdracht aan de Nederlandse Staat, inclusief heffingen, bedraagt EUR 4,9 miljard (2013: EUR 7,2 miljard).

Niet-financiële prestaties

Hoewel EBN geen uitvoerder is van de olie- en gasproductieactiviteiten waarin zij participeert, vinden wij het als partner in de deelnemingen belangrijk dat de activiteiten in de deelnemingen op een veilige, duurzame en verantwoorde manier worden uitgevoerd. Bovendien willen wij hierover op een transparante manier verantwoording afleggen conform de richtlijnen van Global Reporting Initiative. Voor meer informatie hierover verwijzen we naar de bijlage.

Dialoog met belanghebbenden

In 2014 hebben wij met een kerngroep belanghebbenden (aandeelhouder, vertegenwoordigers van operators en beleidsmakers) besproken of en hoe wij aan deze doelstellingen invulling kunnen geven. We hebben in deze bijeenkomst de interne analyse gedeeld van de meest relevante duurzame onderwerpen voor EBN en haar partners in de sector (zie ook de materialiteitsmatrix op pagina 72). Ook hebben we onze intentie besproken een duurzaamheidsplan te ontwikkelen met de operators, waarin kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen worden geformuleerd voor de meest materiële onderwerpen.

Reactie belanghebbenden

Het bieden van transparantie past volgens de belanghebbenden bij de rol van EBN. Voor de materiële aspecten van de operaties van de operators gaat het in eerste instantie om een feitelijke, registrerende rapportage van de gecumuleerde prestaties van de operators. Deze rapportage publiceert EBN al sinds 2003 op haar website, onder de noemer Operationele prestatie-indicatoren. Stakeholders vinden het ook belangrijk en correct om bestaande rapportagelijnen, zoals het e-MJV, te benutten voor deze operator-gerelateerde aspecten. Het formuleren van beleid en doelstellingen voor operator-gerelateerde aspecten kan uitsluitend in interactieve dialoog met de operators en de aandeel-

houder van EBN plaatsvinden. Hoewel de belanghebbenden de door EBN geselecteerde materiële onderwerpen onderschrijven, vinden zij dat verdere dialoog hierover nodig is.

Belanghebbenden kunnen zich vinden in de intentie van EBN om samen met de operators een duurzaamheidsplan te ontwikkelen, dat nauw moet aansluiten op initiatieven die al lopen binnen de industrie. Dit vereist wel een zorgvuldige afstemming met de operators.

Doelstelling voor de komende jaren
De directie heeft de resultaten van de stakeholderdialoog en de invloed daarvan op de geformuleerde doelstellingen besproken. Conclusie is dat EBN zich blijft richten op meer transparantie en aanzetten zal doen voor een duurzaamheidsplan met de operators. In 2015 willen we gezamenlijk onderzoeken hoe we daar vorm aan kunnen geven.

We willen ons in 2015 richten op het creëren van meer draagvlak voor onze beoogde rol in de olie- en gasindustrie. Bij de partners willen we meer duidelijkheid verschaffen over de reden en het belang van het rapporteren volgens de richtlijn GRI-G4.

Rapportage over relevante niet-financiële aspecten
In onze rol van ketenverantwoordelijke stimuleren wij onze partners zich in te zetten voor veiligheid en gezondheid, milieu en natuur, en zorg voor de leefomgeving. Deze onderwerpen kwamen altijd al ter sprake in onze reguliere overleggen met de operators. EBN heeft in voorgaande jaren prestatie-indicatoren (KPI's) opgesteld die voor onze keten relevant zijn en rapporteert hierover in dit boekjaar volgens de richtlijnen van Global Reporting Initiative. Het verslag is opgesteld volgens de nieuwste generatie richtlijnen G4. Het is onze intentie samen met onze ketenpartners doelstellingen te formuleren per relevant thema.

De partijen die een vergunning hebben gekregen in de olie- en gasindustrie in Nederland leveren de gegevens over deze KPI's aan bij Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. EBN rapporteert vervolgens naar rato van haar aandeel in de deelnemingen. In dit jaarverslag kunnen we nog niet volledig zijn omdat pas in juni 2015 alle gegevens beschikbaar zijn. In dit verslag lichten we enkele onderwerpen toe.

De belangrijkste cijfers van de KPI's over de periode 2003 tot en met 2013 zijn opgenomen in de tabel op pagina 38. De volledige separate mvo-rapportage komt in juli beschikbaar op onze website (Operationele prestatie-indicatoren 2004-2014).

Milieu

EBN deelt haar kennis uit de vele samenwerkingsverbanden waarin zij betrokken is met de operators, bijvoorbeeld via workshops. Bij afnemende productie van gas- en olievelden neemt de hoeveelheid productiewater toe. Na reiniging wordt dit productiewater op zee geloosd, inclusief het hemel-, schrob- en dekwater van de platforms. Tot en met 2007 namen de lozingen van dit productiewater toe. Vanaf 2008 wordt in toenemende mate een systeem toegepast om productiewater te herinjecteren via een oude productieput.

Veiligheid

Veilige werkomstandigheden hebben alle aandacht in de olie- en gasindustrie. Medewerkers van de operators doen hun werk onder soms moeilijke omstandigheden, zeker op zee. Bovendien werken ze met zwaar materieel en ontvlambare stoffen. Bij het management staat de aandacht voor veiligheid dan ook altijd hoog op de agenda. In 2014 hebben zich geen ernstige incidenten voorgedaan bij onze operators.

Operationele prestatie-indicatoren tot en met 2013	**2013**	**2012**
energieverbruik	20,3 PJ	17,9 PJ
energie-efficiency verbetering (resultaat vs doel)	6,3 vs 15,1 %	0,7 vs 11,31%
energieverbruik als percentage van de energetische koolstofproductie	1,90%	1,80%
CO_2-emissie	787 Kton	769 Kton
methaanemissie	5,8 Kton	6,6 Kton
lozingen productiewater	3,2 mln Nm^3	3,2 mln Nm^3
aantal incidentele lozingen	16	26
volume incidentele lozingen	2,0 ton	5,7 ton
dodelijke ongevallen	2	0
arbeidsongevallen die hebben geleid tot verzuim	20	19
arbeidsongevallen die niet hebben geleid tot verzuim	19	27

Biodiversiteit

Platforms die aan het eind van hun levenscyclus zijn werden voorheen ontmanteld. Dit lijkt echter niet altijd vanzelfsprekend: tussen de poten die op het zeebed staan ontstaat een weelderige flora en fauna. In het project Living North Sea Initiatives (LiNSI) wordt onderzocht hoe de platforms kunnen worden opgeruimd conform de OSPAR-eisen terwijl toch de voordelen van de toegenomen biodiversiteit kunnen worden behouden. Daarnaast vindt aan de Universiteit Wageningen promotieonderzoek plaats waarin de biodiversiteit bij platforms en wrakken in kaart wordt gebracht.

Meer informatie

Voor een overzicht van de belangrijkste onderwerpen voor EBN en haar ketenpartners en de bijhorende GRI-indicatoren verwijzen we naar de GRI-tabel op onze website.

Met het jaarverslag over 2013 werd een score op de zogeheten Transparantiebenchmark behaald van 152 punten, ruim beter dan de 120 punten die met het verslag over 2012 werden behaald. De Transparantiebenchmark is een jaarlijks onderzoek naar de inhoud en kwaliteit van maatschappelijke verslaggeving bij Nederlandse ondernemingen.

De mensen van EBN

EBN is met 77 medewerkers (72 FTE) een kleinschalige organisatie, maar wel een met een bijzondere opdracht. Vanwege ons technologische profiel en de uitdagende markt waarin we opereren, zijn we in staat medewerkers te binden en te boeien met uitdagende projecten, verantwoordelijkheid en ruimte voor persoonlijke en professionele ontwikkeling. EBN is 2014 uitgeroepen tot Great Workplace. Een Great Workplace is een organisatie waarin medewerkers vertrouwen hebben in elkaar, trots zijn op wat ze doen en plezier hebben met de collega's met wie ze samenwerken.

Opleiding en ontwikkeling

EBN is een kennisintensief bedrijf dat zich onder meer bezighoudt met onderzoek, en daarom vinden wij de ontwikkeling van kennis en vaardigheden van medewerkers van groot belang. Zij worden gestimuleerd en in staat gesteld passende opleidingen en trainingen te volgen die bijdragen aan de ontwikkeling van de organisatie en het algehele kennisniveau. Deze opleidingen zijn zowel gericht op kennisontwikkeling als competentieontwikkeling. Wij bieden professionals met passie voor hun vak de kans zich daarmee optimaal te ontplooien en bij te dragen aan de verdere ontwikkeling van de Nederlandse energieketen. Het gemiddelde opleidingsniveau past bij de werkzaamheden die wij uitvoeren: ruim 71 procent is academisch geschoold en 9 procent heeft een afgeronde hbo-opleiding. Het totaal aantal opleidingsdagen in 2014 bedroeg 591; gemiddeld volgden onze medewerkers 61,4 uren opleiding.

HR doelstellingen

De interne analyse naar de meest materiële onderwerpen voor onze eigen organisatie heeft ook geleid tot het vaststellen van bestaande en enkele nieuwe doelstellingen op het gebied van werkgeverschap.

Personeelssamenstelling

Ultimo 2014 had EBN 77 medewerkers in dienst, uitgedrukt in fte 72 (2013: 68,7 fte). We hebben 7 medewerkers (3,0 fte) ingehuurd. Daarnaast heeft een medewerker van GasTerra op detacheringbasis bij EBN gewerkt. We willen dat het verloop van medewerkers kleiner is dan 10 procent conform de doelstelling van voorgaande jaren. In 2014 was het verloop 6,5 procent, waarmee we onze doelstelling ruimschoots hebben behaald. Ons beleid is om openvallende managementposities waar mogelijk in te vullen met interne kandidaten; dat was in 2014 bij twee posities het geval.

Ons streven is jongere mensen aan te nemen en hen met een driejarig traineeship een goede start in de olie- en gasindustrie te geven. Ook biedt EBN afstudeeropdrachten en stageplaatsen aan. We hebben opnieuw de ruimte geboden aan stagiaires (17 in 2014) om hun afstudeerscriptie te schrijven en aan één promovenda, die werkt op de financiële afdeling.

De gemiddelde leeftijd van onze medewerkers is licht gestegen naar 42,6 jaar.

Arbeidsvoorwaarden

EBN hecht sterk aan goede arbeidsvoorwaarden voor haar medewerkers, die niet onder een cao vallen. Dit geeft ruimte voor maatwerk in arbeidsvoorwaarden passend bij dynamiek van een kennisorganisatie met specialisten waar in de olie- en gassector veel vraag naar is. Zo stimuleert EBN haar medewerkers zich te blijven ontwikkelen op kennis, kunde en vaardigheden. De toepassing van de ontwikkelde kennis en kunde én de te behalen bedrijfsdoelen komen tot uiting in de prestatieafspraken waarover men (vanaf schaal 9) een prestatiebeloning kan ontvangen.

Goede balans in werk en privé vloeit voort uit flexibele werktijden en 42 verlofdagen. EBN is aangesloten bij het Pensioenfonds ABP.

Ziekteverzuim

Het doel voor het totale ziekteverzuim wordt gehandhaafd op een waarde kleiner dan 3 procent. Dit doel hebben wij bereikt: 2,3 procent met een gemiddelde meldingsfrequentie van 1,2. Voor het korte en middellange verzuim introduceren we een

	2014	**2013**
kort verzuim (< 8 dagen)	1,0	1,0
middellang verzuim (8 - 42 dagen)	0,3	0,3
lang verzuim (43 > dagen)	1,0	1,6
totaal	**2,3**	**2,9**

Ziekteverzuim

nieuwe doelstelling: we streven naar een waarde van kleiner dan 2,5 procent. Deze nieuwe doelstelling hebben we geformuleerd aangezien we de voorgaande jaren al goed scoorden op dit onderwerp. Zo was de score in 2014 1,3 procent. Om dit vast te houden, investeert EBN structureel in het welzijn van haar medewerkers door onder meer sportfaciliteiten, stoelmassage, tijdige interventie bij verzuim, en het stimuleren van een work life balance.

Bij het ziekteverzuim dient te worden aangetekend dat de verdeling tussen kort, middellang en lang verzuim geschiedt op basis van kalenderdagen. Het percentage ziekteverzuim wordt berekend op basis van werkdagen.

Loopbaanbegeleiding

Voor de loopbaanbegeleiding hebben we een nieuwe doelstelling bepaald: 100 procent van de medewerkers dient jaarlijks een beoordelings- en ontwikkelgesprek te krijgen. In 2014 is die doelstelling reeds behaald. Dit geldt niet voor langdurig zieken en medewerkers die in het vierde kwartaal in dienst zijn getreden.

Diversiteit

Diversiteit binnen een organisatie draagt bij aan een gezonde bedrijfscultuur, veerkracht en creativiteit. EBN hanteert de overheidsnorm waarbij de verdeling man-vrouw evenwichtig is. Gezien de technische omgeving waarin EBN werkzaam is, lijkt dit niet realistisch. Momenteel is de percentuele verhouding: 66,2 procent man/33,8 procent vrouw. Het management bestond in 2014 voor 21,4 procent uit vrouwen. Vrouwen maakten in 2014 geen deel uit van de directie en de raad van commissarissen. De komende jaren streeft EBN naar een verhouding 65 procent mannen en 35 procent vrouwen op alle niveaus in de organisatie. Zodra een vacature ontstaat (die niet wordt ingevuld door herbenoeming) zal actie worden ondernomen om tot een meer evenwichtige verdeling te komen.

De participatiewet schrijft voor dat wij in 2015 circa 5 procent medewerkers met een Wajong-status in dienst moeten hebben. Gezien het gemiddelde hoge opleidingsniveau en de vele specialistische rollen bij ons bedrijf zien wij dit nog niet als een realistische haalbare doelstelling. Wij zullen waar dit mogelijk is medewerkers met een beperking inzetten. EBN wil minimaal één persoon met een beperking in dienst nemen in een ondersteunende positie.

Medezeggenschap

Wat betreft het aankondigen van organisatieveranderingen houdt EBN zich aan een termijn en werkwijze die ruim binnen de wettelijke richtlijn valt. In het geval van een organisatieverandering wordt er een proces met de OR doorlopen: de OR wordt er in een vroeg stadium bij betrokken en geïnformeerd. De besluitvorming omtrent de uitvoering zal vervolgens in nauw overleg met de OR plaatsvinden. Eveneens zal EBN het personeel tijdig informeren.

Op 1 januari 2014 is een nieuwe ondernemingsraad van vijf leden geïnstalleerd. Gedurende het jaar heeft de voorzitter van de OR een andere functie aanvaard buiten het bedrijf, waardoor er een vacature ontstond. Deze is inmiddels ingevuld. Er is vier keer vergaderd met de bestuurder.

Vooruitzichten en actieplannen 2015

Exploratie
In 2015 worden 24 exploratie en evaluatieputten gestart of geboord, waarvan er 17 in dat jaar worden afgerond.

Productie
Het aantal productieputten dat wordt gestart of geboord bedraagt 20, waarvan er 16 in 2015 worden afgerond.

Gasopslagen Norg en Bergermeer
Het constructiewerk van de uitbreiding van de gasopslag Norg wordt in mei 2015 afgerond. De derde injectiecompressor wordt in het eerste kwartaal geïnstalleerd en in juli in gebruik genomen. De twee nieuwe putten worden in januari aangesloten.
In april zal de gehele gasopslag Bergermeer volgens planning en binnen het door EZ goedgekeurde budget klaar zijn voor volledige commerciële operatie.

Technische plannen
In 2015 geven we een vervolg aan onze technische plannen die zijn gericht op nieuwe exploratie en productietechnologieën: Exploratie, Slecht doorlatende velden, Ondiepe velden, Bijna uitgeputte velden en Infrastructuur.

Drie projecten die we eind 2014 zijn gestart, krijgen een vervolg in 2015:

- 'De Exploratiemonitor', die in navolging van het DEFAB-onderzoek, een tweede offshoregebied analyseert op exploratiepotentieel.
- 'Maximalisatie productie rondom hubs', een gebiedsgerichte aanpak rondom een productielocatie, met snellere ontwikkeling als uitgangspunt.
- 'Analyse Productiegegevens', waarin we meer inzicht willen krijgen in de productiekarakteristieken van Nederlandse gasvelden.

Investeringsklimaat
We ronden in 2015 een studie af naar de mogelijkheden om door middel van een actiever licentiebeheer, met meer betrokkenheid van EBN, het investeringsniveau van de E&P-industrie te kunnen verhogen.

Duurzaamheidsdoelstellingen
In 2015 willen we onze rapportage over de niet-financiële prestaties verder ontwikkelen.
De materialiteitsanalyse die we hebben uitgevoerd, gaat ons daarbij helpen. In lijn daarmee zullen we, waar mogelijk en relevant, kwantitatieve doelstellingen formuleren per materieel aspect. We zetten onze gesprekken met de ketenpartners voort om te onderzoeken of een gezamenlijk duurzaamheidsplan realistisch is.

“De breedte en de diepte van de energiemarkt fascineren me”

‘Ik houd ervan te werken in een omgeving met intelligente mensen, veel kennis en voldoende uitdaging. Mijn baan bij EBN geeft mij elke dag die mogelijkheid, en tegelijkertijd is er ruimte voor collegialiteit en humor. Als Commercial Advisor ben ik onder meer verantwoordelijk voor de efficiënte invulling van en advisering over de gasverkoop in onze partnerships met de operators en de partijen binnen het Gasgebouw.

Mijn werk is een letterlijke invulling van onze missie: het maximaliseren van de waarde van de Nederlandse bodemschatten en het realiseren van een optimaal economisch rendement voor de Nederlandse samenleving. Dit vergt behalve kennis van de energiemarkt ook strategisch inzicht, sensitiviteit en constructieve onderhandelingsvaardigheden. Dat past bij mij. Ik kijk vooruit en bouw graag op. Een dag is een goede werkdag als ik merk dat voorbereidingen hun vruchten af beginnen te werpen. Bijvoorbeeld als in een partnership uiteenlopende visies tot elkaar komen, en je aanvoelt dat je de dynamiek van het proces voldoende vaart en richting hebt kunnen geven om tot een gedeelde oplossing te komen. Dan is het kritisch moment bereikt dat de rest als vanzelf gaat.

Voor ons werk is de samenwerking in het team en binnen EBN cruciaal. Je moet op elkaar kunnen vertrouwen en elkaar scherp houden. Goed werk levert in onze business direct miljoenen op, slecht werk het tegenovergestelde. Binnen EBN wordt echt goed samengewerkt. Op alle niveaus. De sfeer is open, we bespreken alles en hebben door de korte lijnen een hoog werkritme.

Ik word ook regelmatig ingezet bij strategische projecten. Zo was ik gedetacheerd projectmanager bij het ministerie van Economische Zaken in het Groningen aardbevingendossier en ben ik betrokken bij een project over de aantrekkelijkheid van het Nederlandse mijnbouwklimaat. Ontzettend interessante vraagstukken. De breedte en de diepte van de energiemarkt fascineren me. Ik wil vanuit alle invalshoeken begrijpen hoe het werkt. Daarom ben ik blij dat ik bij EBN mijn baan kan combineren met het schrijven van een proefschrift over de rol van investeringen en de energietransitie. Van maandag tot en met donderdag ben ik er voor de volle honderd procent voor EBN. Op vrijdagen en in het weekend richt ik me op mijn promotie aan de TU Delft. Een perfecte combinatie.’

Sander de Jong

Commercial Advisor

Verslag van de raad van commissarissen

Algemeen

De raad van commissarissen (de Raad) heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken binnen EBN. De Raad staat de directie met raad ter zijde. In dit verslag licht de Raad toe hoe hij zijn toezicht heeft vormgegeven en de directie met advies ter zijde heeft gestaan.

Op basis van de Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2013, past EBN (waar relevant) de Corporate Governance Code toe. EBN onderschrijft het uitgangspunt van de code dat transparantie naar belanghebbenden cruciaal is en richt zich waar mogelijk en relevant naar de principes van de code. Daarmee volgt EBN het beleid van de overheid voor staatsdeelnemingen. In het hoofdstuk Corporate Governance en risicomanagement van dit jaarverslag is een paragraaf opgenomen waarin is aangegeven op welke principes uit de code EBN zich richt.

Samenstelling van de Raad

In de samenstelling van de Raad is in 2014 en 2015 een aantal wijzigingen opgetreden.

De heer Kramer is tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders van 16 april 2014 afgetreden. De heer Kramer is sinds 1 januari 2006 aan de vennootschap verbonden geweest als lid van de Raad, als lid van de auditcommissie en als voorzitter van de bezoldigingscommissie/selectie- en benoemingscommissie. De heer Kramer heeft een grote bijdrage geleverd aan het functioneren van de Raad. De Raad en de directie zijn de heer Kramer zeer erkentelijk voor zijn betrokkenheid bij de vennootschap en de wijze waarop hij invulling heeft gegeven aan zijn commissariaat. De heer Kramer heeft met zijn ervaring in de olie- en gasindustrie een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkelingen van EBN.

De heer Van Oorschot is tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders in 2014 herbenoemd als commissaris en als voorzitter van de Raad. De heer Van Oorschot is herbenoemd voor een derde periode van vier jaar. Conform het reglement van de Raad heeft het beraad over de voordracht tot herbenoeming plaatsgevonden buiten aanwezigheid van de betrokkene. De voordracht tot herbenoeming is geen automatisme geweest, maar zorgvuldig overwogen.

Rooster van aftreden	DATUM VAN EERSTE BENOEMING	JAAR VAN EERSTE HERBENOEMING	JAAR VAN TWEEDE HERBENOEMING	EINDE TERMIJN
Mr H.M.C.M. van Oorschot	1 januari 2006	2010	2014	2018
Drs A.H.P. Gratama van Andel	1 januari 2006	2009	2013	2017
Ir R.G.M. Zwitserloot	18 april 2013	-	-	2015*
Mr J.W. Weck	3 februari 2015	-	-	2019

**Afgetreden op 16 april 2015*

Begin 2015 heeft de Raad een voordracht gedaan voor de vacature die ontstaan is door het aftreden van de heer Kramer. Met ingang van 3 februari 2015 heeft de algemene vergadering van aandeelhouders via een schriftelijk besluit de heer Weck als commissaris benoemd.

Per 16 april 2015 is de heer Zwitserloot afgetreden als commissaris. De Raad en de directie bedanken de heer Zwitserloot voor zijn bijdrage binnen en buiten de vergaderingen van de Raad. Zijn kennis over en ervaring met de olie- en gasindustrie werden zeer op prijs gesteld.

De algemene vergadering van aandeelhouders (her) benoemt de leden van de Raad op voordracht van de Raad. Voor de benoeming van een nieuwe commissaris beschikt de Raad over een profielschets die ook op de website van EBN is gepubliceerd. De profielschets is op grond van de statuten door de algemene vergadering van aandeelhouders goedgekeurd. In de profielschets is aangegeven over welke kenmerken de individuele leden en de Raad gezamenlijk dienen te beschikken. De Raad dient zodanig te zijn samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar, het bestuur en elk deelbelang onafhankelijk en kritisch kunnen opereren. Bij de samenstelling van de Raad wordt rekening gehouden met de aard van de activiteiten van EBN, haar missie en doelstelling, de taakstelling van de Raad en de deskundigheid van de overige leden van de Raad.

De voorzitter van de Raad, de heer Van Oorschot, is het eerste aanspreekpunt voor de directie van EBN. De volledige Raad heeft een collegiale verantwoordelijkheid. Alle leden van de Raad zijn lid van de auditcommissie en de bezoldigingscommissie/selectie- en benoemingscommissie. In onderstaande tabel is het lidmaatschap en voorzitterschap van de Raad en de commissies weergegeven.

De leden van de Raad onderhouden geen andere zakelijke relaties met de vennootschap. Er is de Raad niet gebleken van enig tegenstrijdig belang tussen de vennootschap en leden van de Raad. De Raad voldoet aan de onafhankelijkheidscriteria zoals vermeld in de Corporate Governance Code.

De personalia, de actuele nevenfuncties van de leden van de Raad en het rooster van aftreden worden gepubliceerd op de website van de vennootschap onder corporate governance – raad van commissarissen (www.ebn.nl/ebn-over/rvc/). Het huidige rooster van aftreden is op pagina 46 van het jaarverslag vermeld.

	RAAD VAN COMMISSARISSEN	AUDITCOMMISSSIE	BEZOLDIGINGSCOMMISSIE/ SELECTIE- EN BENOEMINGSCOMMISSIE
Mr H.M.C.M. van Oorschot	Voorzitter	Lid	Lid
Drs A.H.P. Gratama van Andel	Lid	Voorzitter	Lid
Mr J.W. Weck*	Lid	Lid	Voorzitter

**Benoeming per 3 februari 2015*

Vergaderingen van de Raad

In 2014 is de Raad vijf keer bijeengekomen. Naast de leden van de Raad zijn de leden van het directieteam van EBN bij deze vergaderingen aanwezig geweest. Tijdens de eerste vergadering is ook de externe accountant aanwezig geweest. Dit betrof de vergadering waarin de jaarrekening en de jaarlijkse rapportage van de externe accountant betreffende de administratieve organisatie en interne controle zijn besproken.

De Raad heeft in 2014 geen overlegvergadering tussen de directie en de ondernemingsraad van EBN bijgewoond.

De voorzitter van de Raad en de directievoorzitter hebben in 2014 op het ministerie van Economische Zaken zogeheten strategisch overleg gevoerd met de directeur-generaal energie, telecom en mededinging en andere medewerkers van het ministerie. Het strategisch overleg is gericht op informatie-uitwisseling en afstemming over strategische vraagstukken en ontwikkelingen op het terrein van het energiebeleid in het algemeen. De (beleids)doelstellingen en prioriteiten van het ministerie en EBN voor het komende jaar worden in dit overleg ook besproken. Naast het strategisch overleg hebben de voorzitter van de Raad en de directievoorzitter gesprekken gevoerd op het ministerie, onder andere over het onderzoek van ABDTOPconsult. De Raad hecht veel waarde aan een goede relatie met het ministerie; de bezoeken aan het ministerie acht de Raad van belang om de goede relatie te kunnen behouden.

Goedkeuringen door de Raad

De Raad heeft haar goedkeuring gegeven aan alle relevante besluiten van de directie. De volgende investeringen zijn goedgekeurd: de budgetverhogingen van Total voor de veldontwikkeling van K4a-Z en van GDF SUEZ voor de veldontwikkeling van L5a-D en Q13-Amstel.

De belangrijkste oorzaak voor de budgetverhoging van de drie veldontwikkelingen is een stijging van de boorkosten.

De Raad heeft goedkeuring verleend aan een deposit and loan facility agreement tussen GasTerra, NAM en EBN.

Het reglement van de raad van commissarissen is geactualiseerd (op ondergeschikte punten) en vastgesteld. Het reglement is te vinden op de website van EBN. In de laatste vergadering van 2014 heeft de Raad het werkplan en budget voor 2015 voor EBN en EBN Capital B.V. en het bijbehorende financieringsplan goedgekeurd.

In 2014 heeft EBN een ander kantoor betrokken. De Raad heeft in 2013 daaraan zijn goedkeuring gegeven. De kosten voor de verhuizing zijn binnen budget gebleven.

Onderzoek ABDTOPConsult

In 2014 heeft de minister van Economische Zaken onderzoek laten doen naar de toekomst van de governance van het Gasgebouw en EBN. Dit onderzoek is uitgevoerd door ABDTOPConsult. De voorzitter van de Raad, de directievoorzitter en een aantal medewerkers van EBN zijn geïnterviewd in het kader van dit onderzoek. Het rapport van ABDTOPConsult is eind augustus 2014 afgerond. Begin oktober heeft de minister van Economische Zaken het rapport met een begeleidende brief aan de Tweede Kamer gezonden.

In het onderzoek onderschrijft ABDTOPConsult het belang van het Gasgebouw en concludeert dat het op hoofdlijnen nog steeds goed functioneert, maar dat een explicitering en herijking van de publieke belangen die met het Gasgebouw worden geborgd wenselijk is. Daarnaast beveelt ABDTOPConsult aan om de interne processen rondom het Gasgebouw beter te verankeren binnen het ministerie. Verder wordt geadviseerd om, gegeven de teruglopende gasreserves in het Groningenveld, na te denken over de termijnen en de voorwaarden waaronder partijen uiteindelijk het Gasgebouw kunnen verlaten.

Over EBN concludeert ABDTOPConsult onder andere dat zij een nuttige rol vervult. Zo is de participatie met risicodeling door de Staat een stimulans voor olie- en gasmaatschappijen om kleine velden te exploiteren. Wel is ABDTOPConsult van mening dat EBN zich bij haar werkzaamheden meer rekenschap dient te geven van het feit dat zij een beleidsdeelneming is en een instrument voor de uitvoering van overheidsbeleid. ABDTOPConsult adviseert om de bestaande sturingsmogelijkheden van het ministerie richting EBN daarvoor beter te benutten.

De Raad heeft met belangstelling kennis genomen van de conclusies en aanbevelingen van het rapport van ABDTOPConsult en heeft hierover, via de voorzitter van de Raad, ook gesproken met het ministerie. Het ministerie is een project gestart om de aanbevelingen uit te voeren. EBN neemt deel in de daarvoor opgerichte projectgroep. In de vergaderingen van de Raad informeert EBN de Raad over de voortgang in deze projectgroep.

Strategie EBN

Eind 2013 heeft de directie met de Raad de strategie voor de lange termijn besproken, inclusief de randvoorwaarden die bij de strategie worden gehanteerd. Daarbij zijn tevens de operationele en financiële doelstellingen van EBN aan de orde gekomen. De Raad en het directieteam hebben bij dit onderwerp uitvoerig met elkaar van gedachten gewisseld over toekomstige scenario's. Gelet op de uitvoerige bespreking eind 2013 is dit onderwerp in 2014 niet opnieuw geagendeerd. De bevindingen van 2013 zijn nog van toepassing. De directie heeft mede namens de Raad het ministerie uitgenodigd om over deze strategie van gedachten te wisselen. Daar is in 2014 nog geen gevolg aan gegeven.

Financiering

In 2014 is EBN een langetermijn financieringsovereenkomst aangegaan. Op de Zwitserse kapitaalmarkt zijn langlopende obligatieleningen uitgegeven voor CHF 300 miljoen. Het betrof een uitgifte van CHF 175 miljoen voor een periode van 8 jaar met een couponrente van 0,5 procent en een uitgifte van CHF 125 miljoen met een couponrente van 0,875 procent. Beide couponrentes betroffen de laagste couponrentes die ooit zijn gerealiseerd op de Zwitserse markt voor deze looptijden.

De Raad heeft via een afzonderlijk verzoek goedkeuring verleend aan deze overeenkomst, aangezien deze financiering niet in het jaarlijkse financieringsplan was opgenomen. Het valutarisico op deze obligatieleningen, voortkomend uit het toekomstige koersverloop van de Zwitserse Frank, is volledig afgedekt via cross currency interest rate swaps.

Relevante ontwikkelingen

De directie heeft de Raad aan de hand van kwartaalverslagen geïnformeerd over de relevante ontwikkelingen binnen EBN. De Raad besteedt in deze besprekingen in elk geval aandacht aan maatschappelijke ontwikkelingen, de productie van gas, olie en condensaat in het betreffende kwartaal, de recente prijsontwikkelingen en de ontwikkeling van de omzet en nettowinst. Verder geeft EBN in haar kwartaalverslagen een overzicht van het niveau van de investeringen. In de kwartaalverslagen komen ook de ontwikkelingen in de samenwerkingsverbanden van EBN aan de orde. Hieronder wordt een aantal besproken onderwerpen nader toegelicht.

Aardbevingen Groningen

De Raad is in alle vergaderingen in 2014 geïnformeerd over de ontwikkelingen in Groningen, waaronder recente bevingen, schademeldingen en -afhandeling door NAM en de voorbereidingen voor het winningsplan 2015.

Tijdens de vergadering van juni en december 2014 is de heer Dessens aanwezig geweest. De heer Dessens is voorzitter van de raad van commissarissen en tevens voorzitter van de raad van gedelegeerd commissarissen bij GasTerra. In de vergadering van juni is de contourennota van GasTerra besproken; in de vergadering van december is het businessplan van GasTerra voor 2015 besproken. De heer Dessens heeft in beide vergaderingen een uitgebreide toelichting gegeven en vragen van de Raad beantwoord.

De Raad heeft in de vergadering van december kennis genomen van de brief van de minister van Economische Zaken van 16 december 2014. In deze brief geeft de minister een toelichting op het kabinetsbesluit tot een neerwaartse aanpassing van de maximaal toegestane winning uit het Groningenveld in 2015 tot 39,4 miljard Nm^3 per jaar.

Begin februari 2015 heeft de minister van Economische Zaken extra maatregelen genomen om de leefbaarheid en veiligheid in Groningen verder te vergroten. De gaswinning wordt in de eerste helft van 2015, tot 1 juli, verder beperkt tot 16,5 miljard Nm^3.

Gasopslag Bergermeer

De Raad is geïnformeerd over de voortgang van de gasopslag Bergermeer. TAQA is in 2014 gestart met de commerciële activiteiten en op 17 september 2014 is de resterende niet-gecommitteerde gasopslagcapaciteit uit UGS Bergermeer geveild. Het geveilde volume beliep 13 TWh (1,3 miljard Nm^3) waarmee de berging voor het opslagseizoen 2015-2016 volledig is uitverkocht.

De officiële ingebruikname vindt plaats in april 2015.

Uitbreiding Norg

De Raad is geïnformeerd over de voortgang van de werkzaamheden voor de uitbreiding van de gasopslag Norg. EBN en NAM hebben regelmatig overleg gevoerd hierover. In december 2014 is de gasopslag conform planning in gebruik genomen.

Schoonebeek

De productie uit dit olieveld verloopt ook in 2014 minder voorspoedig dan verwacht, maar de gerealiseerde productie in 2014 komt wel hoger uit dan de verwachte productie voor 2014. De Raad heeft verder kennis genomen van een aantal technische problemen en de voorgestelde aanpak door NAM om deze problemen op te lossen.

EBN intern

Naast de kwartaalverslagen is de Raad ook geïnformeerd over diverse ontwikkelingen binnen de EBN-organisatie zoals het communicatieplan, het medewerkerstevredenheidsonderzoek en de uitgevoerde verzekeringstender voor de verzekeringen van EBN's deelname aan de olie- en gasactiviteiten op land en op het Continentaal Plat.

Evaluatie directie en zelfevaluatie

De Raad heeft in 2014 buiten aanwezigheid van de directie het functioneren van de directie besproken. De Raad heeft in 2014 geen zelfevaluatie uitgevoerd, gezien de wijzigingen in de Raad. In 2015 zal een zelfevaluatie plaatsvinden.

Vergaderingen van de auditcommissie

De taken en werkwijze van de auditcommissie zijn vastgelegd in het 'Reglement van de Audit Commissie van de RvC'. Tot de taken van de auditcommissie behoren onder meer het houden van toezicht en controle op en het adviseren van de directie over de werking van interne risicobeheersings- en controlesystemen en het houden van toezicht op de financiële informatieverschaffing door de vennootschap.

De auditcommissie is in 2014 tweemaal bijeengekomen. Naast de leden van de auditcommissie zijn bij deze bijeenkomsten ook de directievoorzitter en Director Finance aanwezig geweest.

De auditcommissie heeft in de eerste vergadering onder andere aandacht besteed aan het jaarverslag, de jaarrekening en de accountantscontrole over het jaar 2013. In verband met de accountantscontrole over het jaar 2013 is tijdens deze bijeenkomst ook de externe accountant EY aanwezig geweest. Het accountantsverslag is uitgebreid besproken met de accountant en het directieteam. Na de bespreking van de jaarrekening en het jaarverslag heeft de auditcommissie de Raad geadviseerd het jaarverslag over 2013 goed te keuren.

In de eerste vergadering heeft de auditcommissie ook het interne auditplan voor 2014 besproken. In 2014 zijn audits uitgevoerd op de volgende onderwerpen: gas to cash proces, asset (NOV) management cyclus en management van externe projecten door de technische afdeling. De bevindingen uit de in 2013 uitgevoerde audits zijn besproken. De interne audits uit 2013 hadden betrekking op: verzekeringen, document- en informationmanagement en ICT programma- en projectmanagement.

In de tweede vergadering van 2014 heeft de auditcommissie aandacht besteed aan de volgende onderwerpen: de langetermijn financieringsovereenkomst (zie hierboven), de evaluatie van de externe accountant inclusief het voorstel voor de verlenging van de opdracht aan de accountant, de door EBN uitgevoerde post investment review en de weighted average cost of capital (WACC).

De evaluatie van de accountant was positief, zodat het voorstel tot verlenging dan ook positief is ontvangen door de auditcommissie, waarna de Raad het voorstel heeft bekrachtigd. De evaluatie en het voorstel zijn ook met de aandeelhoudersvertegenwoordigers besproken die hierover ook positief hebben geadviseerd. EBN heeft vervolgens de opdracht aan de accountant verlengd (tot en met het boekjaar 2015).

De auditcommissie heeft aan de hand van de post investment review inzage gekregen in de gerealiseerde waarde van een aantal geselecteerde projecten ten opzichte van de verwachte waarde ten tijde van de investeringsbeslissingen. De beheersmaatregelen op kostenoverschrijdingen en de inschatting van reserves zijn ook bediscussieerd tussen het directieteam en de Raad, en gaf bevredigende resultaten. Op verzoek van de Raad heeft EBN de analyse dit jaar voor een groter aantal projecten uitgevoerd.

De winstgevendheid van de projecten waarin EBN deelneemt, is uitstekend.

Ten slotte heeft de auditcommissie in de tweede vergadering de herziene WACC besproken.

Credit rating EBN

EBN heeft de Raad in 2014 geïnformeerd over de credit rating van EBN. Moody's heeft in maart 2014 de credit rating van EBN bepaald op Aaa met stable outlook. In november heeft Standard & Poor's de credit rating van EBN bepaald op AA+ met stable outlook.

Verklaring directie

De Raad heeft de directie verzocht om over 2014 een verklaring aan de Raad af te geven ter ondersteuning van de gebruikelijke rapportages aan de directie. Deze verklaring heeft de directie afgegeven en dient ter ondersteuning van bepaling III.1.8 van de Corporate Governance Code. Conform deze bepaling heeft de Raad met de directie de volgende onderwerpen besproken: de strategie, de voornaamste risico's verbonden aan de onderneming en de uitkomsten van de beoordeling door de directie van de opzet en werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen. De voornaamste risico's zijn in de eerste vergadering van de auditcommissie besproken aan de hand van een strategische en operationele risicoanalyse. Dit onderwerp wordt verder toegelicht in het hoofdstuk Corporate Governance en Risicomanagement.

Vergaderingen van de bezoldigingscommissie/ selectie- en benoemingscommissie

De taken en werkwijze van de bezoldigingscommissie/selectie- en benoemingscommissie zijn vastgelegd in het 'Reglement van de Bezoldigingscommissie/Selectie- en benoemingscommissie van de RvC'. Tot de taken van deze commissie behoort onder meer het doen van een voorstel aan de Raad voor het te voeren bezoldigingsbeleid van de directie, vast te stellen door de algemene vergadering van aandeelhouders, het doen van een voorstel voor de bezoldiging van individuele leden van de directie en het opmaken van een remuneratierapport.

Mede op verzoek van de aandeelhouder en vanwege ontwikkelingen in het beleid ten aanzien van staatsdeelnemingen is de raad van commissarissen momenteel in intensief overleg met de aandeelhouder over het toekomstig bezoldigingsbeleid. Streven is om nog in 2015 over het bezoldigingsbeleid overeenstemming te bereiken en een aanvang te maken met de implementatie daarvan door de raad van commissarissen. Het gaat daarbij om aanpassingen onder andere met betrekking tot het salaris, conversie van variabele beloningscomponenten (vanaf 2014) en secundaire arbeidsvoorwaarden, mede in relatie tot bestaande contractuele verplichtingen. In het hierna volgende wordt over de situatie in 2014 gerapporteerd.

De bezoldigingscommissie/selectie- en benoemingscommissie is in 2014 viermaal bijeengekomen. De commissie heeft het functioneren van de directie besproken en de commissie heeft de kortetermijn variabele beloning van de directie over 2013 vastgesteld alsmede de langetermijnbeloning over de periode 2011-2013.

Bezoldigingsbeleid

In 2007 heeft de algemene vergadering van aandeelhouders de heer Bokhoven benoemd als voorzitter van de directie van EBN. Sinds 2011 is de heer Bokhoven de enige bestuurder van EBN. De voordracht tot benoeming is door de Raad gedaan. Op grond van de statuten van EBN stelt de algemene vergadering het bezoldigingsbeleid vast en stelt de Raad vervolgens de bezoldiging en verdere arbeidsvoorwaarden vast. De Raad heeft na beraad en rekening houdend met het gevoerde overleg de bezoldiging vastgelegd. De Raad bepaalt de (eventuele) jaarlijkse verhoging van de bezoldiging.

Opbouw bezoldiging

De bezoldiging van de directie is als volgt opgebouwd:

- Een vast gedeelte;
- Een variabel gedeelte, afhankelijk van zowel langetermijn- en kortetermijn als persoonsgebonden doelstellingen;
- De werkgeversbijdrage in de pensioenpremie.

Er zijn aan de directie geen aandelen, opties of andere op aandelen gebaseerde bezoldigingscomponenten toegekend.

Variabele beloning

De variabele beloning van de directie bestaat uit twee onderdelen: een jaarlijkse variabele beloning afhankelijk van het behalen van de voor dat jaar vastgestelde doelstellingen en een langetermijn variabele beloning die elke drie jaar wordt uitgekeerd op basis van het behalen van daarvoor vastgestelde doelstellingen. De doelstellingen worden aan het begin van het desbetreffende jaar dan wel driejaarsperiode overeengekomen tussen de Raad en de directie, nadat dit onderwerp besproken is in de bezoldigingscommissie/selectie- en benoemingscommissie.

De variabele beloning van de directie is afhankelijk gesteld van het behalen van doelstellingen op de korte termijn (economische waarde toevoeging, exploratie en realisatie projecten, productieniveau kleine velden, budget en welzijn van de medewerkers en een aantal specifieke persoonsgebonden doelstellingen) en de lange termijn (activiteitenniveau, kostenontwikkeling, organisatie-ontwikkeling).
De variabele beloning bedraagt maximaal 30 procent respectievelijk 15 procent per jaar van het basisjaarsalaris. De uitbetaling van de variabele beloning geschiedt na vaststelling van de jaarrekening door de algemene vergadering van aandeelhouders van het jaar waarop de doelstellingen betrekking hebben gehad.

Beloning

De bezoldiging van de directie staat vermeld op pagina 111 van de jaarrekening onder overige gegevens van de vennootschappelijke jaarrekening.

Jaarrekening

De Raad heeft kennis genomen van het jaarverslag, de jaarrekening en de verklaring en management letter van de accountant EY. De Raad kan zich met deze stukken verenigen en beveelt de algemene vergadering van aandeelhouders aan de jaarrekening overeenkomstig vast te stellen. De Raad adviseert de algemene vergadering van aandeelhouders decharge te verlenen aan de directie voor het gevoerde beleid en aan de Raad voor het uitgeoefende toezicht.

Raad van commissarissen, Utrecht, 23 juni 2015

De heer H.M.C.M. van Oorschot (voorzitter)
De heer A.H.P. Gratama van Andel
De heer J.W. Weck

“Elke dag met plezier naar mijn werk”

‘Als HR-assistant ondersteun ik de HR-manager en de HR-adviseurs, maar ik heb ook mijn eigen taken en verantwoordelijkheden. Zoals de salarisadministratie, het bijhouden van de personeelsdossiers, de maandelijkse HR-scorecard en de introductie van nieuwe medewerkers.

De afgelopen drie jaar heeft de HR-afdeling een sterke professionaliseringsslag gemaakt. We zijn veranderd van een traditionele afdeling personeelszaken die sec gericht was op de medewerkers in een afdeling met een actieve strategische beleidsfunctie. Veel typische HR-taken worden nu belegd bij het lijnmanagement en wij faciliteren en ondersteunen hen. De HR-afdeling heeft daardoor ruimte om zich meer te richten op aspecten als training en opleiding, werving en selectie en op thema’s als duurzame inzetbaarheid en ziekteverzuim.

Ik werk hier inmiddels bijna negen jaar en met veel plezier. Mijn baan is leuk, hectisch en dynamisch, maar daar houd ik wel van. Ik heb fijne collega’s en ik heb het gevoel dat ik een substantiële bijdrage lever aan het bedrijfsresultaat en aan het werkplezier van iedereen. EBN is een goede werkgever met oog voor het individu. Je krijgt kansen en mogelijkheden aangereikt om je te ontwikkelen. Ik ben begonnen als secretaresse en kreeg na mijn zwangerschapsverlof de kans om terug te komen als HR-assistant.

Nu mag ik mijn baan combineren met een hbo-bachelor Human Resources Management. Met als perspectief doorgroeien naar de functie van HR-adviseur. Het is best pittig om naast een baan van 32 uur en een gezin met drie kinderen ook nog te studeren, maar ik ben enorm gemotiveerd en ga ik elke dag met plezier naar mijn werk.’

Tamara Balfour van Burleigh

HR assistant

Corporate Governance

Aandeelhouder

Algemeen

EBN is een besloten vennootschap met de Nederlandse Staat als enig aandeelhouder. Het beheer van de aandelen is ondergebracht bij het ministerie van Economische Zaken. EBN is ook een beleidsdeelneming. Het aandeelhouderschap en de rol van beleidsmaker berusten bij hetzelfde ministerie.

Het geplaatst en volgestort kapitaal van EBN bedraagt EUR 128.137.500 en is verdeeld in 284.750 gewone aandelen met een nominale waarde van EUR 450 per aandeel.

De aandeelhouder benoemt de directeur en de commissarissen van EBN. De benoeming van de directeur vindt plaats door de aandeelhouder uit een voordracht door de raad van commissarissen. De minister van Economische Zaken dient deze voordracht vooraf goed te keuren. De aandeelhouder benoemt een commissaris op voordracht van de raad van commissarissen. De aandeelhouder benoemt uit de leden van de raad van commissarissen een voorzitter.

In de statuten van EBN is opgenomen dat de directeur voor bepaalde besluiten de voorafgaande goedkeuring van de RvC of van de aandeelhouder nodig heeft. Voor wat betreft de goedkeuring van de RvC verwijzen we naar pagina 48.

De goedkeuring van de aandeelhouder betreft bijvoorbeeld:

- Bij het aangaan of verbreken van een duurzame samenwerking of investeringen met een waarde van meer dan EUR 200 miljoen.
- Het sluiten van het bedrijf of het opheffen van de vennootschap of van een dochtermaatschappij of van een belangrijk onderdeel van het bedrijf.
- En bij besluiten van de directie over een belangrijke verandering van de identiteit of het karakter van de vennootschap, waaronder het nemen of afstoten van een substantiële deelneming in het kapitaal van een ander vennootschap en de overdracht van de onderneming aan een derde.
- Het uitoefenen van het stemrecht op de aandelen in een dochtermaatschappij.

Aandeelhoudersvergadering

In 2014 is eenmaal een aandeelhoudersvergadering gehouden. De directeur, de Director Finance en twee leden van de raad van commissarissen zijn bij deze aandeelhoudersvergadering aanwezig geweest. Tijdens de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering worden in elk geval de volgende onderwerpen geagendeerd:

- de behandeling van het schriftelijk jaarverslag van de directie over de zaken van de vennootschap en het gevoerde bestuur;
- de vaststelling van de jaarrekening en de bepaling van de winstbestemming;
- de decharge van de directie voor haar bestuur over het afgelopen boekjaar;
- de decharge aan de commissarissen voor hun toezicht over het afgelopen boekjaar.

Deze onderwerpen zijn tijdens de aandeelhoudersvergadering besproken. De jaarrekening is vastgesteld en decharge is verleend aan de directie en de commissarissen.

Tijdens de aandeelhoudersvergadering van 2014 is de samenstelling van de raad van commissarissen gewijzigd. De heer Kramer is afgetreden en de heer Van Oorschot is herbenoemd voor een derde periode van vier jaar, waarbij de heer Van Oorschot tevens is herbenoemd als voorzitter van de raad van commissarissen. Door het aftreden van de heer Kramer is een vacature in de raad van commissarissen ontstaan. Deze vacature is ingevuld met de benoeming van de heer Weck per 3 februari 2015, door de minister van Economische Zaken.

De heer Weck is bij diverse ministeries werkzaam geweest, onder andere in de functies van directeur-generaal en plaatsvervangend secretaris-generaal.

Informeel overleg

Naast de aandeelhoudersvergadering hebben de aandeelhoudervertegenwoordigers van het ministerie en de Director Finance van EBN regelmatig informeel overleg gevoerd: in 2014 vier keer. Dit informele overleg is bedoeld om de aandeelhouder tijdig alle relevante financiële informatie te verschaffen die de aandeelhoudersvergadering nodig heeft voor de uitoefening van zijn bevoegdheden. Het verschaffen van relevante informatie is een verplichting van de directie.

Met de beleidsmaker wordt ook op regelmatige basis informeel overleg gevoerd. Er zijn vaste overlegmomenten, zoals het strategisch overleg, het directieoverleg en het mijnbouw- en gasgebouwoverleg. In deze vaste overlegvergaderingen wordt informatie uitgewisseld over ontwikkelingen binnen de beide organisaties, eventuele wijzigingen van het energiebeleid en relevante ontwikkelingen op het gebied van de taken en activiteiten van EBN. Naast leden van het directieteam zijn bij deze overleggen ook andere medewerkers van EBN aanwezig. Bij het strategisch overleg is de voorzitter van de raad van commissarissen aanwezig.

Raad van commissarissen

De raad van commissarissen is belast met het toezicht op het beleid van de directie en de algemene gang van zaken binnen EBN en staat waar nodig en gewenst de directie met raad bij. Op haar beurt voorziet de directie de Raad van alle benodigde en relevante informatie zodat de Raad optimaal invulling en uitvoering kan geven aan haar taken en verantwoordelijkheden. In de statuten van EBN is opgenomen dat de directie voor bepaalde besluiten de voorafgaande goedkeuring van de Raad nodig heeft, bijvoorbeeld:

- bij het vaststellen en wijzigen van het exploitatiebudget en het investerings- en financieringsplan;
- het aanstellen van procuratiehouders;
- het verrichten van (des)investeringen;
- het verrichten van andere rechtshandelingen met een waarde van meer dan EUR 50 miljoen.

Evenwichtige verdeling van de zetels van de raad van commissarissen

De samenstelling van de raad van commissarissen is in 2014 gewijzigd door het aftreden van de heer Kramer. De Raad heeft een functieprofiel voor de individuele commissarissen opgesteld. Dit profiel is beschikbaar op de website van EBN. Zodra een vacature ontstaat die niet wordt ingevuld door herbenoeming, zal de raad van commissarissen actie ondernemen om tot een verdeling te komen rekening houdend met art. 2:276 BW die 30 procent vrouwelijke commissarissen voorschrijft.

Het verslag van raad van commissarissen staat op pagina 46 van dit jaarverslag.

Directie

De directie van EBN bestaat uit één statutair directeur (de heer Bokhoven). De directie is verantwoordelijk voor het algemene beleid en de strategie met het bijbehorende risicoprofiel van de onderneming. De directie is tevens verantwoordelijk voor de realisatie van de doelstellingen van de vennootschap, de resultatenontwikkeling en de voor de onderneming relevante maatschappelijke aspecten van ondernemen. Waar nodig legt de directie besluiten ter goedkeuring voor aan de aandeelhouder of aan de raad van commissarissen. Daarnaast draagt zij zorg voor een goed werkend intern risicobeheersing- en controlesysteem.

Directieteam

De directie wordt bijgestaan door drie titulaire directeuren die samen met de statutair directeur het directieteam vormen. De statutair directeur is de voorzitter van het directieteam. Het huidige directieteam bestaat naast de statutair directeur uit de volgende personen: de heer Starink (Director Asset Management), de heer Scheffers (Director Technology) en de heer Boekelman (Director Finance). Het organogram is weergegeven op bladzijde 7.
In het directiereglement is opgenomen hoe de taken binnen het directieteam zijn verdeeld. Het directieteam functioneert vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Binnen die gezamenlijke verantwoordelijkheid is er een taakverdeling naar functionele gebieden. Deze specifieke taakverdeling is schriftelijk vastgelegd.

Elk lid van het directieteam heeft binnen zijn eigen werkgebied de verantwoordelijkheid voor de voorbereiding van beleidsaangelegenheden en besluiten. Na besluitvorming binnen het directieteam zorgen de leden van het directieteam voor de tijdige uitvoering van de genomen besluiten. Het directieteam vergadert in beginsel elke twee weken.

In het jaarverslag geeft de directie een beschrijving van de voornaamste risico's gerelateerd aan de strategie van EBN, de opzet en werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen met betrekking tot de voornaamste risico's gerelateerd aan de strategie van EBN en eventuele belangrijke tekortkomingen in de interne risicobeheers- en controlesystemen die in het boekjaar zijn geconstateerd, welke significante wijzigingen zijn aangebracht en welke belangrijke verbeteringen zijn voorgenomen. Voor de beschrijving hiervan wordt verwezen naar pagina 63.

Bezoldiging

De aandeelhouder stelt het beleid voor de bezoldiging van de directie vast. Binnen de kaders van dat beleid bepaalt de raad van commissarissen de daadwerkelijke beloning van de directie, inclusief de variabele beloning van de directie. In het verslag van de raad van commissarissen wordt de beloning van de directie toegelicht.

Nevenfuncties directie

De heer Bokhoven is lid van de raad van commissarissen van GasTerra en is tevens lid van het college van gedelegeerd commissarissen van GasTerra. Daarnaast is hij lid van het college Beheer Maatschap Groningen.

Belangenverstrengeling

EBN onderschrijft het principe II.3 van de Corporate Governance Code (zie hieronder 'Toepassing Corporate Governance Code') dat elke vorm en schijn van belangenverstrengeling tussen de vennootschap en de directie dient te worden vermeden. De statuten en het directiereglement bevatten een regeling over (potentieel) tegenstrijdige belangen tussen de directie en de vennootschap. Elk (potentieel) tegenstrijdig belang dat van materiële betekenis is, dient onmiddellijk aan de voorzitter van de raad van commissarissen gemeld te worden. Er zijn in 2014 geen meldingen gedaan door de directie.

Externe accountant

De aandeelhouder benoemt de externe accountant, waarbij de raad van commissarissen een voordracht kan doen. In 2011 is EY benoemd om de jaarrekeningen over de jaren 2012, 2013 en 2014 te controleren. In 2014 is de voorlopige optie gelicht, waardoor EY ook voor het controleren van de jaarrekening over 2015 is benoemd.

EBN richt zich naar de volgende principes uit de Corporate Governance Code: II.1 het bestuur: de taak en de werkwijze, II.3 het bestuur: tegenstrijdige belangen, III.1 de raad van commissarissen: de taak en werkwijze, III.2 de raad van commissarissen: onafhankelijkheid, III.3 de raad van commissarissen: deskundigheid en samenstelling, III.4 de raad van commissarissen: de voorzitter van de raad van commissarissen en de secretaris van de vennootschap, III.5 de raad van commissarissen: samenstelling en de rol van de drie kerncommissies van de Raad, III.6 de raad van commissarissen: tegenstrijdige belangen, III.7 de raad van commissarissen: bezoldiging, V.1 financiële verslaggeving, V.2 rol benoeming, beloning en beoordeling van het functioneren van de externe accountant, V.3 en V.4 relatie en communicatie van de externe accountant met de organen van de vennootschap.

Toepassing Nederlandse Corporate Governance Code

Aangezien EBN een staatsdeelneming is, volgt de onderneming het beleid van de overheid waarin wordt voorgeschreven dat staatsdeelnemingen de Nederlandse Corporate Governance Code volgen. In lijn daarmee volgen wij een aantal principes van de Code(1) waarbij echter geldt dat niet alle 'best practice bepalingen' die horen bij de gevolgde principes van de Code toepasbaar zijn op EBN.
De specifiek door ons gevolgde principes en best practices zijn uitgewerkt in de statuten en reglementen van EBN en vormen een leidraad voor het handelen van de directie, de commissarissen en de aandeelhouder. De volledige Nederlandse Corporate Governance Code is te lezen op: http://commissiecorporategovernance.nl

Integriteit

Gedragscode, klachtencommissie en vertrouwenspersoon

Waar we extern hechten aan transparantie en duidelijkheid, geldt dat ook binnen de muren van onze organisatie. Daarom beschikt EBN over een gedragscode die voor alle medewerkers toegankelijk en van toepassing is. Deze vormt een leidraad bij het maken van persoonlijke keuzes en het nemen van individuele beslissingen. Daarnaast gebruiken we de gedragscode om het daadwerkelijke gedrag van onze onderneming en onze medewerkers te toetsen. In het geval van interne klachten kunnen medewerkers terecht bij een vertrouwenspersoon of bij de klachtencommissie.

De klachtencommissie heeft in 2014 geen klachten ontvangen of in behandeling genomen. De vertrouwenspersoon heeft in 2014 één gesprek gevoerd met een medewerker. De gedragscode is beschikbaar op: www.ebn.nl/documents/gedragscode_EBN.pdf

Momenteel vindt er geen structurele monitoring plaats van vragen op het gebied van mededingingsbeperkend gedrag. Tegelijkertijd is dit wel een belangrijk onderwerp voor EBN. Ons plan is om in 2015 een registratie in te richten van vragen van medewerkers over mogelijk mededingingsbeperkend gedrag van EBN en/of haar operators. Deze doelstelling komt voort uit de interne materialiteitsanalyse in 2014.

Klokkenluidersregeling

Op basis van de klokkenluidersregeling kunnen medewerkers vermeende misstanden in de onderneming melden aan de directie of aan de raad van commissarissen. In 2014 zijn er geen vermeende misstanden gemeld. De klokkenluidersregeling is beschikbaar op: www.ebn.nl/documents/klokkenluidersregeling_EBN.pdf

Risicomanagement

Risicomanagement is een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering van EBN. Het stelt onze organisatie in staat goed en blijvend zicht te houden op de strategische en operationele kansen en risico's en hierop adequaat in te spelen. Ons risicomanagement is voor een deel gebaseerd op gestandaardiseerde processen en regelingen die zoveel mogelijk zijn geïntegreerd in onze reguliere bedrijfsprocessen. Bij het identificeren van deze kansen en risico's steunen we echter niet alleen op deze zogenoemde structuurelementen.

We besteden ook consequent en gericht aandacht aan de cultuuraspecten, zoals het risicobewustzijn en de integriteit binnen onze organisatie.

In 2014 heeft een intern integriteitsprogramma plaatsgevonden. Dit programma is nadrukkelijk gekoppeld aan 'werkplezier'. Het is onze filosofie dat werkplezier en integriteit op een natuurlijke manier met elkaar zijn verbonden. Via een benchmarkonderzoek zijn de mate van werkplezier en de integriteit vergeleken met andere bedrijven. De resultaten van het onderzoek zijn besproken en verder uitgediept via interne workshops met alle medewerkers.

Risicomanagementstructuur

EBN hanteert een risicomanagementsysteem, het 'EBN-raamwerk'. Dit raamwerk bestaat uit vier afzonderlijke pijlers, waarbinnen verschillende activiteiten zijn benoemd die in samenhang worden uitgevoerd. EBN hanteert een systematiek voor prestatiemeting die in 2013 is ingevoerd. Er wordt gewerkt met rapportages waarmee met vastgestelde prestatie-indicatoren de prestaties van de samenwerkingsverbanden, de interne technische activiteitenplannen (de 'roadmaps') en de afdelingen periodiek effectief worden gevolgd. Hiermee wordt tevens de voortgang van geplande activiteiten op deze gebieden gemeten. Op directieniveau wordt aan de hand van een rapportage de prestatie van EBN als geheel effectief gevolgd en waar nodig bijgestuurd. De verschillende rapportages worden op regelmatige basis in de diverse organisatieonderdelen besproken.

EBN-raamwerk met daarin de belangrijkste onderdelen per pijler voor risicomanagement

Risicoanalyses en beheersmaatregelen

Zoals elk jaar heeft de directie ook in 2014 een strategische risicoanalyse uitgevoerd, waarbij zowel de kansen als de risico's voor realisatie van deze doelstellingen in kaart zijn gebracht. Hierbij zijn waar nodig additionele beheersmaatregelen geïdentificeerd, in aanvulling op maatregelen die al in werking zijn. De belangrijkste strategische risico's en de beheersing hiervan worden jaarlijks besproken met de auditcommissie van de raad van commissarissen.

Ook de operationele risico's zijn in 2014 wederom beoordeeld door de afdelingen binnen EBN.
Zij hebben hierbij de operationele risico's geïdentificeerd en beoordeeld of zij deze voldoende beheersen. Dit gebeurde in open en informele zelfevaluatiesessies tussen de afdelingsmanagers en hun medewerkers. Indien van toepassing sloten ook managers van andere afdelingen die een significant aandeel hebben in de activiteiten van een bepaalde afdeling aan. Tijdens deze sessies zijn de risico's en de bijbehorende belangrijk(st)e beheersmaatregelen kritisch beoordeeld. Hierbij is zowel de opzet als de daadwerkelijke werking en effectiviteit van deze maatregelen besproken. Waar nodig zijn er concrete acties gedefinieerd om het niveau van beheersing te verbeteren. De uitkomsten van de zelfevaluaties zijn aan de directie gerapporteerd, waarbij de afdelingsmanagers over 2014 een 'in-control-verklaring' hebben afgegeven. De managers verklaren hierin dat de belangrijkste risico's in het betreffende verantwoordelijkheidsgebied zijn geïdentificeerd en toegelicht of deze in voldoende mate worden beheerst.

Integraal Management Systeem (IMS)

De werkprocessen, interne beleidsdocumenten en interne regelingen, zoals de autorisatie- en procuratieregeling en de gedragscode, zijn opgenomen in een Integraal Management Systeem (IMS). In het kader van risicobeheersing stelt EBN deze documenten ter beschikking aan medewerkers via het intranet, waardoor ze eenvoudig toegankelijk zijn.

Audits

In 2014 zijn, zoals elk jaar, een aantal interne audits uitgevoerd. Deze zijn gericht op het beoordelen van de kwaliteit en effectiviteit van belangrijke werkprocessen en/of op een aantal specifieke thema's binnen die werkprocessen.

In 2014 zijn interne audits uitgevoerd op de NOV-managementcyclus, op het gas-to-cash proces en op het management van projecten die de technische afdeling extern uitvoert. Deze interne audits hebben geleid tot bevindingen op basis waarvan acties zijn vastgesteld. Die zijn toegewezen aan 'eigenaren'. De bevindingen van de audits worden aan de directie gepresenteerd en toegelicht. De belangrijkste bevindingen worden eveneens besproken met de auditcommissie van de raad van commissarissen. De directie volgt de uitvoering van de acties op kwartaalbasis.

Naast de interne audits heeft EBN in 2014, zoals elk jaar, via de zogenaamde 'joint venture audits' een financiële audit uitgevoerd op de kosten die in het kader van de diverse samenwerkingsverbanden aan onze organisatie worden doorbelast.

De bevindingen van de joint venture audits zijn besproken met de partners. Waar nodig worden aanpassingen doorgevoerd.

Financiële markten

Voor het realiseren van onze strategische doelstellingen is goede toegang tot de kapitaalmarkten, beheersing van valuta- en renterisco's en een goede kredietwaardigheid van onze financiële tegenpartijen essentieel. Op pagina 98 van de jaarrekening lichten we toe hoe de desbetreffende financiële risico's worden beheerst.

Risicoprofiel

Elk jaar opnieuw zet EBN zich in om haar strategische doelstellingen voor de korte en lange termijn te verwezenlijken. Hierbij dienen zich onvermijdelijk risico's en onzekerheden aan die in meer of mindere mate invloed hebben op de daadwerkelijke realisatie van deze doelstellingen en plannen. Hieronder beschrijven we de voornaamste en meest actuele.

Calamiteiten en andere ongewenste effecten op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu en leefomgeving

In de samenwerkingsverbanden waarin EBN participeert, voeren operators de operationele activiteiten uit. De potentiële risico's die inherent zijn aan deze activiteiten zijn calamiteiten en overige ongewenste effecten op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu (VGM). Indien deze zich voordoen, kan dat leiden tot schadelijke gevolgen voor mens, natuur en milieu of tot financiële schade. Dit leidt tot verlies van reputatie voor de E&P-sector en tot verminderd maatschappelijk draagvlak voor E&P-activiteiten.

Ook een negatieve perceptie vanuit de samenleving van deze risico's kan leiden tot minder maatschappelijke steun. Voor het exploreren en winnen van gas en olie is voldoende steun vanuit de samenleving echter essentieel om de geambieerde productie en aanvulling van reserves in Nederland te kunnen blijven realiseren.

Beheersmaatregelen

EBN stimuleert de operators een zo veilig mogelijk proces te hanteren, waarbij mogelijke effecten op de leefomgeving worden geminimaliseerd. We bespreken specifieke VGM-kwesties met de operators. Indien zich schades voordoen, stimuleren we de operator deze vlot en doeltreffend af te wikkelen. We vinden het belangrijk dat belanghebbenden actief, feitelijk en transparant worden geïnformeerd over specifieke activiteiten en mogelijke VGM-effecten. We bevelen de operators dan ook aan om hierover transparant te communiceren. Jaarlijks vinden er vele tientallen aardbevingen plaats in Nederland, veroorzaakt door gaswinning. Zie pagina 11, 26 en 51 voor meer informatie over dit onderwerp.

Bij bevingen kan schade aan huizen of andere objecten ontstaan. In die gevallen wordt door de operator de schade die is ontstaan als gevolg van een aardbeving, vergoed. EBN draagt hierin bij naar rato van haar belang in het betreffende samenwerkingsverband. Voor de financiële impact verwijzen we naar pagina 77, 88 en 94 van de jaarrekening.

Structureel lage prijzen, te weinig potentiële resources in Nederland of een ongunstig investeringsklimaat

Indien olie- of gasprijzen voor een langere periode laag zijn, zullen olie- en gasbedrijven minder middelen tot hun beschikking hebben om al hun geplande projecten te kunnen financieren. Daarnaast zullen minder toekomstige projecten aan de minimale rendementseisen kunnen voldoen en zullen de huidige producerende velden eerder verlieslatend worden. Het risico bestaat daardoor dat het niveau van gas- en olieproductie achterblijft bij de ambities en reserves onvoldoende worden aangevuld. Om dit te ondervangen, zal er meer aandacht moeten worden gericht op kostenbesparingen.

Indien er in Nederland onvoldoende exploratiemogelijkheden zijn, of olie- en gasmaatschappijen onvoldoende nieuwe voorkomens vinden of zij het Nederlandse investeringsklimaat voor exploratie en winning van olie en gas als ongunstig beschouwen, zullen deze partijen hun prioriteiten gaan verschuiven naar landen waar een beter rendement op hun investeringen is te realiseren.

Dit impliceert dat Nederland onvoldoende nieuwe investeerders kan aantrekken, met als resultaat dat er minder wordt geïnvesteerd in de Nederlandse gas- en oliewinning in het algemeen en in het toepassen van innovatieve technieken in het bijzonder. Zonder nieuwe investeringen zal de bestaande offshore infrastructuur bovendien vroegtijdig worden verwijderd. Voor gaswinning op zee is het echter essentieel dat kritische infrastructuur zo lang mogelijk behouden blijft om daarmee de ontwikkeling van nieuwe velden te faciliteren. Het risico bestaat dat het niveau van gas- en olieproductie hierdoor achterblijft bij de ambities en geproduceerde reserves onvoldoende worden aangevuld.

Beheersmaatregelen

EBN stimuleert dat er voldoende seismiek wordt geschoten op basis van nieuwe technologieën. We brengen, via gericht onderzoek, nieuwe E&P-mogelijkheden en voorkomens in Nederland in kaart en presenteren deze aan olie- en gasmaatschappijen. EBN stimuleert olie- en gasmaatschappijen actief tot het zoveel mogelijk opwerken van resources tot reserves. EBN zal de mogelijkheden voor verdere optimalisatie van het investeringsklimaat onderzoeken en zich samen met de overheid, de sector en kennisinstituten inzetten om deze te realiseren.

Tevens zullen we actief de mogelijkheden voor exploratie en winning van gas en olie in Nederland (inter)nationaal onder de aandacht blijven brengen. Hiermee beogen we de dynamiek in de sector te vergroten en passende nieuwe toetreders aan te trekken.

Een ongunstige concurrentiepositie van gas

Aardgas heeft de potentie een essentiële rol te spelen naast het gebruik van hernieuwbare energiebronnen. Aardgas is een 'low carbon' brandstof en vormt bovendien een goede combinatie met hernieuwbare energie zoals zon en wind, omdat het flexibel inzetbaar is. Het risico bestaat echter dat deze potentiële rol van aardgas in de energiemix onvoldoende wordt gerealiseerd door een toenemende energieproductie uit andere bronnen (bijvoorbeeld uit kolen, als gevolg van een mogelijk langdurige lage prijs). Dit zou ook kunnen leiden tot lagere gasprijzen gedurende langere tijd door een afnemende vraag. Indien zich een langdurige periode van lage gasprijzen zou voordoen, bestaat het risico dat olie- en gasmaatschappijen investeringsprojecten gaan vertragen of uitstellen en hierdoor minder gaan investeren in nieuwe ontwikkelingen. In dat geval zal het niveau van de gas- en olieproductie achterblijven bij de ambities en zullen geproduceerde reserves onvoldoende worden aangevuld.

Beheersmaatregelen

EBN vindt het belangrijk om het potentieel en het belang van aardgas uit te dragen en beleidsmakers te beïnvloeden ten aanzien van beleidskeuzes hierbij. Door de lage operationele kostenstructuur hebben lage marktprijzen relatief weinig effect op het jaarlijks resultaat van EBN.

Directieverklaring

De directie is verantwoordelijk voor adequate interne risicobeheersingssystemen en voor het beoordelen van de effectiviteit ervan. De werkelijke bedrijfsprestaties zijn in het boekjaar periodiek vergeleken met de goedgekeurde plannen en budgetten en besproken tijdens de directievergadering. De directie verklaart dat de systemen met betrekking tot de financiële verslaggevingsrisico's gedurende het verslagjaar naar behoren hebben gewerkt en een redelijke mate van zekerheid geven dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat.

Bijlagen

Over dit verslag

Ontwikkeling van het verslag

Jaarlijks rapporteert EBN over haar maatschappelijke en duurzaamheidprestaties conform de daarvoor geldende richtlijnen van het Global Reporting Initiative (GRI). Hiermee biedt EBN de ook door haar aandeelhouder gewenste transparantie en verstevigt zij de maatschappelijke waardering voor de organisatie. In mei 2013 zijn de GRI-richtlijnen vernieuwd en is de vierde generatie gelanceerd, de zogenaamde G4. Om te blijven voldoen aan de GRI-richtlijnen, heeft EBN besloten de verslaglegging over 2014 te baseren op deze nieuwe generatie richtlijnen. Daartoe is in het vierde kwartaal van 2014 onderzocht welke consequenties dit heeft voor de verslaglegging en het beleid van EBN.

Materialiteitsanalyse

De G4 richtlijnen vereisen dat een organisatie nagaat wat vanuit maatschappelijke optiek de belangrijkste (materiële) aspecten zijn om over te rapporteren.

EBN heeft dit in 2014 onderzocht. Bij dit proces vraagt GRI nadrukkelijk om te beschouwen waar in de keten bepaalde aspecten zich voordoen en hoe de rapporterende organisatie daar invloed op heeft. Voor EBN betekent dit dat wordt gekeken naar de materialiteit van aspecten voor de eigen organisatie, maar ook naar haar rol en invloed ten opzichte van de operators en afnemers. In de paragraaf Niet-financiële prestaties op pagina 36 lichten we die rol verder toe.

Omdat EBN voor een significant deel financieel participeert in olie- en gasactiviteiten en het verhandelen van koolwaterstoffen, dienen de materiële aspecten van deze activiteiten in de verslaglegging van EBN een plaats te krijgen.

Interne toetsing

Voor de interne analyse zijn de volgende stappen gezet waarbij de medewerkers nadrukkelijk zijn betrokken:

- identificatie van de relevante aspecten
- overige onderwerpen resulterend in een groslijst van onderwerpen.

Dit is gebeurd op basis van kennis van de sector en de G4-richtlijnen en het sector supplement voor de olie- en gasindustrie.

Van de onderwerpen die opgenomen zijn in de groslijst vraagt GRI de materialiteit te bepalen.
Dit is gebeurd door elk onderwerp te beoordelen op:

- het belang van het onderwerp voor EBN volgens belangrijke stakeholders;
- het belang van het aspect voor EBN op basis van de volgende criteria:
  - De mate van invloed die EBN heeft op het onderwerp;
  - De mate dat het onderwerp relevant is voor het succes van EBN.

De resultaten zijn weergegeven in de materialiteitsmatrix op pagina 72. Het belang van een onderwerp voor belanghebbenden en voor EBN zijn daarin tegen elkaar afgezet.

Onderwerpkeuze

De onderwerpen die voor zowel belanghebbenden als EBN hoge prioriteit hebben zijn:

- Economische prestaties
- Indirecte effecten van de economische prestaties
- Reserves van olie en gas
- Voldoen aan milieuwetgeving
- Veiligheid en gezondheid (ook van lokale gemeenschappen)
- Handelen volgens mededingingsregels

Onderwerpen die voor operators het meest relevant zijn volgens EBN hebben verder betrekking op milieuaspecten en biodiversiteit, omgevingsmanagement, opruimen van oude infrastructuur, rampenplannen, betrouwbare installaties en veilige processen.

Onderwerpen die voor EBN als organisatie het meest relevant zijn hebben betrekking op training en opleiding en diversiteit van medewerkers. Maar ook op het beïnvloeden van de publieke opinie en een efficiënte keten vallen hieronder.

Uit deze analyse is gebleken dat de meeste van de materiële aspecten nu reeds in de verslaglegging van EBN terugkomen, in hetzij het jaarverslag, hetzij in het jaarlijkse Rapport EBN Operationele prestatie-indicatoren. Om in lijn met G4 te rapporten, is de conclusie dat deze jaarrapportages met een beperkt aantal aspecten en indicatoren moet worden uitgebreid. In de GRI-index (te vinden op onze website) geven we hiervan een gedetailleerd overzicht.

Daarnaast schrijft de G4 voor dat voor de meest materiële onderwerpen inzicht wordt geboden hoe de onderneming stuurt op de prestaties van deze aspecten. Daartoe zijn onder meer doelstellingen vereist. Dit kunnen zowel kwalitatieve als kwantitatieve doelstellingen zijn. Deze zijn voor deze meest materiële onderwerpen bepaald. In 2015 willen we deze waar nodig verder uitbreiden.

Externe toetsing

De bevindingen van de interne materialiteitsanalyse zijn eind december 2014 getoetst aan de mening van een aantal directe belanghebbenden (aandeelhouder, vertegenwoordigers van operators en beleidsmakers) in een interactieve sessie. Daarbij is vooral het voornemen van EBN om de rapportage over de duurzaamheidaspecten te verbinden aan de operators en de bijbehorende doelstellingen besproken.

Stakeholders bevestigden de wenselijkheid van toenemende transparantie over maatschappelijke aspecten. Zij benadrukten dat goed moet worden gekeken welke mate van rapportage en sturing over de operators past bij de rol van EBN. Gewaakt moet worden voor dubbelingen met bijvoorbeeld de rol van Staatstoezicht op de Mijnen.

Besluiten en doelstellingen verslaggeving

Op basis van deze externe toetsing heeft EBN de volgende intenties geformuleerd:

- De jaarrapportage 2014 is opgesteld volgens de G4-richtlijnen (inclusief de GRI-index), waarbij al aan zoveel mogelijk inhoudseisen wordt voldaan. We rapporteren conform 'core'- niveau, waarbij we voor elk materieel aspect ten minste één indicator kiezen.
- In 2015 gaan we de verantwoordelijkheden voor G4-vereiste aspecten, indicatoren en doelstellingen borgen in onze organisatie.
- EBN zal in samenwerking met de olie- en gasindustrie een proces voor totstandkoming van een duurzaamheidsplan initiëren.

Scope en reikwijdte

De milieuprestaties van EBN betreffen alleen onze deelnemingen; ze zijn gerelateerd aan de prestaties van de gehele sector die actief is op Nederlands grondgebied. Als leidraad gelden de individuele milieurapportages van de operators die in het kader van de 'Intentieverklaring uitvoering milieubeleid olie- en gaswinningsindustrie' van het ministerie van Economische Zaken jaarlijks door de operators zijn opgesteld. De Nederlandse operators voegen de milieu- en energieprestaties toe in het zogeheten elektronisch MilieuJaarVerslag (eMJV). Deze data vormen de basis voor de prestaties zoals gepresenteerd in dit verslag en de mvo-rapportage.

Alle beschreven prestaties volgen specifieke kaders. Zo is de relatie van bepaalde indicatoren met de jaarlijkse gas- en olieproductie evident en ligt voor enkele indicatoren de relatie met het aantal boringen voor de hand. Kaders worden echter ook gedefinieerd door wet- en regelgeving. Waar relevant worden deze kaders nader omschreven. De resultaten geven een overzicht van EBN's deel (tenzij anders vermeld) in de prestaties van de gehele olie- en gaswinningsindustrie.

Het EBN-deel is berekend als percentage van de gas-, condensaat- en olieproductie van EBN op de totale Nederlandse gas,- condensaat- en olieproductie in de milieutechnische en economische prestaties. Voor de sociale prestaties wordt het aandeel van de gehele industrie (100 procent) gepresenteerd, aangezien het niet relevant is hiervoor een EBN-deel te vermelden.

De Nederlandse productie van gas, olie en condensaat betreft de fiscaal gerapporteerde gas-, olie- en condensaatproductiecijfers van de operators. De injectie- en productiehoeveelheden van gas in de gasopslag worden gezien als bedrijfsinterne activiteit. Op het moment dat het gas wordt geleverd aan derden, wordt het fiscaal gerapporteerd.

Het energiegebruik van booractiviteiten is niet meegenomen; de CO_2- en CH_4-emissies van booractiviteiten zijn dat wel.

Vanaf rapportagejaar 2012 rapporteert de olie- en gaswinningsindustrie niet meer over afval door productiegerelateerde activiteiten (Onder GRI3.1 indicator EN22); de gerelateerde grafiek kan daarom niet worden uitgebreid. De resultaten tot en met 2011 blijven zichtbaar in deze rapportage.

De prestaties van één gasbehandelingslocatie op land zijn niet opgenomen in de totale rapportage. Van één operator zijn alleen de productiegerelateerde data opgenomen.

Disclaimer

In dit verslag rapporteren we over inspanningen en realisatie van doelstellingen in 2014. Daarnaast geven we ook onze plannen en visie weer voor de toekomst. Deze toekomstgerichte informatie is te herkennen aan woorden als continueren, willen, beogen, voorspellen, verwachting, doel, doelstelling, visie, planning, ambitie, scenario, voornemen en voorspelling. Inherent aan toekomstverwachtingen is dat de uitkomsten onderhevig zijn aan risico's en onzekerheden en dat realisatie ervan dus niet zeker is.

Assurance

EBN vindt het van belang dat een onafhankelijke accountant onze niet-financiële prestaties toetst aan de geldende verslaggevingsrichtlijnen. Wij hebben over dit boekjaar accountantsbureau EY verzocht assurance te geven met een beperkte mate van zekerheid over de informatie in de hoofdstukken Voorwoord, Over EBN, Verslag van de Directie alsmede de GRI-tabel die op onze website gepubliceerd zal worden. We hebben EY gevraagd te beoordelen of alle van materieel belang zijnde aspecten juist zijn weergegeven in overeenstemming met de "Sustainability Reporting Guidelines" G4 (aspect Core) van Global Reporting Initiative, de Handreiking maatschappelijke verslaggeving van de Raad voor de Jaarverslaggeving en onze interne verslaggevingscriteria. Wij verwijzen naar pagina 114 voor het assurance-rapport van de onafhankelijke accountant.

GRI-index

Op onze website vindt u de GRI-index waarin we ook de nieuwe indicatoren hebben opgenomen.

Materialiteitsmatrix

Belang Operators ↑ / Belang EBN →	L	M	H
H	• Water: lozingen en verwerking van afvalwater • Milieu-impact van producten en diensten • Rampenplannen	• Indirecte economische effecten • Gebruik van chemicaliën • Gebruik van hernieuwbare energie • Emissies • Lekkages • Afval • Affakkelen van aardgas • Voldoen aan milieuwetgeving • Veiligheid en gezondheid van de lokale gemeenschap (aardbevingen als gevolg van gaswinning, veilig transport, veiligheid gasstations) • Communicatie met locale gemeenschap • Veiligheid installaties en processen • Beïnvloeding van overheidsbeleid • Voldoen aan wet- en regelgeving	• Economische prestatie • Reserves (olie en gas) • Veiligheid en gezondheid • Ontmanteling oude platforms • Niet voldoen aan mededingingswetgeving
M	• Materiaalgebruik • Zorg voor ecosysteem en biodiversiteit • Dierenwelzijn (zoals vogels rondom platforms) • Geluid • Klachtenprocedure inzake milieu-incidenten • Toetsing toeleveranciers op arbeidsomstandigheden • Klachtenprocedure over arbeidsomstandigheden • Mensenrechten onderdeel van investeringsbeleid • Vrijheid om zich aan te sluiten bij een vakbond • Kinderarbeid • Slavernij • Toetsing toeleveranciers op mensenrechten • Klachtenprocedure inzake mensenrechten • Onvrijwillige verhuizing • Klachtenprocedure voor de directe omgeving	• Vervuilende stoffen in brandstoffen (benzeen, lood, etc) • Investeringen en uitgaven op het gebied van milieu • Arbeidsomstandigheden • Medezeggenschap • Gelijke beloning voor vrouwen en mannen • Geen discriminatie • Hergebruik van productielocaties of platforms • Anticorruptie • Vervanging van fossiele brandstoffen	• Training en opleiding van medewerkers • Efficiency in de voortbrengingsketen (productie tot eindgebruiker)
L			• Diversiteit en gelijke kansen voor medewerkers

Belang Operators

Belang EBN

Jaarrekening

Algemeen

EBN B.V. ('EBN') gevestigd en kantoorhoudende te Utrecht, Nederland is opgericht op 2 januari 1973 te Maastricht. Alle aandelen van EBN worden gehouden door de Nederlandse Staat.

EBN richt zich op de participatie in activiteiten op het gebied van opsporing en winning van gas en olie in Nederland en het Nederlandse deel van het Continentaal Plat. Daarnaast participeert EBN in ondergrondse gasopslagen en in transport- en gasbehandelingsinstallaties.

De geconsolideerde jaarrekening van EBN over het jaar 2014 is opgemaakt en geaccordeerd door de directie volgens haar besluit van 23 juni 2015. Aansluitend is de jaarrekening voorgelegd aan de raad van commissarissen. Krachtens artikel 20.2 van de statuten geeft de raad ook een preadvies aan de aandeelhouders. De jaarrekening is vervolgens voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Daar is de jaarrekening vastgesteld en vervolgens gepubliceerd.

De geconsolideerde jaarrekening van EBN is opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) en uitspraken van het International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) zoals van kracht per 31 december 2014 en zoals aanvaard voor gebruik binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 BW.

De vennootschappelijke winst- en verliesrekening van EBN is op grond van artikel 402 Titel 9 Boek 2 BW op vereenvoudigde wijze opgesteld.

Basis voor consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de jaarrekeningen verwerkt van EBN en van de entiteiten waarover EBN zeggenschap heeft. EBN heeft zeggenschap over een dochteronderneming als EBN in staat is het financiële beleid en het bedrijfsbeleid van de dochteronderneming te bepalen teneinde voordeel te behalen uit haar activiteiten. De jaarrekening van de dochteronderneming wordt opgesteld op basis van dezelfde grondslagen als EBN. Alle transacties, saldi, baten en lasten binnen de groep worden bij de consolidatie geëlimineerd. De resultaten van dochterondernemingen die in de loop van het jaar zijn verworven of afgestoten, worden in het geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten opgenomen vanaf de datum van verwerving respectievelijk tot de datum van afstoting, al naar gelang van toepassing.

In 2014 was EBN Capital B.V. ('EBN Capital') de enige dochtermaatschappij van EBN.

Geassocieerde deelnemingen

EBN neemt voor 40% deel in GasTerra B.V. ('GasTerra') gevestigd in Groningen en met hoofdactiviteit het handelen in aardgas. Daarnaast heeft EBN een deelname voor 45% in NOGAT B.V. ('NOGAT') gevestigd in Zoetermeer en 12% in NGT Extensie gevestigd in Zoetermeer. De hoofdactiviteit van deze deelnemingen is aardgastransport vanuit de Noordzee.

Samenwerkingsverbanden

EBN oefent haar activiteiten uit in samenwerkingsverbanden die in contractuele overeenkomsten (overeenkomst van samenwerking of Joint Operating Agreement) geregeld zijn. EBN heeft onderzocht welke rechten en verplichtingen voortvloeien uit deze overeenkomsten. De conclusie is dat bij zowel de overeenkomsten van samenwerking als bij Joint Operating Agreements, EBN gezamenlijke zeggenschap heeft met de overige partners in de overeenkomsten over de belangrijkste activiteiten van het samenwerkingsverband. Ook heeft EBN, samen met de andere partijen van de gezamenlijke overeenkomsten, rechten op de activa en is aansprakelijk voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomsten. In de jaarrekening van EBN is haar belang in die gezamenlijke bedrijfsactiviteiten verwerkt door de activa, verplichtingen, opbrengsten en lasten voor haar aandeel op te nemen.

De belangrijkste gezamenlijke bedrijfsactiviteiten, op basis van de boekwaarde van de materiële vaste activa, zijn als volgt:

NAAM	BELANG	OPERATOR	VESTIGINGS-PLAATS OPERATOR
Groningen	40%	NAM	Assen
Schoonebeek	40%	NAM	Assen
K04/K05	50%	Total	Den Haag
Gasopslag Bergermeer	40%	TAQA	Den Haag
Drenthe	40%	NAM	Assen
UGS Norg	40%	NAM	Assen
JDA Unit	40%	NAM	Assen
L05a	40%	GDF SUEZ	Zoetermeer
K06/L07	49%	Total	Den Haag
L09a	50%	NAM	Assen
de Ruijter Unit	46%	DANA	Voorburg
A&B Unit	47%	Petrogas	Voorburg
Q13a	40%	GDF SUEZ	Zoetermeer
K18-G Unit	40%	Wintershall	Rijswijk
F03a	40%	Centrica	Hoofddorp

Schattingen en oordelen

Voor het opstellen van de jaarrekening moeten schattingen en beoordelingen worden gemaakt. Deze hebben consequenties voor de gerapporteerde bedragen voor activa en passiva, inkomsten en uitgaven en de daaraan gerelateerde rapportage van voorwaardelijke activa en passiva op de datum van de jaarrekening. De resultaten kunnen door dergelijke schattingen en beoordelingen

worden beïnvloed. In de hierna volgende paragrafen worden de grondslagen toegelicht welke het management het belangrijkst acht en welke vanwege intrinsieke onzekerheid veelal het lastigst te voorspellen zijn.

Opruimkosten

De voorziening opruimkosten en de activering van opruimkosten in de balans is gebaseerd op informatie van operators. EBN beoordeelt deze informatie op basis van haar eigen kennis en ervaring en past deze eventueel aan. De uiteindelijke opruimkosten zijn onzeker en kostenschattingen kunnen variëren als gevolg van verschillende factoren, zoals marktprijzen, veranderingen in wettelijke eisen, nieuwe opruimingstechnieken of ervaring. De verwachte timing en omvang van de kosten kunnen veranderen als gevolg van bijvoorbeeld verandering in gas- en oliereserves of veranderingen in wet- en regelgeving of de interpretatie ervan. Bij het vaststellen van de voorziening opruimkosten worden derhalve belangrijke schattingen en aannames gemaakt. Substantiële herzieningen van de voorziening kunnen dus toekomstige resultaten beïnvloeden.

Reserves

De Unit of Production (UOP) afschrijving is gebaseerd op de schattingen van EBN van de gas- en oliereserves en productieprofielen. EBN bepaalt de gas- en oliereserves volgens de definities zoals ze door de Society of Petroleum Engineers (SPE), World Petroleum Council (WPC), American Association of Petroleum Geologists (AAPG) en Society of Petroleum Evaluation Engineers (SPEE) zijn vastgelegd in het Petroleum Resources Management Systeem 2007 (PRMS) en de nieuwe richtlijnen ervan uit 2011. De reserves gebruikt voor de afschrijving zijn gebaseerd op de huidige schattingen van EBN van bewezen en waarschijnlijke ontwikkelde reserves (PRMS categorie 1) en daarbij behorende productieprofielen. Schattingen van reserves zijn per definitie onnauwkeurig en zijn gebaseerd op interpretaties die in de tijd kunnen veranderen op basis van nieuwe informatie zoals verkregen uit boringen van nieuwe putten, reservoir productiegedrag of veranderingen in economische factoren (onder andere prijsverwachtingen). Dit kan resulteren in bovenwaartse of benedenwaartse aanpassingen van de reserves. Veranderingen in reserves hebben een effect op de toekomstige afschrijvingen en de realiseerbare waarde van productie activa.

Schadeclaims als gevolg van aardbevingen

De voorziening voor schadeclaims als gevolg van aardbevingen in de provincie Groningen is gebaseerd op informatie van de operator. Deze voorziening is gebaseerd op het aantal gemelde en verwachte claims en de gemiddelde kosten per claim op basis van ervaring en historische informatie. De uiteindelijke hoogte van de kosten is afhankelijk van de omvang van de schade en de taxatie ervan kan dus afwijken van het huidige gemiddelde.

Realiseerbare waarde

Waar nodig is de berekening van de realiseerbare waarde van activa mede gebaseerd op schattingen van de reserves, productieprofielen, toekomstige verkoopprijzen, operationele kosten, exploratie potentieel, verwachte toekomstige investeringen en de disconteringsvoet. Toekomstige gebeurtenissen kunnen een impact hebben op deze voorspellingen en schattingen waardoor de realiseerbare waarden kunnen veranderen.

Grondslagen voor de waardering en winstbepaling

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten, en op 'going concern' basis, tenzij anders vermeld.

Omrekening buitenlandse valuta

De functionele valuta en presentatievaluta van EBN is de euro. Commerciële transacties en opgenomen leningen in vreemde valuta worden in de administratie verwerkt tegen de contante wisselkoersen die gelden op de dag van de transacties. Monetaire balansposten in vreemde valuta worden omgerekend tegen de contante koers per balansdatum. Koersverschillen die voortvloeien uit de afwikkeling van deze transacties en uit de omrekening van monetaire balansposten worden in het resultaat verwerkt.

Onderscheid tussen activa en passiva naar termijnen

Een actief wordt als vlottend aangemerkt als het naar verwachting binnen 12 maanden na balansdatum wordt gerealiseerd. Een verplichting of schuld wordt als kortlopend aangemerkt als deze binnen 12 maanden na balansdatum wordt afgewikkeld. In de vergelijkende cijfers is een herrubricering doorgevoerd om te komen tot een consistente presentatie.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de aanschaffingswaarde onder aftrek van afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. Vervangingsinvesteringen worden geactiveerd voor zover wordt voldaan aan de IAS 16 algemene activeringscriteria.
De geschatte kosten van buitengebruikstelling, ontmanteling en verwijdering van platforms en andere installaties worden geactiveerd, als onderdeel van de aanschaffingswaarde van het betreffende materieel vast actief.

Een materieel vast actief wordt niet langer in de balans opgenomen wanneer het wordt afgestoten of wanneer er geen toekomstige economische voordelen meer worden verwacht uit het verdere gebruik, of in geval van teruggave of verkoop van de vergunning. Een eventuele bate of last voortvloeiend uit het niet langer in de balans opnemen van het actief, wordt in het resultaat verwerkt.

Exploratie- en evaluatieactiva

Uitgaven voor onderstaande activiteiten worden geactiveerd als onderdeel van de exploratie- en evaluatieactiva in aanleg: acquisitie van exploratielicenties, exploratieboringen inclusief test, sampling (monstername) en activiteiten in relatie tot evaluatie van de technische en commerciële mogelijkheid om koolwaterstoffen te winnen. Als blijkt dat een exploratieput droog is, worden deze uitgaven vervolgens ten laste van het resultaat gebracht.

Niet geactiveerd worden uitgaven voor: topografisch-, geologisch-, geochemisch- en geofysisch onderzoek (tenzij ze samenhangen met reeds bestaande en aangetoonde velden).

Exploratie- en evaluatiekosten die meer dan 12 maanden op de balans staan worden ten laste van het resultaat onder afboekingen gebracht, tenzij:

- zij zich in een gebied bevinden waar omvangrijke investeringen zijn vereist voordat de productie kan beginnen, of
- commercieel winbare hoeveelheden zijn aangetroffen, of
- verdere exploratie- of evaluatieactiviteiten plaatsvinden, dat wil zeggen additionele exploratieputten worden geboord of daartoe vastomlijnde plannen bestaan voor de nabije toekomst.

EBN beoordeelt regelmatig of activering van de uitgaven voor exploratieboringen nog voldoet aan de hierboven genoemde criteria en of de boringen kunnen worden voortgezet. Exploratieputten die langer dan 12 maanden op de balans staan, worden nog aanvullend beoordeeld om vast te stellen of de feiten en omstandigheden zijn gewijzigd en of bovengenoemde voorwaarden nog van toepassing zijn.

Exploratie- en evaluatiekosten in aanleg en investeringen in aanleg worden herrubriceerd naar boringen of productie, transport en opslagfaciliteiten vanaf de start van productie of ingebruikname.

Inbrengvergoedingen

De kosten van betaalde inbrengvergoedingen – voornamelijk exploratiekosten en rentevergoedingen met betrekking tot bewezen reserves – worden geactiveerd en afgeschreven op basis van de Unit of Production-methode (zie toelichting in de volgende paragraaf).

Afschrijvingen

Materiële vaste activa voor de gas- en oliewinning worden afgeschreven op basis van de Unit of Production methode (UOP). Deze methode is gebaseerd op de schattingen van EBN van de bewezen en waarschijnlijke ontwikkelde reserves en productieprofielen volgens de definities zoals ze door de Society of Petroleum Engineers (SPE), World Petroleum Council (WPC), American Association of Petroleum Geologists (AAPG) en Society of Petroleum Evaluation Engineers (SPEE) zijn vastgelegd in het Petroleum Resources Management Systeem 2007 (PRMS) en de nieuwe richtlijnen ervan uit 2011.

De UOP-percentages voor het boekjaar geven de verhouding weer tussen de productie voor het jaar en de bewezen en waarschijnlijke ontwikkelde reserves (PRMS categorie 1) aan het begin van het jaar. Deze reserves worden bepaald door de reserves ultimo boekjaar te verhogen met de productie voor het jaar.

De overige materiële vaste activa worden op lineaire basis afgeschreven over de verwachte gebruiksduur. In eerste instantie wordt daarbij uitgegaan van 20 jaar voor hoofdtransportleidingen en 30 jaar voor faciliteiten voor ondergrondse opslag van aardgas. Voor bedrijfsgebouwen geldt een gebruiksduur van 10 jaar. Op bedrijfsterreinen wordt niet afgeschreven.

De geschatte resterende gebruiksduur van deze materiële vaste activa wordt elk jaar getoetst. Daarbij wordt rekening gehouden met economische en technologische veroudering en met normale slijtage.

Financieringskosten projecten ('bouwrente')

Financieringskosten van projecten boven EUR 100 miljoen worden geactiveerd. Het gehanteerde rentepercentage gedurende het boekjaar wordt gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage voor de langlopende leningen van het afgelopen boekjaar.

Financiële vaste activa

Een geassocieerde deelneming is een belang in een geheel waarin EBN invloed van betekenis heeft, maar geen beslissende zeggenschap kan uitoefenen.

De geassocieerde deelnemingen worden verwerkt op basis van de equity-methode. Dat houdt in dat het aandeel van EBN in een geassocieerde deelneming wordt bepaald op het EBN-aandeel in de netto activa van deze deelnemingen, verminderd met een eventuele bijzondere waardevermindering. Het belang van EBN bij de winst of het verlies van de geassocieerde deelneming wordt opgenomen in het resultaat.

Wanneer het aandeel van EBN in het verlies van een geassocieerde deelneming de boekwaarde van deze deelneming – inclusief eventuele andere vorderingen – overtreft, wordt de boekwaarde tot nihil teruggebracht. Er worden geen verdere verliezen verantwoord, tenzij EBN verplichtingen van de geassocieerde deelneming op zich heeft genomen via een garantie of andere verplichting. Ongerealiseerde winsten en verliezen uit transacties met geassocieerde deelnemingen worden geëlimineerd naar verhouding van het EBN-aandeel in deze deelnemingen.

Bijzondere waardeverminderingen

Jaarlijks wordt op balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat de boekwaarde van een vast actief (een materieel of financieel vast actief) boven de realiseerbare waarde (de hoogste van indirecte en directe opbrengstwaarde) ligt. In dat geval wordt overgegaan tot een analyse ter identificatie van een mogelijke benodigde bijzondere waardevermindering ('impairment').

Wanneer een actief niet in ruime mate zelfstandig voor een instroom van kasmiddelen zorgt, wordt de realiseerbare waarde bepaald voor de kasgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Voor EBN komt bij de materiële vaste activa een kasgenererende eenheid overeen met een verkoopcontract. De geschatte toekomstige kasstromen worden contant gemaakt tegen een disconteringsvoet vóór belastingen, gebaseerd op de marktrente plus een opslag voor de specifieke risico's van het actief. EBN gebruikt hiervoor de WACC (Weighted Average Cost of Capital). Voor midstream activiteiten bedraagt deze 6% (2013: 7%), voor exploratie-en productieactiviteiten bedraagt deze 8% (2013: 8%) na belastingen. Op basis van een iteratieve methode is tevens een disconteringsvoet vóór belastingen bepaald.

Wanneer de realiseerbare waarde van een actief lager is dan de boekwaarde, wordt de boekwaarde afgeboekt tot de realiseerbare waarde. Een bijzondere waardevermindering wordt, eventueel ten dele, teruggedraaid bij een wijziging in de schatting die van belang is voor de bepaling van de realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen worden op een afzonderlijke regel in het geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten opgenomen.

Voorraden

De voorraden ondergronds gas en voorraden materialen worden gewaardeerd tegen de gemiddelde inkoopprijzen of lagere netto-opbrengstwaarde. De voorraad bovengrondse condensaat en olie wordt gewaardeerd tegen de netto- opbrengstwaarde per het einde van het jaar.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs met een eventuele correctie voor oninbaarheid. De eerste waardering vindt tegen reële waarde plaats.

Liquide middelen

Onder liquide middelen verstaan we kasmiddelen, banktegoeden en deposito's bij banken met een resterende looptijd van minder dan 3 maanden. Bankschulden worden opgenomen onder de kortlopende schulden.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van EBN bestaat uit aandelenkapitaal en nog uit te keren dividend. De Staat der Nederlanden is de enige aandeelhouder van EBN. Het dividend dat aan de aandeelhouder moet worden uitgekeerd, wordt als verplichting opgenomen in de periode waarover deze is verschuldigd, conform de statuten van EBN. Uitzondering daarop vormt het voorgestelde slotdividend. Dat wordt pas opgenomen als een verplichting na vaststelling door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Voorzieningen

Voorzieningen worden in de balans opgenomen wanneer aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- er is een juridische of feitelijke verplichting als gevolg van een gebeurtenis uit het verleden, en
- het is waarschijnlijk dat middelen aan de onderneming zullen worden onttrokken om aan de verplichting te voldoen, en
- er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van het bedrag van de verplichting.

Als het effect van de tijdswaarde van geld materieel is, worden voorzieningen bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een rentevoet vóór belastingen.

Als een contante waarde is berekend, wordt de toename van de voorziening door het verloop van de tijd beschouwd als rentelast. De voorziening voor uitgestelde belastingverplichtingen wordt niet contant gemaakt.

De voorziening voor opruimkosten is bedoeld voor de voorziene geschatte kosten van buitengebruikstelling, ontmanteling en terreinherstel gebaseerd op de huidige eisen, technologie en schattingen. De hoogte van deze voorziening is gebaseerd op opgaven van de operators, en wijzigingen hierin zullen, na een eigen beoordeling door EBN, doorgaans leiden tot een overeenkomstige aanpassing van de geactiveerde opruimkosten van de betreffende materiële vaste activa.

De voorziening voor bodemdaling richt zich op bepaalde bijkomende verplichtingen die ontstaan tijdens de winningfase.

De voorziening voor aardbevingen richt zich op de schadeclaims als gevolg van de aardbevingen in de provincie Groningen.

Schulden

Opgenomen leningen worden tegen geamortiseerde kostprijs verantwoord. De eerste waardering vindt plaats tegen reële waarde onder aftrek van kosten. De leningen in vreemde valuta worden op balansdatum tegen de dan geldende koers geherwaardeerd. Agio of disagio op leningen wordt gedurende de looptijd van de betreffende leningen afgeschreven. De interestlasten worden toegerekend aan het resultaat van de periode waarop zij betrekking hebben volgens de effectieve interestmethode.

Pensioenen

EBN heeft een toegezegde pensioenregeling, welke is ondergebracht bij het pensioenfonds ABP. EBN verwerkt deze pensioenregeling als toegezegde bijdrageregeling omdat het pensioenfonds niet in staat is het aandeel van EBN in de onderliggende pensioenverplichting, fondsbeleggingen en kosten van de regeling op consistente en betrouwbare wijze uit te splitsen.

Voorwaardelijke activa en passiva

Voorwaardelijke activa en passiva worden niet in de balans opgenomen.

Emissierechten

EBN moet door haar belang in de samenwerkingsverbanden voldoen aan wetgeving ter vermindering van de uitstoot van broeikasgassen. De operator verhandelt de emissierechten namens de partners in de samenwerkingsverbanden.

De operator reserveert emissierechten om te kunnen voldoen aan leveringsverplichtingen. De rechten worden niet opgenomen in de balans. Er wordt een bate opgenomen wanneer de operator het EBN-aandeel in de overtollige emissierechten verkoopt. Als de operator emissierechten moet bijkopen, neemt EBN voor haar aandeel daarin een last op.

Omzet

De omzet uit de verkoop van gas, olie en condensaat wordt verantwoord op moment van levering. Dat is het moment waarop het eigendom en de risico's van de geleverde goederen overgaan op de afnemer.

De opbrengsten uit de gas- en oliewinning door middel van activa waarin EBN samen met andere producenten deelneemt, worden opgenomen op basis van het relatieve belang van EBN hierin.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden opgenomen op basis van de effectieve interestmethode. Daarnaast worden onder deze post de interestkosten in verband met oprenting van voorzieningen opgenomen.

Resultaat geassocieerde deelnemingen

Het aandeel in het resultaat financiële vaste activa wordt bepaald op een deel van de resultaten over het verslagjaar dat overeenkomt met het belang van EBN, na aftrek van de belastingen daarop.

Belastingen

De winstbelasting wordt bepaald volgens de 'balansmethode'. Belastinglasten worden opgenomen in het geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten behalve voor zover zij betrekking hebben op een post die rechtstreeks is opgenomen in de overige ongerealiseerde resultaten.

Actuele belastingen zijn de belastingen die naar verwachting moeten worden betaald over de fiscale winst over het jaar, op basis van de belastingtarieven per balansdatum, en eventuele aanpassingen in de te betalen belastingen over voorgaande jaren.

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden opgenomen op basis van de verwachte fiscale consequenties van tijdelijke verschillen tussen de fiscale en de commerciële boekwaarde van activa en passiva die betrekking hebben op de voorziening bodemdaling en opruimkosten. De latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden berekend tegen de per balansdatum geldende of materieel vastgestelde belastingtarieven en -wetten die naar verwachting van toepassing zijn wanneer de betreffende latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden afgewikkeld.

Financiële derivaten

Financiële derivaten worden initieel in de balans opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens op elke balansdatum gewaardeerd tegen de actuele reële waarde. De actuele reële waarde wordt berekend met het waarderingsmodel van Reuters gebruikmakend van yields van Reuters. De daaruit voortvloeiende baten of lasten worden in het resultaat verwerkt. EBN past geen hedge-accounting toe.

Voor nadere informatie over de totstandkoming van de reële waarden zie pagina 104 ('Reële waarde van financiële instrumenten').

International Financial Reporting Standards (IFRS)

Nieuwe en gewijzigde IFRS-standaarden en IFRIC-interpretaties waarvan de toepassing van kracht is vanaf boekjaar 2014 zijn verwerkt:

- IFRS 11 Joint Arrangements
- IFRS 12 Disclosure of Interests in Other Entities
- IFRS 10-12 Transition Guidance
- IAS 28 Investments in Associates and Joint Ventures
- IAS 32 Financial Instruments - Presentation: Offsetting Financial Assets and Financial Liabilities

De implementatie van deze standaarden heeft geen significante impact op de jaarrekening.

De volgende standaarden, aanpassingen van standaarden en interpretaties, die nog niet van kracht zijn of nog niet door de Europese Unie zijn bekrachtigd worden door EBN nog niet toegepast:

- IFRS 9 Financial Instruments
- IFRS 10 Consolidated Financial Statements and IAS 28 Investments in Associates and Joint Ventures - Sale or Contribution of Assets between an Investor and its Associate or Joint Venture
- IFRS 11 Joint Arrangements – Accounting for Acquisitions of Interests in Joint Operations
- IAS 16 Property, Plant and Equipment and IAS 38 Intangible Assets – Clarification of Acceptable Methods of Depreciation and Amortisation
- IFRIC 21 Levies

EBN onderzoekt de gevolgen van deze standaarden, aanpassingen van standaarden en deze interpretaties. Op basis van de voorlopige uitkomsten verwacht EBN dat de toepassing van deze nieuwe standaarden, aanpassingen van standaarden en nieuwe IFRIC-interpretaties in toekomstige boekjaren geen materiële gevolgen zullen hebben voor de jaarrekening van de onderneming.

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

in EUR mln

	NOOT		2014		2013
omzet	2		6.598		8.809
heffingen	3	2.735		4.100	
operationele kosten	4	1.095		917	
bijzondere waardeverminderingen	5	-		97	
afschrijvingen	5	595		555	
bedrijfslasten			4.425		5.669
bedrijfsresultaat			2.173		3.140
financiële baten	6		142		114
financiële lasten	6		-214		-210
resultaat geassocieerde deelnemingen	7		38		43
resultaat voor belastingen			2.139		3.087
belastingen	8		-525		-760
nettoresultaat	9		1.614		2.327
overige niet-gerealiseerde resultaten			-		-
totaal resultaat na belastingen			1.614		2.327

Geconsolideerde balans

in EUR mln

ACTIVA	NOOT	ULTIMO 2014	ULTIMO 2013	PASSIVA	NOOT	ULTIMO 2014	ULTIMO 2013
vaste activa				**eigen vermogen**	14		
materiële vaste activa	10	**4.324**	4.039	aandelenkapitaal		**128**	128
financiële vaste activa	11	**110**	111	ingehouden winst		**71**	91
		4.434	4.150			**199**	219
				langlopende schulden			
				voorzieningen	15	**2.549**	2.225
				latente belastingverplichtingen	8	**76**	93
				opgenomen leningen	16	**1.408**	1.136
				overige	17	**17**	17
						4.050	3.471
vlottende activa				**kortlopende schulden**			
voorraden	12	**22**	16	opgenomen leningen	16	**644**	527
vorderingen	13	**997**	1.148	belastingschulden		**2**	45
belastingvorderingen		**1**	-	handelscrediteuren	18	**230**	281
derivaten	19	**84**	154	overige	18	**525**	937
liquide middelen		**126**	61	derivaten	19	**14**	49
		1.230	1.379			**1.415**	1.839
totaal		**5.664**	5.529	**totaal**		**5.664**	5.529

Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen

in EUR mln	AANDELEN-KAPITAAL	INGEHOUDEN WINST	TOTAAL EIGEN VERMOGEN
stand per 1 januari 2013	**128**	**72**	**200**
nettoresultaat	-	2.327	2.327
overige ongerealiseerde resultaten	-	-	-
totaal resultaat na belastingen	-	2.327	2.327
slotdividend 2012	-	-72	-72
interimdividend	-	-2.236	-2.236
stand per 31 december 2013	**128**	**91**	**219**
nettoresultaat	-	1.614	1.614
overige ongerealiseerde resultaten	-	-	-
totaal resultaat na belastingen	-	1.614	1.614
slotdividend 2013	-	-91	-91
interimdividend	-	-1.543	-1.543
stand per 31 december 2014	**128**	**71**	**199**

De ultimo 2014 ingehouden winst van EUR 71 miljoen is het voorgestelde slotdividend. Het totaal resultaat over 2014 bedroeg EUR 5.669 per aandeel. Dat is een daling van 31% ten opzichte van 2013.

Zie ook noot 14.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

in EUR mln		NOOT		2014		2013
Bedrijfsactiviteiten						
nettoresultaat uit doorlopende activiteiten				1.614		2.327
herleiding naar netto kasstromen uit bedrijfsactiviteiten						
- resultaat deelnemingen		11	-38		-43	
- afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen		10	595		652	
- afboekingen		10	102		55	
- mutatie voorzieningen		15	172		109	
- geactiveerde financieringskosten		10	-6		-5	
- mutatie reëele waarde CCIRS			-72		65	
- herwaardering opgenomen leningen			34		-62	
- overige financiële baten en lasten	- ten laste van resultaat gebracht		33		40	
- belastingen	- ten laste van resultaat gebracht	8	525		760	
- mutatie bedrijfskapitaal	- voorraden	12	-6		24	
	- vorderingen	13	153		-68	
	- overige verplichtingen (exclusief leningen, schulden aan kredietinstellingen en winstuitkeringen)		-386		73	
- onttrekking voorzieningen		15	-59		-19	
- rente	- ontvangen		40		46	
	- betaald		-72		-85	
- omzetbelasting	- betaald		-		-57	
- vennootschapsbelasting	- ontvangen		84		-	
	- betaald		-672		-841	
				427		644
Middelen uit bedrijfsactiviteiten				2.041		2.971
Investeringsactiviteiten						
materiële vaste activa		10	-765		-652	
ontvangen dividend		11	38		43	
Middelen aangewend voor investeringsactiviteiten				-727		-609
Financieringsactiviteiten						
winstuitkeringen			-1.711		-2.420	
opname leningen			249		-	
aflossing leningen			-473		-365	
kasstroom bij expiratie CCIRS			107		53	
mutatie schulden aan kredietinstellingen			579		65	
Middelen uit financieringsactiviteiten				-1.249		-2.667
Mutatie liquide middelen				65		-305
Stand liquide middelen per 1 januari				61		366
Stand liquide middelen per 31 december				126		61

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

(1) Algemene informatie

Alle bedragen in deze toelichting zijn vermeld in miljoenen euro's, tenzij anders vermeld.

Toelichting op het geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

(2) Omzet

EBN oefent één hoofdactiviteit uit, namelijk de exploratie en winning van aardgas en aardolie. De totale omzet is in Nederland gerealiseerd. Ook de activa waar EBN in participeert, bevinden zich in Nederland. Informatie over de belangrijkste debiteuren is opgenomen bij noot 22.

De omzet 2014 uit bedrijfsvoering bedroeg EUR 6.598 miljoen. Ten opzichte van 2013 was dit een daling van EUR 2.211 miljoen (25%).

De daling van de omzet werd veroorzaakt door zowel een lagere gerealiseerde afzet van aardgas (17%) als lager gerealiseerde prijzen (13%). Ook de gerealiseerde opbrengstprijzen voor olie en condensaat waren lager dan in 2013.

(3 en 4) Heffingen en operationele kosten

in EUR mln	2014	2013
G&G kosten	35	21
Afboekingen (niet succesvolle putten)	102	55
Overige kosten	958	841
totaal	**1.095**	**917**

De heffingen kwamen EUR 1.365 miljoen (33%) lager uit dan in 2013. Dit betrof voornamelijk de bijzondere afdrachten aan de Staat gerelateerd aan de productie uit het Groningenveld in 2014, te weten afdrachten volgens de Meer Opbrengst Regeling (MOR) van EUR 2.640 miljoen en een staatsaandeel van EUR 89 miljoen. De afname in de afdrachten in 2014 was het gevolg van lagere afgezette volumes en prijzen vanuit Groningen. Geologisch- en geofysische ('G&G') kosten bevat kosten van geologische-, geochemische- en geofysische onderzoeken en studies (inclusief seismische onderzoeken).

In de operationele kosten is EUR 149 miljoen verantwoord voor kosten die te maken hebben met aardbevingen in de provincie Groningen (schadeclaims en overige kosten).

De overige operationele kosten hebben vooral betrekking op productie- en transportkosten.

De totale loonkosten zoals opgenomen onder de operationele kosten zijn als volgt:

in EUR mln	2014	2013
Bruto lonen	7	7
Sociale lasten	1	1
Pensioenlasten	1	1
totaal	**9**	**9**

Voor meer informatie omtrent het werknemersbestand van EBN wordt verwezen naar de toelichtingen zoals opgenomen in het jaarverslag.

Per balansdatum had de onderneming geen contractuele verplichting tot het storten van aanvullende bedragen in het geval van een tekort bij het pensioenfonds anders dan de mogelijkheid van het betalen van hogere toekomstige premies.

(5) Afschrijvingen

in EUR mln	2014	2013
afschrijving materiële vaste activa	481	450
bijzondere waardeverminderingen	-	97
afschrijving materiële vaste activa i.v.m. opruimkosten	114	105
totaal	**595**	**652**

(6) Financiële baten en lasten

in EUR mln	2014	2013
rentebaten op liquide middelen	3	3
rentebaten op derivaten	29	34
herwaarderingsbaten op derivaten	97	-
herwaarderingsbaten op overige financiële instrumenten	-	61
overige financiële baten	13	16
totaal financiële baten	**142**	**114**
rentelasten op opgenomen leningen	-29	-35
rentelasten op derivaten	-41	-49
herwaarderingslasten op derivaten	-	-67
herwaarderingslasten op overige financiële instrumenten	-87	-
rentelast op contant gemaakte voorzieningen	-56	-58
overige financiële lasten	-1	-1
totaal financiële lasten	**-214**	**-210**
netto financieringslasten	**-72**	**-96**

De rentelasten op derivaten zijn EUR 8 miljoen lager dan in 2013 als gevolg van aflossingen en herfinanciering van afgeloste leningen tegen lagere rentes.

Het saldo van de herwaardering op derivaten en op overige financiële instrumenten betreffen vooral de herwaarderingsresultaten op de langlopende leningen en de direct daaraan gerelateerde derivaten. In 2014 betreft dit per saldo een positief resultaat van EUR 10 miljoen ten opzichte van EUR 6 miljoen negatief in 2013. Dit is met name het gevolg van ontwikkelingen in de rentecurves van de CHF, JPY en de EUR ten opzichte van elkaar.

De overige financiële baten bevat EUR 6 miljoen (2013: EUR 5 miljoen) aan gekapitaliseerde bouwrente.

(7) Resultaat geassocieerde deelnemingen

in EUR mln	2014	2013
GasTerra B.V.	14	14
NOGAT B.V.	17	23
NGT-Extensie	7	6
totaal	**38**	**43**

(8) Belastingen

in EUR mln	2014	2013
actuele belastingen lopend jaar	542	803
correctie voorgaand jaar	-	-1
latente belastingen		
afkomstig van tijdelijke verschillen	-17	-42
totaal	**525**	**760**

De effectieve belastingdruk over 2014 was met 25% gelijk aan 2013 (25%).

In 2014 bedroeg het nominale tarief van de vennootschapsbelasting in Nederland 25% (2013: 25%).

Het saldo van latente belastingvorderingen en belastingverplichtingen nam met EUR 17 miljoen af als gevolg van de volgende wijzigingen:

in EUR mln	2014	2013
stand per 1 januari		
latente belastingvorderingen	68	8
latente belastingverplichtingen	-161	-143
totaal	**-93**	**-135**
Mutaties als gevolg van :		
- verschil commerciële en fiscale waardering materiële vaste activa	-25	-18
- verschil commerciële en fiscale waardering voorzieningen	42	60
stand per 31 december	**-76**	**-93**
Waarvan:		
- latente belastingvorderingen	110	68
- latente belastingverplichtingen	-186	-161
mutatie vordering	42	60
mutatie verplichting	-25	-18

Onder de latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden de toekomstige belastingvorderingen en -verplichtingen verstaan die onder meer voortvloeien uit tijdelijke verschillen tussen het vermogen berekend op basis van bedrijfseconomische grondslagen en het vermogen op basis van fiscale grondslagen.

(9) Nettoresultaat

In 2014 resulteert een nettoresultaat uit doorlopende activiteiten van EUR 1.614 miljoen. Dat was EUR 713 miljoen (31%) lager dan over 2013.

Toelichting op de balans

(10) Materiële vaste activa

in EUR mln	TOTAAL	PRODUCTIE, TRANSPORT EN OPSLAG FACILITEITEN	BORINGEN	INBRENG-VERGOE-DINGEN	ACTIVERING OPRUIM-KOSTEN	EXPLORATIE EN EVALUA-TIE ACTIVA IN AANLEG	INVESTE-RINGEN EN BORINGEN IN AANLEG
Stand 01-01-2013							
aanschaffingswaarde	13.016	6.640	3.330	1.439	1.180	47	380
afschrijvingen	9.105	4.969	2.319	1.227	590	-	-
boekwaarde	**3.911**	**1.671**	**1.011**	**212**	**590**	**47**	**380**
Mutaties in 2013							
aanschaffingswaarde:							
- investeringen	652	90	86	14	-	112	350
- inbedrijfstellingen	-	45	95	-	-	-36	-104
- activering financieringskosten	5	-	-	-	-	-	5
- activering opruimkosten	178	-	-	-	178	-	-
- buitenbedrijfstellingen	-	-	-	-	-	-	-
- afboekingen	-55	-1	-28	-	-	-15	-11
afschrijvingen:							
- afschrijvingen	-555	-230	-203	-17	-105	-	-
- bijzondere waardevermindering	-97	-	-	-	-	-	-97
- buitenbedrijfstellingen	-	-	-	-	-	-	-
	128	-96	-50	-3	73	61	143
Stand ultimo 2013							
aanschaffingswaarde	13.796	6.774	3.483	1.453	1.358	108	620
afschrijvingen	9.757	5.199	2.522	1.244	695	-	97
boekwaarde	**4.039**	**1.575**	**961**	**209**	**663**	**108**	**523**
Mutaties in 2014							
aanschaffingswaarde:							
- investeringen	765	150	111	9	-	145	350
- inbedrijfstellingen	-	572	190	-	-	-34	-728
- activering financieringskosten	6	-	-	-	-	-	6
- activering opruimkosten	211	-	-	-	211	-	-
- buitenbedrijfstellingen	-3	-3	-	-	-	-	-
- afboekingen	-102	-1	-41	-	-	-50	-10
afschrijvingen:							
- afschrijvingen	-595	-260	-199	-22	-114	-	-
- bijzondere waardevermindering	-	-97	-	-	-	-	97
- buitenbedrijfstellingen	3	3	-	-	-	-	-
	285	364	61	-13	97	61	-285
Stand ultimo 2014							
aanschaffingswaarde	14.673	7.492	3.743	1.462	1.569	169	238
afschrijvingen	10.349	5.553	2.721	1.266	809	-	-
boekwaarde	**4.324**	**1.939**	**1.022**	**196**	**760**	**169**	**238**

De investeringen in 2014 ad EUR 765 miljoen waren 17% hoger dan in 2013 (EUR 652 miljoen). De investeringen op land bedroegen EUR 290 miljoen (2013: EUR 275 miljoen). De investeringen op zee bedroegen EUR 475 miljoen (2013: EUR 377 miljoen).

De toename in de activering van de geschatte opruimkosten van installaties bedroeg in 2014 EUR 211 miljoen (2013: EUR 178 miljoen). Voor een verdere toelichting zie noot 15.

Naar aanleiding van de toepassing van IAS 23 'Borrowing Costs' is voor de projecten Bergermeer en de uitbreiding Norg-gasopslag het geactiveerde bedrag met gemiddeld 3% opgerent en daarmee een bedrag van EUR 6 miljoen (2013: EUR 5 miljoen) aan financieringskosten geactiveerd.

In 2014 is er geen bijzondere waardevermindering verantwoord (2013: EUR 97 miljoen).

(11) Financiële vaste activa

Onder financiële vaste activa verstaat EBN de deelneming van 40% in GasTerra, de 45% deelneming in NOGAT en de 12% deelneming in de NGT-Extensie. In 2014 zijn de 4 overgebleven cost-companies opgeheven (in 2013: onder "overige" deelnemingen).

De geassocieerde deelnemingen worden verwerkt op basis van de equity-methode. Het resultaat wordt jaarlijks uitgekeerd.

in EUR mln	GASTERRA	NOGAT	NGT-EXTENSIE	2014 TOTAAL	GASTERRA	NOGAT	OVERIGE	2013 TOTAAL
stand per 1 januari	86	13	12	111	86	13	13	112
aandeel in resultaat	14	17	7	38	14	23	6	43
ontvangen dividend	-14	-17	-7	-38	-14	-23	-7	-44
opheffing cost companies			-1	-1				
stand per 31 december	**86**	**13**	**11**	**110**	**86**	**13**	**12**	**111**

De volgende tabel geeft samenvattende financiële informatie over de geassocieerde deelnemingen GasTerra, NOGAT en de NGT-Extensie op 100%-basis.

in EUR mln		GASTERRA	NOGAT	NGT-EXTENSIE	2014 TOTAAL	GASTERRA	NOGAT	NGT-EXTENSIE	2013 TOTAAL
balanstotaal activa	kortlopend	3.739	48	-	3.787	3.904	60	-	3.964
	langlopend	35	50	11	96	39	46	13	98
schulden	kortlopend	3.558	9	1	3.568	3.727	4	1	3.732
	langlopend	-	-	-	-	-	-	-	-
netto omzet		19.501	52	82	19.635	24.293	76	81	24.450
nettoresultaat		36	38	83	157	36	51	80	167

(12) Voorraden

in EUR mln	2014	2013
materiaal	7	6
gas	5	-
condensaat en olie	10	10
totaal	**22**	**16**

(13) Vorderingen

in EUR mln	2014	2013
vordering op geassocieerde deelneming	175	1.109
overige handelsdebiteuren	810	17
totaal handelsdebiteuren	985	1.126
overige vorderingen en transitoria	12	22
totaal	**997**	**1.148**

De vorderingen zijn met EUR 151 miljoen (13%) gedaald, voornamelijk als gevolg van lagere afgezette volumes in het vierde kwartaal 2014 ten opzichte van het vierde kwartaal in 2013.

De geassocieerde deelneming betreft GasTerra waarin EBN voor 40% deelneemt.

Voor wat betreft het kredietrisico wordt verwezen naar noot 19.

(14) Eigen vermogen

in EUR mln	2014	2013
stand per 1 januari	**219**	**200**
totaal resultaat	1.614	2.327
slotdividend voorgaand jaar	-91	-72
interimdividend	-1.543	-2.236
stand per 31 december	**199**	**219**

EBN draagt maandelijks het (voorlopige) resultaat af aan het ministerie van Economische Zaken. Deze periodieke winstafdracht is sterk bepalend voor de balansstructuur van EBN en resulteert in een relatief beperkt eigen vermogen voor de onderneming. Daar staat echter een zeer omvangrijke cashflow gedurende het gehele jaar tegenover. Het maatschappelijke, tevens geplaatste en volgestorte aandelenkapitaal bedraagt in 2014 EUR 128 miljoen (2013: EUR 128 miljoen) en bestaat uit 284.750 aandelen (2013: 284.750 aandelen) met elk een nominale waarde van EUR 450. Het gedeclareerde interimdividend per aandeel bedroeg EUR 5.419 (2013: EUR 7.853). Het gedeclareerde slotdividend per aandeel bedroeg EUR 320 per aandeel (2013: EUR 253).

Het voorgestelde slotdividend van EUR 71 miljoen (2013: EUR 91 miljoen) wordt uitgekeerd na vaststelling van de jaarrekening door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Dit bedrag is het saldo van de nettowinst à EUR 1.614 miljoen en het al uitgekeerde interimdividend à EUR 1.543 miljoen. Het voorgestelde slotdividend is niet in mindering gebracht op het eigen vermogen.

(15) Voorzieningen

De voorziening opruimkosten omvat verplichtingen met een looptijd van 1 tot 60 jaar. De voorziening bodemdaling omvat eveneens verplichtingen met een looptijd van 1 tot 60 jaar. De looptijd van de voorziening voor aardbevingen die tot balansdatum plaatsvinden hangt af van de snelheid van het indienen van claims en de afwikkeling van de ingediende claims.

De voorziening opruimkosten is gebaseerd op opgaven van de operators en eigen analyses en wordt bepaald middels een schatting van de kosten op basis van het huidige prijspeil, zonder rekening te houden met inflatie, en contant gemaakt met een reële rente van 0,3% (2013: 0,7%). De tegenhanger van de contant gemaakte voorziening is gerubriceerd onder de materiële vaste activa en wordt afgeschreven op basis van UOP-methode. Voor het oprenten van de voorziening wordt de nominale rente van 2,7% gebruikt (2013: 3,15%).

Het totaal van de voorzieningen wordt verhoogd met EUR 324 miljoen. Dit is het saldo van de volgende wijzigingen:

De verhoging van de voorziening opruimkosten ad EUR 211 miljoen wordt vooral veroorzaakt door een aanpassing van de disconteringsvoet naar een reële rente van 0,3% (2013: 0,7%). Daarnaast zijn de geschatte kosten voor het ontmantelen en opruimen van installaties geactualiseerd door toename van de ingeschatte kosten en aangepaste inzichten over de tijdstippen van beëindiging van de productie.

De voorziening voor schadeclaims als gevolg van aardbevingen in de provincie Groningen is gebaseerd op het aantal gemelde claims en de gemiddelde kosten per claim op basis van ervaring en historische informatie.

De verhoging van de voorziening voor schadeclaims als gevolg van aardbevingen in de provincie Groningen wordt vooral veroorzaakt door het toenemende aantal claims.

in EUR mln	OPRUIMKOSTEN	BODEMDALING	AARDBEVINGEN	TOTAAL
stand per 1 januari 2013	**1.873**	**84**	**-**	**1.957**
dotatie	-	17	34	51
onttrekking	-18	-1	-	-19
herziening	178	-	-	178
oprenten	58	-	-	58
stand per 31 december 2013	**2.091**	**100**	**34**	**2.225**
dotatie	-	4	112	116
onttrekking	-9	-1	-49	-59
herziening	211	-	-	211
oprenten	56	-	-	56
stand per 31 december 2014	**2.349**	**103**	**97**	**2.549**

(16) Opgenomen kortlopende en langlopende leningen

in EUR mln	2014		2013	
	TOTAAL	WAARVAN KORTLOPEND	TOTAAL	WAARVAN KORTLOPEND
obligatieleningen	1.339	-	1.494	427
onderhandse leningen	69	-	104	35
commercial paper	358	358	65	65
kasgeldleningen	286	286	-	-
totaal	**2.052**	**644**	**1.663**	**527**

Het totaal van de opgenomen leningen is met EUR 389 miljoen (23%) toegenomen. Deze toename is vooral het gevolg van een lagere kasstroom uit bedrijfsactiviteiten en hogere investeringsactiviteiten in 2014 ten opzichte van 2013. In 2014 zijn langlopende obligatieleningen met een nominale waarde van CHF 525 miljoen, alsmede een langlopende onderhandse lening van JPY 5.000 miljoen afgelost. Er zijn twee nieuwe obligatieleningen met een gezamenlijke nominale waarde van CHF 300 miljoen uitgegeven. Er zijn geen zekerheden verstrekt over de opgenomen leningen met een totale schuldrest ultimo 2014 van EUR 2.052 miljoen. In de overeenkomsten van de obligatie- en onderhandse leningen zijn clausules opgenomen die het stellen van zekerheden beperken.

De kasgeldleningen betreffen deposito's die door GasTerra zijn geplaatst bij EBN. In 2014 is samen met Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM) een Deposit and Loan Facility Agreement aangegaan met GasTerra. Op basis van deze overeenkomst kan GasTerra aan EBN en NAM (als gezamenlijke partijen) voorstellen om een geldsom voor een termijn van 3 dagen tot 3 maanden als termijn-deposito bij EBN en NAM te plaatsen. Ook kan GasTerra op basis van deze overeenkomst een verzoek voor een lening bij EBN en NAM (als gezamenlijke partijen) voor eenzelfde termijn indienen.

Opgenomen langlopende leningen

De langlopende leningen, inclusief de leningen met vervaldatum binnen 1 jaar, zijn als volgt samengesteld:

in EUR mln					**2014**	**2013**
JPY	5.000 MLN	1,59%	ONDERHANDSE LENING	2004/2014	-	35
CHF	400 MLN	3,00%	BEURSGENOTEERDE LENING	2007/2014	-	325
CHF	125 MLN	3,00%	BEURSGENOTEERDE LENING	2007/2014	-	102
JPY	10.000 MLN	1,775%	ONDERHANDSE LENING	2007/2017	69	69
CHF	325 MLN	2,125%	BEURSGENOTEERDE LENING	2010/2020	270	265
CHF	125 MLN	2,125%	BEURSGENOTEERDE LENING	2010/2020	104	102
CHF	350 MLN	0,75%	BEURSGENOTEERDE LENING	2011/2016	291	285
CHF	150 MLN	1,625%	BEURSGENOTEERDE LENING	2011/2023	125	122
CHF	235 MLN	0,625%	BEURSGENOTEERDE LENING	2012/2019	195	191
CHF	125 MLN	1,125%	BEURSGENOTEERDE LENING	2012/2024	104	102
CHF	175 MLN	0,50%	BEURSGENOTEERDE LENING	2014/2022	146	-
CHF	125 MLN	0,875%	BEURSGENOTEERDE LENING	2014/2026	104	-
					1.408	**1.598**

De hoofdsommen van deze leningen en de bijbehorende rentelasten in vreemde valuta zijn via cross currency interest rate swaps volledig omgezet naar euro's. Daardoor worden de koerseffecten op de langlopende schulden zoals die uit de tabel blijken geneutraliseerd. Het gemiddelde interestpercentage van alle per jaareinde uitstaande langlopende leningen, inclusief de effecten van de cross currency interest rate swaps, is 2,15% (2013: 3,00%). Deze verlaging is het gevolg van het in 2014 aflossen van leningen die een hoger interestpercentage kenden ten opzichte van het interestpercentage van de nieuwe financiering. Alle langlopende leningen zijn vastrentend.

Met uitzondering van de aan de JPY 2007/2017, CHF 2014/2022 en CHF 2014/2026 leningen gerelateerde cross currency interest rate swaps, is het rentetype van de cross currency interest rate swaps vast. Ultimo 2014 heeft 22% van de financiering via de uitstaande cross currency interest rate swaps een variabele rentelast.

De volgende tabel geeft een overzicht van de opgenomen obligaties en onderhandse leningen, gerangschikt op vervaldatum.

in EUR mln	**2014**	**2013**
binnen 1 jaar	-	462
binnen 1 tot 2 jaar	291	-
binnen 2 tot 3 jaar	69	285
binnen 3 tot 4 jaar	-	69
binnen 4 tot 5 jaar	195	-
na 5 jaar	853	782
totaal	**1.408**	**1.598**

Van het totaal van de opgenomen leningen heeft 74% een resterende looptijd langer dan 3 jaar. De leningen met vervaldatum binnen 1 jaar worden opgenomen onder de kortlopende schulden.

(17) Overige langlopende schulden

Dit betreft een schuld van EUR 17 miljoen (2013: EUR 17 miljoen) aan de Staat uit hoofde van een stockdividend van GasTerra. De Staat heeft recht op een deel van het aan EBN toekomende dividend van GasTerra bij liquidatie van GasTerra.

(18) Overige kortlopende schulden

Deze post is als volgt samengesteld:

in EUR mln	**2014**	**2013**
handelscrediteuren	230	281
schulden inzake rente	22	23
heffingen	367	742
overige schulden	136	172
totaal	**755**	**1.218**

De afname bij de heffingen is voornamelijk het gevolg van een lagere uitstaande MOR verplichting.

Beleid om financiële risico's te beheersen

(19) Risicobeheer

Algemeen

De belangrijkste financiële risico's voor EBN zijn het liquiditeitsrisico, kredietrisico en het marktrisico (bestaande uit een renterisico en een valutarisico). Het financiële beleid van EBN is erop gericht om de effecten van koers- en renteschommelingen op activa en passiva te beperken. EBN maakt gebruik van financiële derivaten om de rente- en valutarisico's te beheersen die zijn verbonden aan met name de financiering van bedrijfsactiviteiten. De onderneming neemt geen speculatieve posities in met financiële derivaten.

Kapitaalbeheer

EBN streeft naar continuering van een goede toegang tot de geld- en kapitaalmarkten, onder andere door een prudent financieringsbeleid, gericht op handhaving van de korte- en lange termijn credit ratings op de hoogst mogelijke niveaus. Investeringsbeslissingen worden geëvalueerd op basis van het verwachte rendement met inachtneming van de gemiddelde gewogen vermogenskostenvoet van EBN.

in EUR mln	**2014**	**2013**
langlopende leningen	1.408	1.136
kortlopende leningen	644	527
totaal opgenomen leningen	2.052	1.663
liquide middelen	-126	-61
financiële derivaten	-70	-105
nettoschuld (A)	1.856	1.497
eigen vermogen (B)	199	219
gearing ratio A/(A+B)*100%	**90%**	**87%**

Liquiditeitsrisico

EBN beschikt over een commercial paper programma van EUR 2.000 miljoen. Dat is onveranderd ten opzichte van 2013. Ultimo 2014 staat er voor USD 435 miljoen (omgezet via valutatermijncontracten naar EUR 358 miljoen) aan commercial paper uit. Ultimo 2013: EUR 65 miljoen.

De volgende tabel geeft inzicht in de te verwachten contractuele kasstromen uit de aflossing en rente van de leningen en de daaraan gekoppelde derivaten:

in EUR mln			2014		2014	2013
	OPGENOMEN LENINGEN	RENTE BETALINGEN	BETALING BIJ AFLOSSING	KASSTROOM DERIVATEN	TOTALE CASH OUT	TOTALE CASH OUT
binnen 1 jaar	644	-29	-644	28	-645	-472
binnen 1 tot 2 jaar	291	-29	-291	-	-320	-28
binnen 2 tot 3 jaar	69	-22	-69	8	-83	-319
binnen 3 tot 4 jaar	-	-22	-	-	-22	-82
binnen 4 tot 5 jaar	195	-22	-195	-1	-218	-21
na 5 jaar	853	-44	-853	60	-837	-803
Totaal	**2.052**	**-168**	**-2.052**	**95**	**-2.125**	**-1.725**

in EUR mln			2013		2013	2012
	OPGENOMEN LENINGEN	RENTE BETALINGEN	BETALING BIJ AFLOSSING	KASSTROOM DERIVATEN	TOTALE CASH OUT	TOTALE CASH OUT
binnen 1 jaar	527	-42	-527	97	-472	-365
binnen 1 tot 2 jaar	-	-28	-	-	-28	-408
binnen 2 tot 3 jaar	285	-28	-285	-6	-319	-28
binnen 3 tot 4 jaar	69	-21	-69	8	-82	-319
binnen 4 tot 5 jaar	-	-21	-	-	-21	-82
na 5 jaar	782	-62	-782	41	-803	-824
Totaal	**1.663**	**-202**	**-1.663**	**140**	**-1.725**	**-2.026**

Kredietrisico

Het kredietrisico voor EBN heeft hoofdzakelijk betrekking op uitgezette deposito's bij kredietinstellingen, de beleggingen in geldmarktfondsen en commercial paper en de marktwaarde van financiële derivaten. EBN beperkt het kredietrisico door uitsluitend zaken te doen met financiële instellingen met een hoge kredietwaardigheid en door interne vaststelling van specifieke kredietlimieten per financiële instelling, gebaseerd op de credit ratings van de desbetreffende instelling. Voor beleggingen in deposito's en commercial paper geldt minimaal een P-1, A-1 en F1 korte termijn rating van respectievelijk Moody's, Standard & Poor's en Fitch én een minimale lange termijn rating van A2 van Moody's en A van Standard & Poor's en Fitch. Voor geldmarktfondsen geldt een minimale credit rating van Aaa van Moody's en AAA van Standard & Poor's en Fitch.

Indien in het kader van langlopende financiering derivatentransacties worden afgesloten, wordt dit uitsluitend gedaan met tegenpartijen die minimaal een lange termijn rating van A2 van Moody's en A van respectievelijk Standard & Poor's en Fitch hebben en waarmee EBN een 'International Swaps and Derivatives Association'(ISDA) overeenkomst inclusief Credit Support Annex (CSA) is overeengekomen. Er zijn in 2014 geen kredietverliezen opgetreden. Ten aanzien van cross currency interest rate swaps met een nominale waarde van CHF 1.160 miljoen (EUR 965 miljoen) zijn er Credit Support Annexes (CSA's) overeengekomen met de betreffende tegenpartijen. Uit dien hoofde is er ultimo 2014 voor EUR 5 miljoen aan onderpand gestort bij banken (2013: EUR 13 miljoen). Dit onderpand is rentedragend en is opgenomen onder liquide middelen en zal niet worden aangewend voor commerciele doeleinden. Bij de waardering van de derivaten wordt rekening gehouden met het kredietrisico op tegenpartijen. Bij een positieve dan wel negatieve marktwaarde van het totaal van derivaten per tegenpartij wordt een Credit Value Adjustment (CVA) respectievelijk een Debt Value Adjustment (DVA) in de waardering opgenomen. Deze aanpassingen zijn gebaseerd op Credit Default Swap (CDS) spreads en de marktwaarde van de derivaten per tegenpartij. Per saldo is hiervoor de waardering van de derivaten met EUR 1 miljoen verlaagd.

Kredietrisico van vorderingen

EBN verkocht gedurende 2014 (direct en indirect) 91% (2013: 96%) van de omzet aan GasTerra waarvan het kredietrisico als laag wordt ingeschat (lange termijn rating Standard & Poor's AA). Gedurende 2014 is de facturatie van een deel van de gasopbrengsten gewijzigd, waardoor dit deel wordt ontvangen via de operator en niet meer via GasTerra. Het kredietrisico van betreffende operator wordt ingeschat als laag. De vordering op GasTerra bedraagt 18% (2013: 97%) van de totale vorderingen.

Renterisico

Het renterisicobeleid van EBN is gericht op het beperken van de renterisico's die samenhangen met de financiering van de onderneming en tegelijkertijd op het realiseren van minimale netto-rentelasten. Van de langlopende leningen en financiële derivaten wordt conform interne richtlijnen maximaal 60% als variabel rentend aangehouden. Ultimo 2014 is 22% (2013: 7%) van deze langlopende schuldpositie variabel rentend.

De analyse van de gevoeligheid van opgenomen leningen en daaraan gekoppelde financiële derivaten voor rentebewegingen gaat uit van een onmiddellijke verandering van 1% punt in de rentetarieven ten opzichte van het niveau op 31 december 2014. Alle andere variabelen worden daarbij constant gehouden. Een verlaging van de rentetarieven met 1% punt zou resulteren in een geschatte daling van de netto-financieringslasten met EUR 28 miljoen uitgaande van de portefeuille aan financiële instrumenten per 31 december 2014.

In onderstaande tabel is de gevoeligheid weergegeven van de reële waarde van de financiële instrumenten per 31 december 2014 voor veranderingen in de rentetarieven:

in EUR mln

2014	BOEKWAARDE	REËLE WAARDE	VERANDERING REËLE WAARDE +1%	VERANDERING REËLE WAARDE -1%
liquide middelen	126	126	-	-
vorderingen	997	997	-	-
kortlopende leningen	-644	-644	-	-
overige kortlopende schulden	-757	-757	-	-
langlopende leningen	-1.408	-1.489	79	-86
cross currency swaps positief gebruikt voor langlopende leningen	56	56	-5	5
cross currency swaps negatief gebruikt voor langlopende leningen	-14	-14	-21	23
valutatermijncontracten gebruikt voor kortlopende leningen	28	28	-	-
totaal	**-1.616**	**-1.697**	**53**	**-58**

in EUR mln

2013	BOEKWAARDE	REËLE WAARDE	VERANDERING REËLE WAARDE +1%	VERANDERING REËLE WAARDE -1%
liquide middelen	61	61	-	-
vorderingen	1.148	1.148	-	-
kortlopende leningen	-527	-540	5	-5
overige kortlopende schulden	-1.263	-1.263	-	-
langlopende leningen	-1.136	-1.168	63	-68
cross currency swaps positief gebruikt voor langlopende leningen	154	154	-7	7
cross currency swaps negatief gebruikt voor langlopende leningen	-49	-49	1	-1
totaal	**-1.612**	**-1.657**	**62**	**-67**

Een toename van de rentetarieven met 1% punt zou resulteren in een stijging van de netto- financieringslasten van naar schatting EUR 26 miljoen. Deze effecten zullen hoofdzakelijk ontstaan omdat de door een renteverandering veroorzaakte verandering in de marktwaarde van de derivaten rechtstreeks wordt verantwoord in het resultaat.

Ultimo 2014 is de gevoeligheid van de financieringslasten voor renteveranderingen van de reële waarde van de financiële instrumenten tussen negatief EUR 26 miljoen (+ 1% punt wijziging van rente) en positief EUR 28 miljoen (-1% punt wijziging van rente).

Valutarisico

EBN dekt valutarisico's, die voortvloeien uit verkopen en inkopen, volledig af op het moment waarop de handelsvorderingen of handelsverplichtingen zich manifesteren. Ultimo 2014 waren er geen af te dekken posities (ultimo 2013 geen).

Valutarisico's op kortlopende leningen in vreemde valuta worden afgedekt met valutatermijncontracten. Ultimo 2014 was er voor USD 435 miljoen aan valutatermijncontracten afgesloten gerelateerd aan in vreemde valuta uitgegeven kortlopende leningen (ultimo 2013 geen).

Valutarisico's op langlopende leningen in vreemde valuta zijn afgedekt met cross currency interest rate swaps (zie noot 16).

In de analyse van de gevoeligheid van de netto schuld (inclusief financiële derivaten) voor schommelingen in valutakoersen ten opzichte van de euro wordt uitgegaan van een verandering van 10% in alle valutakoersen tegenover de euro uitgaande van de koersen per 31 december 2014, waarbij alle andere variabelen constant worden gehouden. Een verandering van +10% houdt in dat de euro zwakker wordt ten opzichte van de vreemde valuta. Een verandering van -10% betekent een versterking van de euro ten opzichte van de vreemde valuta.

in EUR mln

2014	BOEKWAARDE	REËLE WAARDE	VERANDERING REËLE WAARDE +10%	VERANDERING REËLE WAARDE -10%
liquide middelen	126	126	-	-
vorderingen	997	997	-	-
kortlopende leningen	-644	-644	-40	33
overige kortlopende schulden	-757	-757	-	-
langlopende leningen	-1.408	-1.489	-166	136
cross currency swaps positief gebruikt voor langlopende leningen	56	56	79	-64
cross currency swaps negatief gebruikt voor langlopende leningen	-14	-14	87	-72
valutatermijncontracten gebruikt voor kortlopende leningen	28	28	40	-33
totaal	**-1.616**	**-1.697**	**-**	**-**

in EUR mln

2013	BOEKWAARDE	REËLE WAARDE	VERANDERING REËLE WAARDE +10%	VERANDERING REËLE WAARDE -10%
liquide middelen	61	61	-	-
vorderingen	1.148	1.148	-	-
kortlopende leningen	-527	-540	-53	43
overige kortlopende schulden	-1.263	-1.263	-	-
langlopende leningen	-1.136	-1.168	-130	106
cross currency swaps positief gebruikt voor langlopende leningen	154	154	95	-78
cross currency swaps negatief gebruikt voor langlopende leningen	-49	-49	88	-71
totaal	**-1.612**	**-1.657**	**-**	**-**

Reële waarde van financiële instrumenten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de boekwaarde en de geschatte reële waarde van financiële instrumenten:

in EUR mln	31 DECEMBER 2014		31 DECEMBER 2013	
	BOEKWAARDE	REËLE WAARDE	BOEKWAARDE	REËLE WAARDE
activa				
kortlopende vorderingen	997	997	1.148	1.148
financiële derivaten	84	84	154	154
liquide middelen	126	126	61	61
passiva				
beursgenoteerde langlopende leningen	1.339	1.417	1.067	1.095
overige langlopende leningen	69	72	69	73
beursgenoteerde kortlopende leningen	-	-	427	440
overige kortlopende leningen	644	644	100	100
financiële derivaten	14	14	49	49
overige kortlopende schulden	757	757	1.263	1.263

De reële waarden van beursgenoteerde langlopende leningen zijn gebaseerd op gepubliceerde koersen (niveau 1 volgens IFRS), de overige reële waarden worden berekend op basis van beschikbare marktinformatie (niveau 2 volgens IFRS). Alle financiële activa en verplichtingen tegen reële waarde met waardemutaties door het resultaat classificeren zich naar niveau 2. Jaarlijks wordt de systematiek van het waarderen van derivaten beoordeeld. In 2014 is deze niet aangepast.

Kortlopende vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden worden opgenomen tegen boekwaarde. Gezien de korte looptijd van deze instrumenten benadert de boekwaarde de reële waarde.

Onderstaande tabel biedt een overzicht van de boekwaarde van financiële derivaten onderverdeeld naar type en doel:

in EUR mln	ACTIVA	PASSIVA	TOTAAL
cross currency interest rate swaps	154	-49	105
valutatermijncontracten	-	-	-
totaal financiële derivaten in relatie tot opgenomen leningen per 31 december 2013	**154**	**-49**	**105**
cross currency interest rate swaps	56	-14	42
valutatermijncontracten	28	-	28
totaal financiële derivaten in relatie tot opgenomen leningen per 31 december 2014	**84**	**-14**	**70**

Overige toelichtingen

(20) Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Zoals aangegeven in de grondslagen voor waardering en winstbepaling neemt EBN deel in een veelvoud van samenwerkingsverbanden. De basis van deze samenwerkingsverbanden is vastgelegd in overeenkomsten van samenwerking of Joint Operating Agreements waaruit meerjarige financiële rechten en verplichtingen voortvloeien. De investeringsverplichtingen ultimo 2014 bedragen EUR 523 miljoen, waarbij de looptijd van deze verplichtingen grotendeels korter dan 1 jaar is. Ultimo 2013 bedroeg de verplichting 535 miljoen.

Voorts bedraagt EBN's (in)directe aandeel in de bewezen en waarschijnlijke gasreserves van velden waarin EBN participeert per 31 december 2014 358 miljard Nm^3 GE (2013: 378 miljard Nm^3 GE).

Zoals gebruikelijk in de industrie vinden, onder meer via de geassocieerde deelneming GasTerra, continu heronderhandelingen plaats over de prijsstelling van verkoopcontracten. De uitkomsten hiervan kunnen een significante positieve of negatieve impact hebben op het resultaat van EBN.

Als gevolg van het Kabinetsbesluit van 17 januari 2014 over de gaswinning uit Groningen en de daardoor veroorzaakte aardbevingen zijn toekomstige verplichtingen ontstaan. Deze verplichtingen hebben vooral betrekking op schadeherstel, preventieve versteviging van gebouwen en compensatiemaatregelen om de veiligheid en de leefbaarheid in het aardbevingsgebied te vergroten.

De minister van Economische Zaken heeft toegezegd dat een totaalbedrag van EUR 1,2 miljard beschikbaar zal worden gesteld voor de periode 2014-2018. Een voorziening is opgenomen inzake schadeclaims als gevolg van aardbevingen (zie noot 15). De invulling van en de kosten gemoeid met de overige maatregelen zijn op dit moment nog niet betrouwbaar in te schatten. Hiervoor is geen voorziening opgenomen. De totale omvang van de kosten zou dus hoger kunnen uitvallen. EBN zal uit hoofde van haar deelname in de vergunning Groningen voor 40% bijdragen aan deze kosten.

(21) Toelichting bij het overzicht van kasstromen

Bij het opstellen van het overzicht van kasstromen wordt de indirecte methode toegepast en wordt uitgegaan van een vergelijking van beginbalans en eindbalans. Vervolgens worden mutaties geëlimineerd die niet tot een kasstroom hebben geleid. De mutaties in het overzicht kasstromen kunnen worden ontleend aan de mutatieoverzichten van de betreffende balansposten.

(22) Verbonden partijen

GasTerra en EBN zijn verbonden partijen. EBN heeft 78 (2013: 76) gasverkoopcontracten met GasTerra.

Gedurende 2014 is de facturatie van een deel van de gasopbrengsten gewijzigd, waardoor dit deel wordt ontvangen via de operator en niet meer via GasTerra. Van de netto omzet van EUR 6.598 miljoen is EUR 3.978 miljoen gerealiseerd via GasTerra (2013: EUR 8.809 miljoen resp. EUR 8.345 miljoen). Onder de vorderingen in 2014 is uit hoofde van leveringen aan GasTerra een bedrag opgenomen van EUR 175 miljoen (2013: EUR 1.109 miljoen).

EBN is samen met de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM) een Deposit and Loan Facility Agreement aangegaan met GasTerra. Op basis van deze overeenkomst kan GasTerra aan EBN en NAM (als gezamenlijke partijen) voorstellen om een geldsom voor een termijn van 3 dagen tot 3 maanden als termijndeposito bij EBN en NAM te plaatsen. Ook kan GasTerra op basis van deze overeenkomst een verzoek voor een lening bij EBN en NAM (als gezamenlijke partijen) voor eenzelfde termijn indienen. Voor verdere informatie wordt verwezen naar noot 16.

De Staat als aandeelhouder is als een verbonden partij aan te merken. De heffingen, vennootschapsbelasting en het totaal resultaat worden afgedragen aan de Staat. Hierbij wordt verwezen naar noot 14 en noot 18 in de jaarrekening.

(23) Key management

De totale last ter zake van bezoldiging, pensioenen en overige loonkosten van het key management (4 directieteamleden en 4 commissarissen) bedraagt in 2014 EUR 1,2 miljoen (2013: EUR 1,3 miljoen; 4 directieteamleden en 4 commissarissen). De totale loonkosten van de directieleden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

in EUR	**2014**	**2013**
periodiek betaalde beloningen	1.096.895	1.110.986
kosten voor beloning na beëindiging dienstverband	-	134.365
totaal	**1.096,895**	**1.245.351**

De bovenstaande bedragen zijn inclusief variabele beloningen. Tot en met 2013 werden de variabele beloningen opgenomen in het boekjaar dat ze definitief werden vastgesteld.

Vanaf 2014 worden deze variabele beloningen opgenomen in het boekjaar waaraan de prestatie gerelateerd is. Hiervoor zijn de vergelijkende cijfers ook aangepast.

De bruto bezoldiging van de commissarissen kan als volgt worden gespecificeerd:

in EUR		**2014**	**2013**
H.M.C.M. van Oorschot	hele jaar	25.619	26.818
A.H.P. Gratama van Andel	hele jaar	22.264	22.264
R.G.M. Zwitserloot	vanaf 18 april 2013 tot 16 april 2015	22.264	16.698
G.J. Kramer	tot 16 april 2014	6.555	22.264
R.M.J. van der Meer	tot 18 april 2013	-	9.445
J.W. Weck	vanaf 3 februari 2015	-	-
totaal		**76.702**	**97.489**

In bovenstaande bezoldiging is het werkgeversdeel voor sociale verzekeringen en eindheffing ad EUR 9.957 (2013: EUR 12.841) niet inbegrepen.

(24) Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen materiële gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan welke nader moeten worden toegelicht.

Utrecht, 23 juni 2015

Directie	Raad van Commissarissen
J.D. Bokhoven	H.M.C.M. van Oorschot
	A.H.P. Gratama van Andel
	J.W. Weck

Enkelvoudige winst- en verliesrekening

in EUR mln	**2014**	**2013**
resultaat deelnemingen	**42**	**52**
overige resultaten na belastingen	1.572	2.275
netto resultaat	**1.614**	**2.327**
overige ongerealiseerde resultaten	-	-
totaal resultaat na belastingen	**1.614**	**2.327**

Enkelvoudige balans

in EUR mln

ACTIVA	NOOT	ULTIMO 2014	ULTIMO 2013	PASSIVA	NOOT	ULTIMO 2014	ULTIMO 2013
vaste activa				**eigen vermogen**	14		
materiële vaste activa	10	**4.035**	3.845	aandelenkapitaal		**128**	128
financiële vaste activa	11	**344**	226	ingehouden winst		**71**	91
		4.379	4.071			**199**	219
				langlopende schulden			
				voorzieningen	15	**2.500**	2.209
				latente belastingverplichtingen	8	**78**	93
				opgenomen leningen	16	**1.408**	1.136
				overige	17	**17**	17
						4.003	3.455
vlottende activa				**kortlopende schulden**			
voorraden	12	**17**	16	opgenomen leningen	16	**644**	527
vorderingen	13	**981**	1.148	belastingschulden		**2**	45
belastingvorderingen		**1**	-	handelscrediteuren	18	**230**	281
derivaten	19	**84**	154	overige	18	**495**	855
liquide middelen		**125**	42	derivaten	19	**14**	49
		1.208	1.360			**1.385**	1.757
totaal		**5.587**	5.431	**totaal**		**5.587**	5.431

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening van EBN is opgesteld in overeenstemming met de in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW.

Voor de bepaling van de grondslagen voor de waardering van activa en verplichtingen en resultaatbepaling van de enkelvoudige jaarrekening wordt gebruik gemaakt van de optie die wordt geboden in artikel 2:362 lid 8 BW. Dit houdt in dat de grondslagen voor de waardering van activa en verplichtingen en resultaatbepaling van de enkelvoudige jaarrekening gelijk zijn aan die welke in de geconsolideerde jaarrekening zijn toegepast. Hierbij worden deelnemingen, waarop invloed van betekenis wordt uitgeoefend op het zakelijke en financiële beleid, op basis van de netto-vermogenswaarde gewaardeerd.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards ('IFRS') zoals aanvaard binnen de Europese Unie (EU-IFRS) en met Titel 9 Boek 2 BW. Voor een beschrijving van de gehanteerde grondslagen wordt verwezen naar pagina 78 tot en met 83.

De enkelvoudige winst- en-verliesrekening is opgesteld in overeenstemming met de op grond van artikel 2:402 BW toegestane beperkingen.

De agio storting in 2013 heeft betrekking op de inbreng van de gasopslag Bergermeer in EBN Capital. De verstrekte leningen zijn gebruikt voor de investeringen in gasopslag Bergermeer.

Overige toelichtingen

De financiële vaste activa in enkelvoudige balans omvat onder meer de waardering van de 100% deelneming EBN Capital B.V., welke is geconsolideerd in de geconsolideerde jaarrekening. De verschillen in de overige posten tussen de geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening betreffen derhalve hoofdzakelijk balansposities van EBN Capital. De voornaamste balansposities binnen EBN Capital zijn materiële vaste activa (EUR 290 miljoen) en de voorziening opruimkosten (EUR 49 miljoen).

Gezien de minimale verschillen tussen de overige opgenomen balansposten in de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening wordt voor verdere toelichting verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening. Deze is opgenomen op pagina 88 tot en met 107.

(11) Financiële vaste activa

in EUR mln			2014			2013
	DEELNEMINGEN	LENINGEN	TOTAAL	DEELNEMINGEN	LENINGEN	TOTAAL
stand per 1 januari	**176**	**50**	**226**	**119**	**-**	**119**
agio storting	-	-	-	58	-	58
versterkte lening	-	120	120	-	50	50
aandeel in resultaat	42	-	42	52	-	52
uitgekeerde dividend	-44	-	-44	-53	-	-53
stand per 31 december	**174**	**170**	**344**	**176**	**50**	**226**

Zekerheden

EBN heeft een aansprakelijkheidsverklaring in overeenstemming met artikel 403 Boek 2 BW uitgegeven voor EBN Capital.

Fiscale eenheid

EBN vormt een fiscale eenheid met EBN Capital ten behoeve van de vennootschapsbelasting en belasting toegevoegde waarde. EBN en haar dochtermaatschappij vormen samen een fiscale eenheid en zijn gezamenlijk en hoofdelijk aansprakelijk voor de door de fiscale eenheid verschuldigde belastingen.

Servicekosten vergoed aan externe accountants

De kosten van Ernst & Young, verantwoord onder operationele kosten, bedragen in 2014 EUR 976.000 voor auditdiensten (statutaire en joint venture audits) (2013: EUR 667.000), EUR 0 voor belastingadvies (2013: EUR 0) en EUR 134.000 voor overige auditdiensten (2013: EUR 343.000).

Beloning bestuurders

De bezoldiging van de bestuurder van de vennootschap, J.D. Bokhoven, luidt als volgt:

in EUR	**2014**	**2013**
periodiek betaalde vaste beloningen	272.424	267.540
variabele beloning	56.414	84.816
pensioen	77.108	95.392
totaal	**405.946**	**447.748**

Tot en met 2013 werden de variabele beloningen opgenomen in het boekjaar dat ze definitief werden vastgesteld. Vanaf 2014 worden deze variabele beloningen opgenomen in het boekjaar waaraan de prestatie gerelateerd is. Hiervoor zijn de vergelijkende cijfers ook aangepast.

De bedragen zoals opgenomen in bovenstaande tabel zijn exclusief crisisheffing. De totale ten laste van het resultaat gebrachte crisisheffing voor 2014 bedraagt EUR 40.000 (2013: EUR 52.000), hiervan is EUR 30.000 (2013: EUR 23.000) gerelateerd aan de bezoldiging van de hierboven genoemde bestuurder.

In 2014 bedroeg de vergoeding aan de Commissarissen EUR 0,1 miljoen (2013: EUR 0,1 miljoen). Zie noot 23 voor verdere details over de vergoeding van de individuele commissarissen.

Utrecht, 23 juni 2015

Directie	Raad van Commissarissen
J.D. Bokhoven	H.M.C.M. van Oorschot
	A.H.P. Gratama van Andel
	J.W. Weck

Overige gegevens

Winstbestemming

De winstbestemming geschiedt conform het gestelde in Artikel 21 van de statuten van de Vennootschap.
Aan de aandeelhouder:

- wordt jaarlijks een gedeelte van de winst als bijzondere winstuitkering uitgekeerd;
- wordt het resterende deel van de winst als dividend uitgekeerd.

Gebeurtenissen na balansdatum

Hierbij wordt verwezen naar noot 24 in de geconsolideerde jaarrekening.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de aandeelhouder van EBN B.V.

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2014 van EBN B.V. te Utrecht gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening. De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde balans per 31 december 2014, het geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2014 met de toelichting waarin zijn opgenomen een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen. De enkelvoudige jaarrekening bestaat uit de enkelvoudige balans per 31 december 2014 en de enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van de directie

De directie van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW), alsmede voor het opstellen van het directieverslag in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. De directie is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle.
Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap, Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door de directie van de vennootschap gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de geconsolideerde jaarrekening
Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van EBN B.V. per 31 december 2014 en van het resultaat en de kasstromen over 2014 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 BW.

Oordeel betreffende de enkelvoudige jaarrekening
Naar ons oordeel geeft de enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van EBN B.V. per 31 december 2014 en van het resultaat over 2014 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen
Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het directieverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het directieverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amsterdam, 23 juni 2015

Ernst & Young Accountants LLP
w.g. drs. J.J. Vernooij RA

Assurancerapport van de onafhankelijke accountant

Aan: de aandeelhouder van EBN B.V.

Wij hebben de niet-financiële informatie in de secties Voorwoord, Over EBN en Verslag van de directie in het jaarverslag (hierna: het Verslag) van EBN B.V. te Utrecht (hierna: EBN) over 2014 beoordeeld. Het Verslag omvat een weergave van het beleid van EBN ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen en de bedrijfsvoering, de gebeurtenissen en de prestaties op dat gebied gedurende 2014.

Beperkingen bij het onderzoek

In het Verslag is toekomstgerichte informatie opgenomen in de vorm van ambities, strategie, plannen, verwachtingen en ramingen. Inherent aan deze informatie is dat de werkelijke uitkomsten in de toekomst kunnen afwijken en daarom onzeker zijn. Wij geven geen zekerheid bij de veronderstellingen en de haalbaarheid van toekomstgerichte informatie in het Verslag.

De verwijzingen in het Verslag (naar www.ebn.nl, externe websites en overige documenten) maken geen deel uit van onze assurance-opdracht.

Verantwoordelijkheid van de directie

De directie van EBN is verantwoordelijk voor het opstellen van het Verslag in overeenstemming met Sustainability Reporting Guidelines G4 (applicatieniveau Core) van Global Reporting Initiative (GRI), inclusief het identificeren van stakeholders en het bepalen van materiële onderwerpen, en het verslaggevingsbeleid van EBN. De door de directie gemaakte keuzes ten aanzien van de reikwijdte van het Verslag en het verslaggevingsbeleid zijn uiteengezet in het hoofdstuk Over dit verslag.

De directie is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als zij noodzakelijk acht om het opstellen van het Verslag mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een conclusie over het Verslag op basis van de door ons verrichte beoordeling. Wij hebben onze beoordeling met betrekking tot het Verslag verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder Standaard 3810N Assurance-opdrachten inzake maatschappelijke verslagen. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en onze beoordeling zodanig plannen en uitvoeren dat een beperkte mate van zekerheid wordt verkregen dat het Verslag geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een beoordeling is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid. De werkzaamheden die worden verricht bij het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid zijn gericht op het vaststellen van de plausibiliteit van informatie en zijn geringer in diepgang dan die bij een assurance-opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. De in dit kader uitgevoerde werkzaamheden bestonden in hoofdzaak uit het inwinnen van inlichtingen bij functionarissen van de vennootschap en het uitvoeren van cijferanalyses met betrekking tot de niet-financiële informatie opgenomen in het Verslag. De mate van zekerheid die wordt verkregen bij beoordelingswerkzaamheden is daarom ook lager dan de zekerheid die wordt verkregen bij controlewerkzaamheden.

Werkzaamheden

Onze belangrijkste werkzaamheden bestonden uit:

- het uitvoeren van een omgevingsanalyse en het verkrijgen van inzicht in de relevante maatschappelijke thema's en kwesties, relevante wetten en regelgeving en de kenmerken van de organisatie;
- het evalueren van de aanvaardbaarheid van het verslaggevingsbeleid en de consistente toepassing hiervan, waaronder het evalueren van de uitkomsten van de dialoog met belanghebbenden en de redelijkheid van schattingen gemaakt door het management;
- het evalueren van het toepassingsniveau volgens de Sustainability Reporting Guidelines G4 (applicatieniveau Core) van GRI;
- het evalueren van de opzet en implementatie van de systemen en processen voor informatieverzameling en –verwerking voor de informatie in het Verslag;
- het afnemen van interviews met management (of relevante medewerkers) verantwoordelijk voor de duurzaamheidsstrategie en –beleid;
- het afnemen van interviews met relevante medewerkers verantwoordelijk voor het aanleveren van informatie voor het Verslag, het uitvoeren van interne controles op gegevens en de consolidatie van gegevens in het Verslag;
- het evalueren van de interne en externe documentatie, in aanvulling op interviews, om vast te stellen of de informatie in het Verslag voldoende is onderbouwd;
- het analytisch evalueren van data en trends aangeleverd voor consolidatie in het Verslag.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor onze conclusie te bieden.

Conclusie

Op grond van onze werkzaamheden, met inachtneming van de beperkingen die in de paragraaf Beperkingen bij het onderzoek zijn weergegeven, is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de niet-financiële informatie in de secties Voorwoord, Over EBN en Verslag van de directie in het jaarverslag 2014 geen, in alle van materieel belang zijnde aspecten, betrouwbare en toereikende weergave geeft van het beleid van EBN ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen en de bedrijfsvoering, de gebeurtenissen en de prestaties op dat gebied in 2014 in overeenstemming met Sustainability Reporting Guidelines G4 (applicatieniveau Core) van GRI en het verslaggevingsbeleid van EBN zoals toegelicht in het hoofdstuk Over dit verslag.

Rotterdam, 23 juni 2015

Ernst & Young Accountants LLP
w.g. H. Hollander RA
w.g. drs. J.J. Vernooij RA

Kerncijfers

in EUR mln	IFRS 2014	IFRS 2013	IFRS 2012	IFRS 2011	IFRS 2010	IFRS 2009	IFRS 2008	IFRS 2007	IFRS 2006	IFRS 2005	2005
EBN deelname in activiteiten:											
- aantal winningvergunningen landzijde	31	29	27	24	23	22	21	20	14	14	14
- aantal winningvergunningen zeezijde	107	106	101	101	103	103	100	95	85	85	85
- aantal opsporingvergunningen	55	56	48	47	48	45	41	26	17	19	19
afzet (mrd m³, 100%)	66	79	73	72	80	70	73	64	66	67	67
mutatie in % t.o.v. voorgaand jaar (100%)	-17	8	1	-10	14	-5	11	-3	-1	-7	-7
- afzet Groningen (mrd m³, EBN aandeel)	17	21	19	18	20	15	15	12	13	13	13
- afzet kleine velden (mrd m³, EBN aandeel)	10	11	11	12	13	14	15	15	15	15	15
afzet totaal (mrd m³, EBN aandeel)	27	32	30	30	33	29	30	27	28	28	28
gemiddelde opbrengstprijs gas											
(€-centen per m³, 35,17 MJ/m³)	22,23	25,52	26,76	22,63	18,58	20,72	26,91	20,67	21,52	16,46	16,46
omzet uit:											
- doorlopende activiteiten	6.598	8.809	8.528	7.103	6.486	6.387	8.698	6.090	6.264	4.883	4.883
- beëindigde activiteiten										3.384	3.384
omzet totaal	6.598	8.809	8.528	7.103	6.486	6.387	8.698	6.090	6.264	8.267	8.267
mutatie uit doorlopende activiteiten % t.o.v. voorgaand jaar	-25	3	20	10	2	-27	43	-3	28	15	15
totaal resultaat uit:											
- doorlopende activiteiten	1.614	2.327	2.360	2.131	2.076	2.211	3.269	2.367	2.378	1.673	1.637
- beëindigde activiteiten										2.154	2.154
totaal resultaat	1.614	2.327	2.360	2.131	2.076	2.211	3.269	2.367	2.378	3.827	3.791
totaal resultaat uit doorlopende activiteiten in % van de omzet	24	26	28	30	32	35	38	39	38	34	34
materiële vaste activa:											
- investeringen op land	290	275	202	228	224	238	129	277	146	121	121
- investeringen op zee	475	377	419	383	383	475	447	405	478	446	446
- opruimen	211	178	-126	675	57	-163	93	137	273	149	
totaal investeringen	976	830	495	1.286	664	550	669	819	896	716	567
afschrijvingen	595	652	745	617	499	462	501	494	403	374	376
eigen vermogen	199	219	200	204	174	158	160	162	290	237	437
gearing ratio (%)	90	87	88	91	91	93	91	93	86		
vreemd vermogen	5.462	5.309	5.565	5.684	5.146	4.520	5.386	4.664	3.902	3.437	2.977

Verklarende woordenlijst

Brandstofmix	Verhouding van verschillende brandstoffen leidend tot een hoeveelheid opgewekte energie.
CCS	CO_2-afvang en -opslag (carbon capture and storage).
Cluster	Locatie waar meerdere putten geboord kunnen worden.
Corporate Governance Code (oud)	Gedragscode voor beursgenoteerde ondernemingen.
Corporate Governance Code (nieuw)	De Nederlandse Corporate Governance Code van de Monitoring Commission Corporate Governance Code.
COSO	The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission.
Dashboard	Overzicht van bedrijfsspecifieke prestatie-indicatoren.
Dinantien	Het oudste tijdperk van het carbon.
Energiemix	Verhouding energie die Nederland gebruikt uit verschillende energiebronnen.
End-of-field-life	Gas- en olievelden in de eindfase van de productie.
E&P	Exploratie en productie.
EZ	Ministerie van Economische Zaken.
Fallow Acreage Convenant	Convenant ter bevordering van de opsporing en de winning van de olie- en gasreserves en de opslag van stoffen op het Nederlands deel van het Continentaal Plat tussen de Minister van Economische Zaken en de mijnbouwondernemingen actief op het Continentaal Plat, zoals ondertekend op 31 augustus 2010.
Fracking	Techniek waarmee vloeistof onder hoge druk in het gesteente dat gas bevat wordt gebracht waardoor het gesteente ‘breekt’ en het gas gewonnen kan worden.
Gasgebouw	Publiek-private samenwerking in de Maatschap Groningen en GasTerra.
Gasrotonde	De fysieke nationale- en internationale gasinfrastructuur.
Gasvoorkomen	Ondergrondse ophoping van gas dat gewonnen kan worden.
GE	Groningenequivalent (Nm^3 aardgas met verbrandingswaarde van 35,17 MJ bij 0 graden Celsius en 101,325 kPa).
Geothermie	Aardwarmte.
HR	Personeelszaken (Human Resources).
ICT	Informatie- en communicatietechnologie.
IFRIC	International Financial Reporting Interpretation Committee.
IFRS	International Financial Reporting Standards.
IMS	Integraal managementsysteem.
JIP	Joint Industry Project.
Kussengas	Gas dat aanwezig moet zijn in een veld of opslag om de druk op peil te houden.
LNG	Vloeibaar aardgas (liquefied natural gas).
Maatschap Groningen	Maatschap om de productie van het Groningenveld te beheren.
Mijnbouwwet	Nederlandse wet waarin de regels over opsporing, winning en opslag van delfstoffen staat beschreven.
MOR+SA	Meeropbrengstregeling Groningen + Staatsaandeel.
MVO	Maatschappelijk verantwoord ondernemen.

NAM	Nederlandse Aardolie Maatschappij.
Near-field exploratie	Opsporing van gas nabij bestaande winningslocaties.
Nm^3	Is de standaardeenheid waarin aardgas wordt gemeten.
NOGEPA	Nederlandse Olie en Gas Exploratie en Productie Associatie.
NOV management	Non-operated venture management.
Operating partner	Zie operator.
Operator	Partij in het winningstraject die namens partners activiteiten uitvoert.
Overlegplatform Gasrotonde	Forum van de Nederlandse overheid, gasindustrie en kennisinfrastructuren voor nieuwe initiatieven en strategische kwesties over de fysieke nationale- en internationale gasinfrastructuur.
Permeabiliteit	Doorlaatbaarheid. De mate waarin een vaste stof andere stoffen doorlaat.
PRMS	Internationaal classificatiesysteem waarin de status en hoeveelheid van olie- en gasvoorkomens wordt vastgelegd.
Radial drilling	Radiaalboren.
ROAD	Rotterdam Opslag en Afvang Demonstratieproject.
Scorecard	Overzicht van afdelingsspecifieke prestatie-indicatoren.
Schaliegas of shale gas	Gas dat wordt gewonnen uit kleisteenreservoirs waar gas moeilijk uitstroomt vanwege minder goede doorlatendheid van het gesteente.
Shallow gas	Gas dat wordt gewonnen uit relatief ondiepe reservoirs (< 800 meter).
SodM	Staatstoezicht op de Mijnen.
Spotmarkt	Markt waar overschotten worden verhandeld en tekorten worden gedekt. Levering en betaling vinden na het sluiten van de overeenkomst op korte termijn plaats.
Staatsdeelneming	Aandeelhouderschap van de Nederlandse Staat.
Stranded reserves or fields	die op enig moment om technische of economische redenen als niet-winbaar worden beschouwd.
Tight gas	Gas dat wordt gewonnen uit zandsteenreservoirs waar gas moeilijk uitstroomt vanwege minder goede doorlaatbaarheid.
TNO	Nederlandse organisatie voor toegepast natuurlijkwetenschappelijk onderzoek.
Treasury	Het beheren van geld van de onderneming.
Trias	Het Trias is een periode in de geologie die duurde van ongeveer 252,2 tot 201,3 miljoen jaar geleden.
VPB	Vennootschapsbelasting.
Zechstein	Het Zechstein of de Zechstein Groep is een pakket gesteentelagen in de ondergrond van grote delen van het westen en midden van Europa.

Contactinformatie

Heeft ons jaarverslag u aan het denken gezet, vragen opgeroepen of geïnspireerd? U kunt altijd contact met ons opnemen om uw vragen te stellen of van gedachten te wisselen.

Bezoek- en postadres

EBN B.V.
Daalsesingel 1
3511 SV Utrecht

Telefoon: +31 (0)30 2339001
Fax: +31 (0)30 2339051
Mail: ebn.mail@ebn.nl

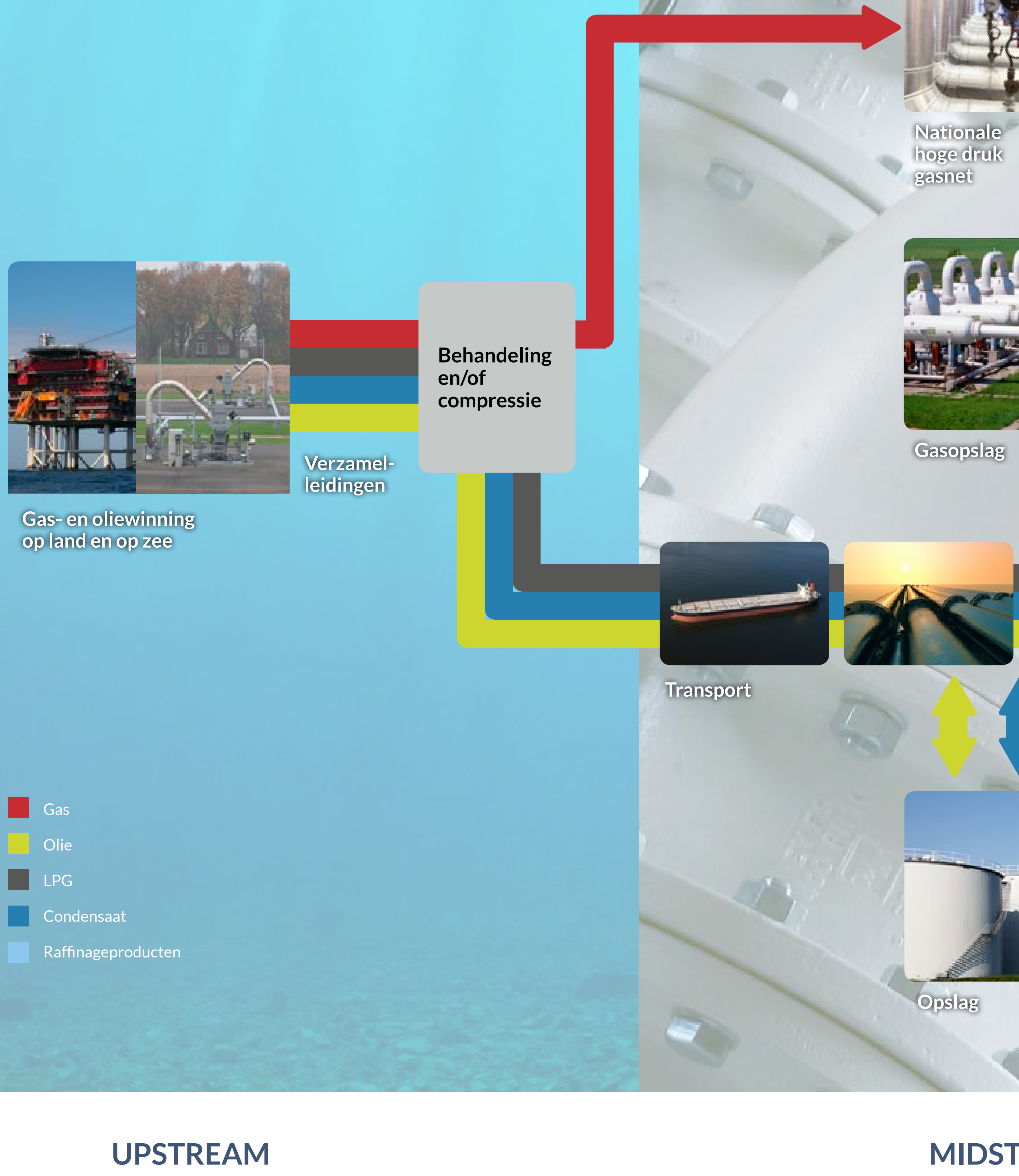
Colofon

Productie
EBN Communicatie & Public Affairs
in samenwerking met Bondt Communicatie, Breda

Ontwerp en realisatie
Made in Haarlem, Haarlem
a-design, Sassenheim

Fotografie
Karen Steenwinkel, Haarlem
Rob van Wieringen, Haarlem

Olie- en gasketen

TREAM

DOWNSTREAM

EBN B.V.
Daalsesingel 1
3511 SV Utrecht

Telefoon: +31 (0)30 2339001
Mail: ebn.mail@ebn.nl